

කාර්ය පටිකා

කාර්මික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය

එච්.එම්.ජේ.කේ. සේරත්

86
C

HARTI

සෞඛ්‍ය කාර්මික කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය

එච්.එම්.ජේ.කේ. හේරත්

MFN13576

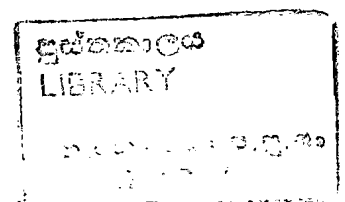
කාර්ය පත්‍රිකා අංක 06

2016 අගෝස්තු

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණුකිරීමේ ආයතනය

114, විජේරාම මාවත,

24684 කොළඹ 07

24684

ප්‍රථම මුද්‍රණය : 2016

© හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණ

ISBN : 978-955-612-215-2

පරිගණක පිටු සැකසුම : ඒ.පී. උදේනි කරුණාරත්න

පරිගණකගත කිරීම : යූ.පී.සී. රමාලතා

පෙරවදන

හරිත විප්ලවයත් සමඟ ඇති වූ ජෛව රසායනික හඳුන්වාදීම් නිසා ලොව පුරා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා රසායනික පොහොර, කෘමිනාශක හා වල්නාශක භාවිතය ශීඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වූව ද කල්යාණ ම මෙම රසායනික යෙදවුම් භාවිතය නිසා විවිධ පාරිසරික හා සමාජීය ගැටලු රැසක් පැන නැගුණි. වගාවේ වල ඵලදායීතාව අඩුවීම, පසට හිතකර පාංශු ජීවීන් විනාශ වීම, පානීය ජලය දූෂණය වීම හා ආහාරවල ගුණාත්මක තත්ත්වය පිරිහී විවිධ ලෙඩ රෝග ඇතිවීම ආදිය ඉන් ප්‍රධාන කිහිපයකි. මේ නිසා, ලොව බොහෝ රටවල් විසින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා රසායනික පොහොර භාවිතය වෙනුවට කාබනික පොහොර භාවිතය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද වස විසෙන් තොර නිරෝගීමත් ජනතාවක් බිහි කරගැනීමේ අභිලාෂයෙන් විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක විය. එවන් පසුබිමක් තුළ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය මගින් සිදුකළ මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය පිළිබඳ සොයාබැලීමත්, එම තොරතුරු ජනතාව අතරට රැගෙනයාම හා එහි දී නිෂ්පාදකයින්ට හා පාරිභෝගිකයින්ට මුහුණ පෑමට සිදුවන ගැටලු පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමත් ය.

ඒ අනුව, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන්ගේ හා භාවිතා කරන්නන්ගේ සමාජ, ආර්ථික පසුබිම, ඔවුන් මුහුණ දෙන ගැටලු, ඒ සඳහා රජය මැදිහත්වීම තුළින් ගත හැකි විසඳුම් මෙන් ම වර්තමානයේ කාබනික පොහොර සඳහා ඇති ඉල්ලුම, සැපයුම ආදී වෙළෙඳපොළ තත්ත්ව පිළිබඳව ද තොරතුරු රැසක් මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ඉදිරිපත් කෙරෙයි. එසේ ම, ප්‍රාදේශීය සභා හා නගර සභා ආශ්‍රිත ව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මගින් ක්‍රියාත්මක පිළිසරු සන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණ වැඩසටහන තුළින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය පිළිබඳව ද මෙහි දී අවධානය යොමු කෙරේ.

අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, එළවළු, පලතුරු, තේ හා බුලත් ආදී වගාවන් සඳහා ගොවීන් විසින් කාබනික පොහොර භාවිතය බහුලව සිදුකරනු ලබන අතර එම පිරිසෙන් 94%ක පමණ ප්‍රතිශතයක් සිය අවශ්‍යතාව අනුව කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ද සිදු කරනු ලබයි. එසේවුව ද භාවිතයේ දී ඔවුන්ගේ බහුතරය විසින් කාබනික පොහොර සමඟ රසායනික පොහොර ද මිශ්‍ර කරන බව අධ්‍යයනයේ දත්ත මගින් පැහැදිලි වෙයි. මෙමගින් පැහැදිලි වන වැදගත් ම කරුණ වන්නේ කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් අස්වනු වැඩිකරගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ ආකල්පමය වෙනසක් ගොවීන් තුළ ඇති කළ යුතු බවයි. ඒ සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම, භෞතික හා මානව සම්පත් පහසුකම් ඔවුන්ට ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු ය. තව ද, රසායනික පොහොර සහනාධාරය වෙනුවට කාබනික පොහොර සහනාධාරය ලබාදීමේ අවශ්‍යතාව ද මෙම අධ්‍යයනය තුළින් නිර්දේශ කෙරෙන අතර එමගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය ඉහළ නංවාලීම, රසායනික පොහොර සඳහා වැයවන විදේශ විනිමය අඩු කර මෙරට ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම හා ශ්‍රී ලංකාව නිරෝගී ජනතාවක් වාසය කරන රටක් බවට පත් කිරීමටත් කිසියම් හැකියාවක් ලැබේ.

හපුතන්ත්‍රී ධර්මසේන
අධ්‍යක්ෂ

ස්තූතිය

කාබනික පොහොර භාවිතය ලොව පුරා ප්‍රචලිත වෙමින් පවතින අවධියක, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක විග්‍රහයක කාලීන අවශ්‍යතාව හඳුනා ගනිමින්, මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ කාර්යය සඳහා මා උනන්දු කළ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ හසුතන්ත්‍රී ධර්මසේන මහතාට ප්‍රථමයෙන් මාගේ විශේෂ ස්තූතිය පුද කර සිටිමි. අධ්‍යයනයේ අඩු පාඩු පෙන්වා දෙමින් මා දිරිමත් කළ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජේ.කේ.එම්.ඩී. චන්ද්‍රසිරි මහතාටත් මම හෘදයාංගම ස්තූතිය පුද කරමි.

මෙම අධ්‍යයනයේ වැදගත් ම කර්තව්‍ය වන තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා සහාය දැක් වූ අධ්‍යයන ප්‍රදේශයන් ලෙස තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කයන් හි දිස්ත්‍රික්ක ලේකම්වරුන් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් සියලුදෙනාට වැඩිදුරටත් ස්තූතිය ප්‍රකාශ කර සිටිමි. එසේ ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරමින් මෙරට තුළ කාබනික පොහොර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන හඳුන්වාදෙමින් එය ශ්‍රී ලංකාව පුරාම ප්‍රචලිත කිරීමෙහි නියැළී සිටින කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් හා භාවිතා කරන්නන් නොවන්නට මෙම අධ්‍යයනය නියමිත ආකාරයෙන් සිදුකිරීම අසීරුවීමට ඉඩ තිබුණි. මේ නිසා ඔවුන් විසින් ලබාදෙන ලද සහයෝගය අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණු ඉටුකරගැනීමට මනා පිටිවහලක් විය. මේ සඳහා ඔවුන්ගේ කාලය වැයකරමින් සහාය දැක් වූ සියලුම නිෂ්පාදක මහතුන්ට හා භාවිතා කරන්නන් වෙත මම මගේ ගෞරවනීය ස්තූතිය සටහන් කරමි.

අවසාන වාර්තාව සකස් කිරීමට සහය වූ සංඛ්‍යාත සහකාර ඩී.ආර්.පී. දෙබටපිටිය මහත්මියටත්, මෙම අධ්‍යයන වාර්තාවේ සංස්කරණ කටයුතු සිදු කරමින් වඩාත් හොඳ වාර්තාවක් සකස් කිරීමට සහය දුන් ප්‍රකාශන ඒකකයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රවෘත්ති හා ප්‍රකාශන නිලධාරී එස්.ඒ.සී.යූ. සේනානායක මහතාටත් ස්තූතිය පුද කර සිටිමි. දත්ත රැස්කිරීමේ සිට සියලු කාර්යයන් සඳහා සහාය දැක් වූ අලෙවි, ආහාර ප්‍රතිපත්ති හා කෘෂි ව්‍යාපාර අංශයේ සංඛ්‍යාත නිලධාරී උපුල් අරුණයාන්ත මහතාට ද ස්තූති වන්ත වෙමි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත සපයා දෙමින් ඒ සඳහා මා සමඟ ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතුවල නියැළුණු එස්.එස්.එන්. යාපා මහතා, ඊ.එච්.ඒ.රුවන්පුර මෙනවිය, ජී.ඩබ්.කේ. අනුර මහතා, ජී.ඒ.කේ. දැල්පිටිය මෙනවිය සමීක්ෂණ සහයකවරු මෙන් ම අවශ්‍ය තොරතුරු සපයමින් මෙම අධ්‍යයනය සාර්ථක කරගැනීමට සහයෝගය ලබාදුන් ගොවි මහතුන්, අනෙකුත් නිලධාරී මහතුන් කෘතවේදීව සිහිපත් කරමි. තව ද මානව සම්පත් හා ආයතනික සංවර්ධන අංශයේ වාර්තාව පරිසනක ගත කර දුන් සී. රමයලතා මහත්මියටත්, සෝදුපත් කියවා වාර්තාව මනාව සකස් දුන් වසන්ති රාජපක්ෂ මහත්මියටත් පිටු සැකසුම් කරදුන් උදේනි කරුණාරත්න මහත්මියටත්, වාර්තාව මුද්‍රණය කර දුන් මුද්‍රණ අංශයේ ඩී.ජී.ධර්මපාල මහතා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටත් මාගේ ස්තූතිය පුද කර සිටිමි

එච්.එම්.ජේ.කේ.හේරත්
ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී

සංක්ෂිප්තය

මෙරට ගොවීන් කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා ඉහළ අස්වැන්නක් ගෙන දෙන බීජ වර්ග භාවිතයට පෙළඹීමත් සමඟ ඉන් උපරිම ඵල නෙළා ගැනීමට දිරිදෙන රසායනික පොහොර හා කෘමිනාශක භාවිතයට ද පෙළඹිණි. එසේ වුව ද, කාලයත් සමඟ මෙම රසායනික පොහොර භාවිතයෙන් වගා කළ බෝගවල අස්වැන්න ආහාරයට ගැනීමෙන් විවිධ රෝග හට ගන්නා බව සොයා ගැනීමත් සමඟම කාබනික පොහොර භාවිතය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු වන්නට විය. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ “කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් හා භාවිතා කරන්නන් මුහුණපාන ගැටලු සොයා බැලීම වන අතර ඒ යටතේ ක්ෂේත්‍රය තුළ කාබනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳව නිෂ්පාදකයින් මෙන් ම පාරිභෝගිකයින් කොතෙක් දුරට දැනුවත් වී තිබේ ද? කාබනික පොහොර භාවිතය නිසා රසායනික පොහොර භාවිතය අඩු වී තිබේ ද? එසේ ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ප්‍රමිතීන් මොනවා ද යන්න පිළිබඳ ව ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කෙරේ.

ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණයක් ආශ්‍රයෙන් සිදු කළ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් ද කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කරන පිරිසගෙන් ද ප්‍රාදේශීය සභා, නගර සභා ආශ්‍රිත මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය යටතේ “පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය” මඟින් ක්‍රියාත්මක වන සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය මඟින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ආයතනවලින් ද තොරතුරු ලබා ගැනිණි. මාතර, බදුල්ල, කුරුණෑගල, රත්නපුරය, අනුරාධපුරය සහ ගම්පහ යන දිස්ත්‍රික්කයන් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස සලකන ලදී.

අධ්‍යයනයේ දී හෙළි වූ කරුණු අනුව, කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමට ගොවීන් තුළ වැඩි කැමැත්තක් පවතී. එසේ ම, කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 94%ක් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදු කරනු ලබයි. තව ද, මෙම කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් ඒවා බහුලව ම යොදන්නේ එළවළු වගාවන් සඳහා ය. ඊට අමතර ව, තේ වගාව, පලතුරු හා බුලත් වගාවන් සඳහා භාවිතා කිරීම ද හඳුනාගත හැකි ය. නිෂ්පාදකයින් මෙන් ම භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 98%ක් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන අවස්ථාවේ හෝ වගාව සඳහා භාවිතා කරන අවස්ථාවේ දී රසායනික පොහොර කළවම් කිරීම සිදු කරනු ලබන බව අනාවරණය විය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් බහුතරයක් (35%) 36-45 අතර වයසේ පසුවන්නන් ලෙස හඳුනාගත හැකි ය. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන්ගෙන් 71%ක් ම රජයේ අනුග්‍රහය ලැබුව ද 29%ක් තරම් ප්‍රමාණයක් කිසිදු අනුග්‍රහයක් නොලබන්නන් ය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී නිෂ්පාදකයින් මුහුණ දෙන ගැටලු දෙස බැලූ විට 57%ක් ගේ ම ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ ශ්‍රමිකයන් සොයා ගැනීමේ ගැටලුව බව පෙනේ. ශ්‍රමිකයන් යොදා ගෙන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව 44%ක් ලෙස වාර්තා වේ. මෙයට අමතර ව, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් මුහුණ දුන් ගැටලු ලෙස නිශ්චිත වෙළෙඳපොළක් නොමැතිවීම, ගබඩා පහසුකම් නොමැති වීම, කාබනික පොහොර ප්‍රවාහනය සඳහා අධික වියදමක් දැරීමට සිදුවීම, ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම, අමුද්‍රව්‍ය සොයා ගැනීමට ඇති අපහසුව හා ඒ සඳහා විශාල මුදලක් වැය කිරීමට සිදුවීම, උපකරණ ලබාගැනීමට

වියදම් දැරීමට සිදුවීම, තාක්ෂණික පුහුණුව නොමැතිවීම හා කාලගුණික වශයෙන් සිදුවන බාධාවන් ආදිය හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයෙකු කාබනික පොහොර කිලෝ එකක් නිපදවීමට රු. 12.30 වැනි නිෂ්පාදන පිරිවැයක් (පවුලේ ශ්‍රමය සහිත ව) දරනු ලබයි. එසේ වුව ද, නගර සහ සහ ප්‍රාදේශීය සහ ආශ්‍රිත ව අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය මගින් නිපදවනු ලබන කාබනික පොහොර අලෙවි කරනු ලබන්නේ කිලෝ එකක් රු. 8-10 වැනි මුදලකට ය. මෙය කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ට ගැටලුවක් වී තිබේ. එසේ ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයන්ගේ පොහොර සඳහා ප්‍රමිති සහතිකයක් මෙතෙක් ලබා දී නොමැත. තව ද, කාබනික පොහොරවල ප්‍රමිතිය මෙන් ම යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය හා අඩංගු විය යුතු සංඝටක පිළිබඳව ද නිශ්චිත අවබෝධයක් නොමැති වීම තවත් ගැටලුවකි.

රජය 2012 සිට පොහොර සහනාධාරයෙන් 25%ක් අඩු කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. මෙයට විකල්පයක් ලෙස 25%ක් රසායනික පොහොර සහනාධාරය යටතේ ම කාබනික පොහොර ද ලබාදීමට පියවර ගැනීම කාබනික පොහොර ප්‍රවලිත වීමට මෙන් ම නිෂ්පාදනයට ද වැදගත් වේ. මේ සඳහා අවශ්‍ය පොහොර දැනට කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ගෙන් ලබාගත හැකි වේ. එමෙන් ම, ඔවුන්ට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ද ගොම පොහොර, කුකුල් පොහොර, වියළි කලාපය තුළ ඇති ගවගාල් ආශ්‍රයෙන් ලබා දිය හැකි ය. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර භාවිතා කරන ගොවීන් සඳහා කොහුවක්, ගොම යනාදිය වියළා ගඩොල් ආකාරයෙන් සකස් කොට ලබාදීම ද කළ හැකි ය.

එසේ ම, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කොට ඇති (Fertilizer Recommendations for Horticultural Crops, 2007) නම් වූ පොත සිංහලයට පරිවර්තනය කොට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවලට බෙදා දීම වැදගත් වේ. එම ග්‍රන්ථයෙහි සෑම බෝගයක් සඳහා ම පොහොර යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය පිළිබඳව සඳහන් වීම නිසා කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් සඳහා මෙය වැදගත් වේ. කාබනික පොහොර සහනාධාරයක් ඇති කිරීම තුළින් මෙම ප්‍රශ්නයට දිරිසකාලීන විසඳුමක් ලබාදිය හැකි ය.

පටුන

පෙරවදන	i
ස්තූතිය	ii
සංක්ෂිප්තය	iii
පටුන	v
වගු අංක	vii
සිතියම්	viii
පළමුවැනි පරිච්ඡේදය	
හැඳින්වීම	
1.1 හැඳින්වීම	01
1.2 අධ්‍යයන ගැටලුව	03
1.3 අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ	04
1.4 අධ්‍යයන නියැදිය තෝරාගැනීම	04
1.5 ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම	07
1.6 ප්‍රශ්නාවලිය ඇසුරින් දත්ත හා තොරතුරු රැස්කිරීම	07
1.7 සම්මුඛ සාකච්ඡා	07
1.8 කෙණ්ඩු නිරීක්ෂණය	08
1.9 ද්විතීයික දත්ත රැස්කිරීම	08
1.10 දත්ත හා තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම	09
දෙවැනි පරිච්ඡේදය	
සාහිත්‍ය විමසුම	11
2.1 හැඳින්වීම	11
2.2 කාබනික පොහොර පිළිබඳ පූර්ව ලේඛන, වාර්තා	11
තෙවැනි පරිච්ඡේදය	
කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර අලෙවිකරන්නන්	15
3.1 හැඳින්වීම	15
3.2 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් අයත් වයස් කාණ්ඩ	15
3.3 පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව	16
3.4 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටි කාලය	17
3.5 නිෂ්පාදකයින් ආරම්භයේ දී නිපද වූ පොහොර ප්‍රමාණය	18
3.6 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රම	19
3.7 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ යාන්ත්‍රික භාවිතය	19
3.8 කාබනික පොහොර සඳහා වැය වන නිෂ්පාදන වියදම	20
3.9 රාජ්‍ය මැදිහත්වීම	22
3.10 අධීක්ෂණය යටතේ සිදු වූ නිෂ්පාදනයන්	24
3.11 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී තමා විසින් සපයා ගත් උපකරණ	26
3.12 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී රසායනික පොහොර භාවිතය	26
3.13 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී ශ්‍රම දායකත්වය	27
3.14 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය	30
3.15 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ගතවන කාලය	30
3.16 කාබනික පොහොර අලෙවිය	31
3.17 නිෂ්පාදන වර්ගීකරණය	33
3.18 අලෙවි කරන ආයතන	34
3.19 පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී පැන නඟින ගැටලු	34
3.20 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීමට නිෂ්පාදකයින්ගේ යෝජනා	35

සිව්වැනි පරිච්ඡේදය

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ	
4.1 හැඳින්වීම	37
4.2 නියැදියේ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු	37
4.3 පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව අනුව කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ නියැදි ව්‍යාප්තිය	37
4.4 අධ්‍යාපන තත්ත්වය අනුව නියැදි ව්‍යාප්තිය	38
4.5 කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්	39
4.6 “අපි වචමු රට නහමු” ව්‍යාපෘතිය යටතේ ලබාදුන් පුහුණුව	41
4.7 සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය කාබනික පොහොර ලෙස භාවිතය	42
4.8 තම භාවිතය සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය	42
4.9 කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී පැන නගින ගැටලු	45
4.10 කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම	47
4.11 කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීමේදී පැන නගින ගැටලු	48
4.12 කාබනික පොහොර භාවිතය සහ රසායනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතය	48
4.13 කාබනික පොහොර භාවිතය ප්‍රචලිත කිරීමට භාවිතා කරන්නන්ගේ යෝජනා	49

පස්වැනි පරිච්ඡේදය

ප්‍රාදේශීය සභා හා නගර සභා ආශ්‍රිත සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය	
5.1 හැඳින්වීම	51
5.2 මීගමුව නගර සභාවේ සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	53
5.3 වැලිගම නගර සභාවේ සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	56
5.4 කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ අදහස්	61

හයවැනි පරිච්ඡේදය

නිගමන හා යෝජනා	
6.1 හැඳින්වීම	63
6.2 යෝජනා	66

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය	69
---------------------------------	----

වගු අංක

1.1	අලෙවිකරන්නන් හා භාවිතා කරන්නන් ප්‍රමාණය	6
3.1	වයස් අනුව නියැදි ව්‍යාප්තිය	15
3.2	අධ්‍යාපන මට්ටම	16
3.3	පවුලේ සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව	17
3.4	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරන කාල සීමාව	17
3.5	ආරම්භයේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය	18
3.6	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ක්‍රම	19
3.7	මසකට කාබනික පොහොර සඳහා වැය වන මුදල	20
3.8	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන වියදම රුපියල්/මෙට්‍රික් ටොන්	21
3.9	රජයේ මැදිහත්වීමේ ස්වරූපය	23
3.10	රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබූ ආකාරය	23
3.11	ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය	24
3.12	අධීක්ෂණයට ලක් වූ නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව	25
3.13	අධීක්ෂණය සිදු කළ ආයතන	25
3.14	මිල දී ගත් උපකරණ	26
3.15	කාබනික පොහොර සමඟ රසායනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්	27
3.16	ශ්‍රමය සොයා ගත හැකි බව/නො හැකි බව	28
3.17	නිෂ්පාදකයින්ගේ ගොවිපොළ තුළ කුලී ශ්‍රම දායකත්වය	28
3.18	ශ්‍රමිකයින්ගේ ආරක්ෂාවට ලබා දී ඇති උපකරණ	29
3.19	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය	30
3.20	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ගතවන කාලය	31
3.21	නිෂ්පාදන අලෙවි ක්‍රම	32
3.22	පොහොර අලෙවි කර මුදල් ලබාගන්නා ආකාරය	33
3.23	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන වර්ගීකරණය	33
3.24	නිෂ්පාදනයන් අලෙවි කරන ස්ථාන	34
3.25	පොහොර නිෂ්පාදනයේ පැන නඟින ගැටලු	35
3.26	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීමට යෝජනා	36
4.1	වයස් මට්ටම අනුව භාවිතා කරන්නන්	37
4.2	පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව අනුව නියැදි ව්‍යාප්තිය	38
4.3	අධ්‍යාපන මට්ටම අනුව කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්	38
4.4	භාවිතා කරන්නන්ගේ ප්‍රධාන රැකියාව	39
4.5	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ පුහුණුව ලැබූ භාවිතා කරන්නන්	40
4.6	“අපි වචමු රට නඟමු” යටතේ පුහුණුව ලබාගත් භාවිතා කරන්නන්	41
4.7	සත්ත්ව පාලනයේ හි යෙදෙන කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්	42
4.8	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකර භාවිතා කරන්නන්	43
4.9	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ගෙවත්තෙන් ලබාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය	43
4.10	කාබනික පොහොර භාවිතා කරන බෝග	44
4.11	පොහොර භාවිතයේ දී ගැටලු පැන නැගීම	45
4.12	කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී පැන නඟින ගැටලු	46
4.13	කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම	47
4.14	කාබනික පොහොර සහ රසායනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතය	48
4.15	කාබනික පොහොර භාවිතය ඉහළ නැංවීමට ඉදිරිපත් කළ යෝජනා	49
5.1	නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය, අලෙවි වූ ප්‍රමාණය හා ආදායම	54
5.2	2008 වසරේ දී සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් ලැබූ ආදායම	57
5.3	සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සම්බන්ධ කාර්ය මණ්ඩලය	58
5.4	2009 වසරේ දී මාසික ව පොහොර විකිණීමෙන් ලද ආදායම	59
5.5	2009 වසරේ පොහොරවලට අමතරව ලද ආදායම	60

සිතියම

01	අධ්‍යයන නියැදිය සඳහා තෝරාගත් ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන	05
02	ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක හා යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථාන	52

පළමුවැනි පරිච්ඡේදය හැඳින්වීම

1.1 හැඳින්වීම

මිනිස් ප්‍රජාවේ පැවැත්ම සඳහා අවශ්‍ය ආහාර නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී ප්‍රමුඛ විය යුත්තේ නිපදවෙන ආහාරයන් හි ගුණාත්මකභාවයයි. රටකට සෞඛ්‍ය සම්පන්න ප්‍රජාවක් බිහිකිරීම සඳහා ආහාර නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මක වර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. ඉතා ඉක්මනින් හා පහසුවෙන් අස්වනු වැඩි කරගැනීම සඳහා ලෝකයේ රටවල් බොහොමයක් තම වගා බිම්වලට විවිධ රසායනික පොහොර වර්ග යොදාගැනීමත් සමඟ රසායනික පොහොර භාවිතය සඳහා නැඹුරුවක් 20 වැනි සියවස මුල් භාගයේ දී ඇති වෙයි. මේ නිසා එතෙක් පැවති කාබනික පොහොර භාවිතා කරමින් කළ වගා කිරීම්, රසායනික පොහොර භාවිතා කරමින් සිදුකිරීමට යොමුවෙයි. මෙයට මූලික පදනම වූයේ “හරිත විප්ලවය” සමඟ ය. හරිත විප්ලවය සමඟ ඇති වූ ජෛව රසායනික හඳුන්වාදීම නිසා ලෝකය පුරා රසායනික පොහොර, කෘෂිකාර්මික හා වල්නාශක කෙරෙහි ජනයා යොමුවීම වැළැක්විය නො හැකිවිය. 1960 දශකයන්හි දී ආසියානු රටවලට ද හරිත විප්ලව සංකල්පය හඳුන්වා දීමත් සමඟ රසායනික පොහොර භාවිතය ලොව පුරා ව්‍යාප්ත වීම ශීඝ්‍රයෙන් සිදුවිය. එහි දී, ධාන්‍ය වගාවේ අස්වනු වැඩිකරගැනීම වේගවත් කිරීමේ ක්‍රියාදාමය වශයෙන් හඳුන්වාදුන් මෙම ක්‍රියාවලියෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා විවිධ රසායනික යෙදවුම් භාවිතා කිරීම ද සිදුවිය. හරිත විප්ලවයේ ප්‍රතිඵල ලෙස ලද හයිබ්‍රිඩ් නොහොත් දෙමුහුන් වී සහ එළවළු වර්ග වගා කිරීම නිසා මෙය සිදුවිය. මෙම හයිබ්‍රිඩ් වගාවට රසායනික පොහොර බෙහෙත් යෙදීමේ කාලසටහනක් ද පවතී. පැළ සිටුවා සතියෙන්, දෙකෙන්, මාසයෙන්, මල් හටගැනීමේ දී, කරල් පිදීමේ දී ආදී ලෙස යෙදීමට මේ බෙහෙත් වට්ටෝරු සෑදී ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවියාට වර්තමානයේ මේ බෙහෙත් පොහොර නොහොත් කෘෂි රසායන කාලසටහනෙන් මිදීමට නො හැකි වී තිබේ.

රසායනික පොහොර නිරන්තරයෙන් ම වගා බිම්වලට යෙදීමෙන් භූමියේ එලදායින්වය බිඳවැටීමත්, ගැඹවිලන් වැනි පාංශු ජීවීන්ට සිදුවන හානිය මෙන් ම පසට සිදුවන හානිය නිසාම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳව කෘෂිකර්ම විද්‍යාඥයින්ගේ අවධානය යොමු විය. එමෙන් ම, රසායනික පොහොර භාවිතයෙන් භූගත ජලයට විවිධ අපද්‍රව්‍ය එකතුවීමත්, ඇතැම් රෝග හා දිලීර බෝවීම වර්ධනය වීමත්, ජල දූෂණය ආශ්‍රිත ව ජනතාවගේ පානීය ජල ගැටලු හා ඒ ආශ්‍රිත විවිධ ලෙඩ රෝග ඇතිවීමත් වැනි බරපතල තත්ත්වයන් ද උද්ගත වන්නට විය. මෙවැනි පසුබිමක් මත සෞඛ්‍යය තත්ත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා වර්තමානය වනවිට ලෝකවාසීන් කාබනික පොහොර යොදා නිෂ්පාදනය කළ ආහාර භාවිතයට යොමුවීම දැකිය හැකි ය (වීරරත්න, 1982).

මේ නිසා ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම මෙන් ම ඉතාමත් පහසුවෙන් සකස් කරගැනීමට හැකි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර භාවිතයට ගොවීන්

පෙළඹවීම කෙරෙහි දැඩි අවධානයක් යොමුවීම මෑත කාලයේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ දැකිය හැකි එක් ප්‍රධාන වෙනස්වීමකි.

වර්තමානය වනවිට, ලෝකයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල යෙදෙන වෙනත් බොහෝ රටවල් ද තම කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා රසායනික පොහොර වෙනුවට පරිසර හිතකාමී කාබනික පොහොර භාවිතය කෙරෙහි අවධානය යොමු කොට තිබේ. විශේෂයෙන් ම ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය, ප්‍රංශය, ජපානය, එක්සත් රාජධානිය ඇතුළු රටවල්වල වෙළෙඳපොළ තුළ පවා වෙනම ස්ථානයක් වෙන් වී ඇත්තේ කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් සිදුකළ නිෂ්පාදනයන්ට ය. එහි දී අලෙවියට වෙළෙඳපොළේ වැඩි ඉල්ලුමක් මෙන් ම වටිනාකමක් ද මෙම නිෂ්පාදනයන්ට හිමි වී ඇත. එසේ ම, වගාකරුවෝද තම ගොවිපොළෙන් ඉවත් කරන අපද්‍රව්‍ය යොදාගෙන කාබනික පොහොර සකස් කරගැනීමට යොමු වී සිටිති .

ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවීන් ද තම වගා භූමියේ කාබනික පොහොර සකස් කොටගෙන, භාවිතයට යොමුවීමක් වර්තමානයේ දැකිය හැකි ය. විශේෂයෙන් ම, අස්වනු නෙළීමෙන් පසු ඉවත් කරනු ලබන අපද්‍රව්‍ය කොටස්, ගොවිපළ සතුන්ගේ මලද්‍රව්‍ය (ගවයින්, කුකුළන්) ශාක කොටස්, නිවසේ ඉවත් කරන කුණු කසළ ආදිය යොදාගෙන කාබනික පොහොර ගොවිපළ තුළම නිෂ්පාදනය කරගැනීමට ගොවිහු හුරු පුරුදු වී සිටිති. එමෙන් ම, වර්තමානයේ පොහොර අලෙවි කිරීමේ අරමුණින් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන කුඩා, මධ්‍යම හා මහා පරිමාණයේ කර්මාන්තශාලා පවා දක්නට ලැබේ. ලෝකයේ කාබනික පොහොර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයන් කෙරෙහි විවිධ මට්ටමේ අනුග්‍රහයන් මෙන් ම තත්ත්ව සහතිකයන් ද හඳුන්වා දී ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් යුරෝපීය වෙළෙඳපොළ තුළ විවිධ ඵලවළු හා පලතුරුවල හරිත (GREEN) යන අර්ථය සහිත ව ශාකයක පත්‍ර තුනක් සහිත ලාංඡනයක් යොදා ගැනීම දැක්විය හැකි ය (කෘෂි හා ආහාර තාක්ෂණය, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009).

ශ්‍රී ලංකාව ද කාබනික පොහොර භාවිතය කෙරෙහි ජනතාව යොමුකරවීම සඳහා 2012 පැවැති රජයේ “මහින්ද වින්තන” ඉදිරි දැක්ම යටතේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කොට තිබේ. එම රජය මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් කිහිපයක් මෙහි දී දැක්විය හැකි ය. එනම්,

- “අපි වවමු රට නඟමු” දීප ව්‍යාප්ත වැඩසටහන
- ගෙවතු වගා ව්‍යාපෘතිය
- ගෘහ ඒකක දස ලක්ෂයේ ව්‍යාපෘතිය
- ගොවි දිරිය ණය වැඩසටහන
- ගැමි දිරිය වැඩසටහන

මෙහි දී, ඉහත සඳහන් කළ වගා ව්‍යාපෘතීන් යටතේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය ශිල්පීය දැනුම හා තාක්ෂණය ලබාදීම සිදු කරන ලදී. ගෙවතු වගා වැඩසටහන යටතේ ගොවීන්ගේ නිවෙස් තුළ බැහැරලන අපද්‍රව්‍ය මගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරන ආකාරය පිළිබඳව අවශ්‍ය දැනුම ලබාදීම සිදු විය. ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය යටතේ

තෝරාගත් ගොවීන් සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා ප්‍රචලිත කිරීම සම්බන්ධ පුහුණුව ලබාදීම සිදුකොට තිබේ.

එපමණක් නොව, පාසල් අධ්‍යාපනයේ දී ද, පාසල් ළමුන් සඳහා “ප්‍රායෝගික හා තාක්ෂණ කුසලතා” නමින් හා “ආහාර තාක්ෂණය” යන පෙළ පොත් මගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම, ස්වයං-රැකියාවක් ලෙස කාබනික පොහොර නිපදවීම හා කාබනික ආහාරවල වැදගත්කම හා බෝග වගාව සඳහා යොදාගත හැකි ආකාරය පිළිබඳව මූලික දැනුම පාසල් ළමුන්ට ලබාදීමට කටයුතු කොට ඇත. එසේ ම “අපි වචමු රට නහමු වැඩසටහන” මගින් ද කාබනික පොහොර ජනතාව අතර ප්‍රචලිත කරවීම මෙන් ම ස්වයං-රැකියාවක් ලෙස ඇරඹීමට අවශ්‍ය ණය සහනාධාර “ගොවි දිරිය ණය” වැඩසටහන ඔස්සේ ලබාදීමට ඉඩකඩ සලසා දී තිබේ. එසේ ම, “ගොවි දිරිය වැඩසටහන” මගින්, ගෙවතු ආශ්‍රිත ගොවීන් හඳුනාගෙන කාබනික පොහොර භාවිතයට යොමු කරවීම සඳහා විවිධ වැඩසටහන් ද වර්තමානයේ දී ක්‍රියාත්මක ව පවතින බව දක්නට ලැබේ.

ඉහත සඳහන් කළ විවිධ ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාමාර්ග තුළින් රසායනික පොහොර භාවිතය අඩු කිරීමට උත්සහ දරා ඇත. කෙසේ වුව ද, ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙම ප්‍රතිපත්ති හා වැඩසටහන් තුළින් කෙතෙක් දුරට අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා තිබේ ද යන්න විමසිය යුතු ය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කෙරෙහි ඇති නැඹුරුව මෙන් ම ඒවා භාවිතය පිළිබඳව අවධානය යොමුකළ යුතු අංශයන් හඳුනාගැනීම වැදගත් වේ. එමගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ මෙන් ම භාවිතයේ දී ගොවීන් මුහුණපාන ගැටලුකාරී තත්ත්වයන්, එම නිෂ්පාදනයන්ගේ ප්‍රමිතිය පිළිබඳව ඇති වී ඇති ගැටලු හා අලෙවි කිරීමේ දී මුහුණපාන ගැටලු පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් සිදු කරන මෙම අධ්‍යයනය තුළින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳව පවතින අඩුලුහුඬුකම් හඳුනාගනිමින් යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම සිදුකොට තිබේ.

1.2 අධ්‍යයන ගැටලුව

කාබනික පොහොර ප්‍රචලිත කිරීමේ වැඩසටහනේ ආරම්භය 2009 වසර දක්වා ගමන් කරයි. රජය වසරකට රුපියල් මිලියන 54,000ක් පමණ මුදලක් රසායනික පොහොර සහනාධාර සඳහා වැය කළ ද රසායනික පොහොර ආනයනය 2013 වර්ෂය තුළ 25%කින් අඩු කිරීමට යෝජනා විය (විජේවර්ධන, 2011). රසායනික පොහොර භාවිතය අඩුකොට කාබනික පොහොර භාවිතය ප්‍රචලිත කිරීම අරමුණු කොට ගෙන රජය මගින් මේ ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් ද ආරම්භ කෙරිණි.

මෙහි දී, ක්ෂේත්‍රය තුළ කාබනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳව නිෂ්පාදක මහතන් මෙන් ම භාවිතා කරන්නන් කොතරම් දුරට දැනුවත් වී ඇති ද? කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් නම් රසායනික පොහොර භාවිතය අඩු වී ඇති ද? එමෙන් ම, කාබනික පොහොර

නිෂ්පාදනයේ දී හඳුනාගත හැකි ප්‍රමිතිය කවරේ ද යන්න පිළිබඳව සෙවිය යුතු ය. එසේ ම, නිෂ්පාදකයින් විසින් භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍යයන් හි ප්‍රමිතිය පිළිබඳව මෙන් ම එම ප්‍රමිතීන් යටතේ සිදුකරන නිෂ්පාදන මොනවා ද යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමුකිරීම වැදගත් වුවකි. නිෂ්පාදකයින් සහ භාවිතා කරන්නන්ට මුහුණ පෑමට සිදුවන ගැටලු විශාල ප්‍රමාණයක් පවතින බව කරුණු විමසීමේ දී පෙනී යයි.

රසායනික පොහොර භාවිතය අඩුකර කාබනික පොහොර භාවිතය වැඩි කිරීම පිණිස රජය විසින් 2009 වසරේ සිට වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ ද ඒවායින් අපේක්ෂිත අරමුණු ලඟා කරගැනීමට නො හැකි වී ඇති බැව් දැකිය හැකි ය. මේ නිසා, ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම ප්‍රදේශයකම කාබනික පොහොර ප්‍රවලිත කිරීමේ වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම පිණිස නව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය අපේක්ෂා කොට ඇති අතර ග්‍රාමීය වශයෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය (2013) කිරීමේ ගම්මාන ආරම්භ කිරීම පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කොට තිබේ. මෙම වැඩසටහන් සඳහා රජය මහින් රුපියල් මිලියන 100ක් දැනටමත් වෙන්කර ඇත. රසායනික පොහොර භාවිතය වෙනුවට කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය ඉහළ නංවාලීමේ අරමුණු කරා ගමන් කරවීමට අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු සේ සඳහන් කළ හැකි ය.

1.3 අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණු

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය, භාවිතය හා ඒ ඔස්සේ ගොවි ජනතාව මුහුණදෙන ගැටලු සොයා බැලීම

විශේෂිත අරමුණු

- i. කාබනික පොහොර ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා බලපාන කරුණු සොයා බැලීම
- ii. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී යොදාගනු ලබන අමුද්‍රව්‍ය හා ක්‍රම ශිල්ප පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම
- iii. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ආයතන ඒවා බෙදාහැරීම සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රම අධ්‍යයනය කිරීම
- iv. කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් වගා කරන බෝග වර්ග හා භාවිතා කරන ප්‍රමාණය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම

1.4 අධ්‍යයන නියැදිය තෝරාගැනීම

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය දිරිගැන්වීම සඳහා වන වැඩසටහනේ කාබනිකපොහොර නිෂ්පාදකයින්ගේ නාමලේඛනවලට අනුව කුරුණෑගල, අනුරාධපුරය, රත්නපුරය, මාතර, බදුල්ල හා ගම්පහ යන දිස්ත්‍රික්කවල කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයෝ 8-12න් අතර ප්‍රමාණයක් ලියාපදිංචි වී සිටිති. ඉහත සඳහන් දිස්ත්‍රික්කයන් හි කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ පුහුණුව ලබන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ගොවින් අතරින් එක් දිස්ත්‍රික්කයකින් 8-12න් අතර ප්‍රමාණයක් නියෝජනය වන ලෙස

වගු අංක 1.1 මහින් නියැදිය තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක සහ ගොවිජන සේවා වසම, කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් ප්‍රමාණය සහ නිෂ්පාදකයින් නියැදියට අයත්වන සංඛ්‍යාව දැක් වේ.

වගු අංක 1.1: අලෙවිකරන්නන් හා භාවිතා කරන්නන් ප්‍රමාණය

අධ්‍යයන දිස්ත්‍රික්කය	ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන					
		නිෂ්පාදකයින්	භාවිතා කරන්නන්		නිෂ්පාදකයින්	භාවිතා කරන්නන්
කුරුණෑගල	පොකුහැර	01	04	බෝයගනේ	01	05
	මුණමල්දෙණිය	01	04	දිගල්ල	01	04
	තොරොම්බාව	02	05	හමන්ගල්ල	01	04
				තාරම්මල	01	04
අනුරාධපුරය	නොච්චියාගම	01	04	තඹුන්තේගම	01	03
	රඹුව	01	03	මිහින්තලය	01	03
	තන්තිරිමලේ	-	04	ගම්බිරිස්ගස්වැව	01	03
	තලාව	01	03	ශ්‍රාවස්තිපුර	01	03
	පඵගස්වැව	01	04			
රත්නපුරය	ඕපනායක	02	06	කභවත්ත	01	06
	පැල්මඩුල්ල	02	06	මාරපළ	02	06
	කල්තොට	01	06			
මාතර	මැදවියන්ගොඩ	02	05	වැලිගම	01	04
	හක්මන	01	05	කිරින්ද	01	04
	පුඤ්චැල්ල	01	04	විල්පිට	01	04
	රත්සැගොඩ	01	04			
බදුල්ල	දියතලාව	01	04	ඇටමපිටිය	01	04
	කුඹල්වෙල	01	05	තාලිඇල	01	04
	අඹවින්න	01	04	ඇල්ල	01	04
	බණ්ඩාරවෙල	02	05			
ගම්පහ	හෙතරත්ගොඩ	01	03	යක්කල	01	03
	අත්තනගල්ල	01	04	බෙම්මුල්ල	01	03
	මීරිගම	01	03	උඩුගම්පොළ	01	04
	මාබොදල	01	03	පල්ලේවෙල	-	03
	පස්යාල	01	04			
එකතුව				48	180	

1.5 ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම

ප්‍රාථමික දත්ත හා තොරතුරු රැස්කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් තුනක් යටතේ සිදු කෙරී ඇත.

- කේන්ද්‍ර නියැදි සමීක්ෂණය සිදු කිරීම.
- සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම.
- කේන්ද්‍ර නිරීක්ෂණය කිරීම.

1.6 ප්‍රශ්නාවලිය ඇසුරින් දත්ත හා තොරතුරු රැස්කිරීම

අධ්‍යයන නියැදිය ඇසුරින් ප්‍රාථමික දත්ත හා තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රශ්නාවලි උපයෝගී කරගනු ලැබුණි. මෙහි දී, අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් හා වගාකරුවන් ඉලක්ක කර ගනිමින් ඔවුන්ගේ මූලික තොරතුරු ඇතුළත් වන සේ ප්‍රශ්නාවලි දෙකක් සකස් කෙරුණි.

- i. නිෂ්පාදනය කර අලෙවිකරන්නන් සඳහා එක් ප්‍රශ්නාවලියක් ද
- ii. නිෂ්පාදනය කර හෝ මිල දී ගෙන භාවිතා කරන ගොවීන් සඳහා තව ප්‍රශ්නාවලියක් ද සකස් කරන ලදී.

1.7 සම්මුඛ සාකච්ඡා

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතා කරන ගොවීන් අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ඊට අවශ්‍ය ප්‍රාථමික දත්ත ලබාගැනීමේ එක් ක්‍රමයක් ලෙස සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වනු ලැබිණි. තෝරාගත් ප්‍රදේශයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන කටයුතුවල හා භාවිතය පිළිබඳව ඓතිහාසික පසුබිම, කෘෂිකර්මාන්තයේ දී කාබනික පොහොර භාවිතයේ සිදු වී ඇති වෙනස්වීම්, බෝග වගා කරන භූමියේ වෙනස්වීමට බලපා ඇති සාධක, ප්‍රදේශයේ බෝග වගා කටයුතුවලට කාබනික නිෂ්පාදන යොදාගැනීමේ පවතින විභවතාවන් ආදිය පිළිබඳව කරුණු අධ්‍යයනය කොට ඇත. මෙම සම්මුඛ සාකච්ඡා කණ්ඩායම් දෙකොටසක් යටතේ ප්‍රධාන වශයෙන් සිදු කෙරුණි. එනම්,

- කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ ව කටයුතු කරන කාබනික ගොවීන් හා ඊට අනුබල දෙන ව්‍යාපෘතිවල නියැලෙන රජයේ නිලධාරීන් (මෙහි දී පළාත් පාලන ආයතනයන් හි ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයන් හි නිශ්චිත සැලසුමකට අනුව සිදුකරන පොහොර නිෂ්පාදන පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ යෙදෙන නිලධාරී මහතුන් මෙම විධිමත් සාකච්ඡා සඳහා සම්බන්ධ කොට ගැනුණි)

- කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් වගා කටයුතුවල නියැලී සිටින ගොවීන් හා අලෙවි කරන්නන් (නිශ්චිතව ම ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී වගාවන් හි යෙදෙන ගොවි මහතන් මෙම අවධිමත් සම්මුඛ සාකච්ඡාවලට සහභාගී කර ගනු ලැබුණි).

රජයේ නිලධාරීන් වශයෙන් ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ නිලධාරී, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්, ග්‍රාමසේවක මහතන් හා ප්‍රදේශයේ කෘෂිකර්මාන්තය සම්බන්ධ ව පිහිටුවා ඇති සංවිධානවල නිලධාරීන්, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ගොවි සමිති නිලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමෙන් මෙම අධ්‍යයනයට වැදගත්වන තොරතුරු බොහොමයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබිණි.

1.8. ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණය

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය නිසා සිදු වී ඇති මෑතකාලීන ප්‍රවණතාවයන් හා එහි වර්තමානයේ දක්නට ලැබෙන ස්වරූපය හා එයට හේතු වී ඇති කරුණු පිළිබඳවත් නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබාගැනීමට මෙම අධ්‍යයනය මඟින් හැකි විය. එසේ ම, මේ මඟින්

- කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන කටයුතුවල ස්වභාවය
- කාබනික පොහොර සඳහා යොදාගනු ලබන අමුද්‍රව්‍ය හා ඒවායෙහි ප්‍රමිතිය
- කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් වගා කරන බෝග වර්ග
- කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවීන්ට පැන නැඟී ඇති ගැටලු ආදිය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනුණි.

1.9. ද්විතීයික දත්ත රැස්කිරීම

ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණයට පෙර අවස්ථාවේ දී ද්විතීයික මූලාශ්‍ර මඟින් දත්ත හා තොරතුරු රැස්කිරීම සිදුකළ අතර මේ යටතේ තොරතුරු ලබාගත් අංශ කිහිපයක් වේ. එනම්,

- ආයතන ආශ්‍රිත දත්ත හා තොරතුරු
- පූර්ව අධ්‍යයන වාර්තා
- විෂයබද්ධ කෘති

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත හා තොරතුරු ආයතන කිහිපයක් ආශ්‍රයෙන් ලබාගැනීම සිදු විය. ඒ අනුව

- අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල
- ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන(පර්යේෂණ අංශය)
- අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ග්‍රාම නිලධාරී කාර්යාල

- ගන්නෝරුව කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය
- කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගේ සංවිධාන
- කාබනික පොහොර අලෙවි කරන වෙළෙඳසැල්

මඟින් දත්ත හා තොරතුරු ලබා ගැනුණි. මෙයට අමතරව අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍ර හා අදාළ ආයතනවල ඇති ක්ෂේත්‍ර සටහන් හා වෙනත් සටහන් ද ලිපි ලේඛන මඟින් ද ද්විතියික දත්ත හා තොරතුරු ලබා ගැනුණි.

1.10. දත්ත හා තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම

ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය, ද්විතියික මූලාශ්‍ර, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්නාවලි ආදියෙන් සපයාගත් අධ්‍යයනයට අවශ්‍ය දත්ත හා තොරතුරු අතර එම දත්ත හා තොරතුරු ක්‍රම දෙකක් යටතේ විශ්ලේෂණය කෙරුණි. එහි දී, ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක විශ්ලේෂණ මඟින් දත්තයන් විශ්ලේෂණය කිරීම සිදුකරනු ලැබිණි.

ප්‍රමාණාත්මක දත්තයන් ලෙස සංඛ්‍යාත්මක ව ලබා ගත් දත්තයන්, ප්‍රස්තාර, වගු හා සිතියම් මඟින් ඉදිරිපත් කොට ඇති අතර ගුණාත්මක දත්තයන් ඉදිරිපත් කිරීමේ දී වගු හා ප්‍රස්තාර මඟින් කාබනික පොහොර නිපදවන්නා වූ ස්ථානයන් ආශ්‍රිත ව ලබාගන්නා ඡායාරූප භාවිතා කොට තිබේ. මෙයට අමතර ව ප්‍රතිශත සෙවීම වැනි සරල සංඛ්‍යාන ශිල්ප ක්‍රමයන් ද භාවිතා කිරීම මෙහි දී සිදුවිය. මේ ආකාරයට දත්ත විශ්ලේෂණයට යොදා ගත් ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත මඟින් අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් ඉදිරිපත් කරමින් ඊට අවශ්‍ය නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම ද මෙම අධ්‍යයනය තුළින් සිදුකොට තිබේ.

දෙවැනි පරිච්ඡේදය
සාහිත්‍ය විමසුම

2.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදයෙන් සිදුකරනු ලබන්නේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳව ලියැවී ඇති සාහිත්‍ය පසුබිම විමර්ශනය කිරීමයි.

කෘෂිකර්මාන්තය දේශීය සංස්කෘතිය හා බැඳී පවතින ගැමි ජීවිතයේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගය ලෙස සලකනු ලබයි. මේ නිසා ආදි මුතුන් මිත්තෝ සතා සිව්පාවුන්ට මෙන් ම මහ පොළොවට ද හානියක් නො කර ජීවත් වන්නට හුරු පුරුදු වුහ. ඔවුහු ලෙඩක් දුකක් ඇති වු විට වනයේ තිබෙන ශාකවලින් ඖෂධ ලබාගත් හ. හේන් වගාව කෘෂිකර්මාන්තයේ ජනප්‍රිය වගා ක්‍රමයක් විය. එම හේන වරක් දෙවරක් වගා කිරීමෙන් පසු අත්හරින ලද අතර තවත් ස්ථානයක් සොයා යෑම ඔවුන්ගේ සාමාන්‍ය පුරුද්දකි. එයට හේතුව පළමු ව වගා කළ භූමියේ ගස් වැල් නැවත වැඩෙන්නට ඉඩ හැරීමයි. බොහෝ රටවල්වල සළ ගොවීන්ගේ ලෙස නවීකරණය වී ඇත්තේ ද මෙම ගොවීන්ගේ ක්‍රමයයි.

මේ නිසා, අතීතයේ පැවැති ස්වභාවික කෘෂිකර්මාන්තය වර්තමානය වනවිට රසායනික කෘෂිකර්මය වෙත මාරු වී ඇති බැව් දැකිය හැකි ය. මේ නිසා, පරම්පරා ගණනාවකට පසුව වුව ද නැවතත් අතීතයේ පැවැති ජීවන රටාවන් කෙරෙහි අවධානය යොමු වන යුගයක් කරා නැවත පැමිණීමක් පෙන්නුම් කරයි. රසායනික පොහොර භාවිතය නිසා වර්තමානය වනවිට අත් වී ඇති තත්ත්වයෙන් මිදීමට කාබනික පොහොර භාවිතය කෙරෙහි මුළු ලෝකයේම අවධානය යොමු වී තිබෙයි. එනිසා මෙම අධ්‍යයනයේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන් ප්‍රචලිත කිරීම මෙන් ම භාවිතය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ දී ඒ පිළිබඳව රචනා කොට ඇති ලිපි, සඟරා පමණක් නොව අදහස් පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කිරීම සිදුකළ යුතු ය (ගුණතිලක, 2005).

2.2. කාබනික පොහොර පිළිබඳ පූර්ව ලේඛන, වාර්තා

කෘෂිකර්මය පුළුල් විෂයයක් ලෙස හැදෑරීමේ දී අප නිරන්තරයෙන්ම කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ සිදුවන වෙනස්වීම් පිළිබඳ අවධානයෙන් සිටිය යුතු ය. ලෝක ජනගහනය වැඩි වීමත් සමඟ පරිසරයේ සම්පත්වලට එල්ලවන පීඩනය වැඩි වේ. ඒ නිසා, තම අවශ්‍යතා කෙසේ හෝ පිරිමසා ගැනීමට මිනිසුන් කටයුතු කරන විට ඒ සඳහා භූමිය තමන්ට අවශ්‍ය ආකාරයට සකස්කර ගැනීමට ඔවුන්ට වෙහෙස මහන්සි වීමට සිදුවිය. මේ හේතුවෙන් භාවිතා කරනු ලබන කෘෂිකාර්මික ක්‍රම පිළිබඳව නිතැතින්ම අවධානය යොමුකළ යුතු විය. බෝග වගා කිරීමේ දී යොදාගනු ලබන රසායනික පොහොර වෙනුවට කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමට පෙළඹීම එවැනි ම වෙනස්කමකි.

මේ ආකාරයට කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ දැකගත හැකි ලක්ෂණයක් වන්නේ රසායනික පොහොර වෙනුවට කාබනික පොහොර භාවිතය ආශ්‍රිත ව සිදුවන්නා වූ වෙනස්වීමයි. මේ නිසා, ලෝකයේ කුමන කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකමක නියැළෙන ද එය කාලයට උචිත අයුරින් වෙනස්වීමක් දැකගත හැකි ය. මිනිස් අවශ්‍යතා සඳහා අතීතයේ සිට වර්තමානය දක්වා කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නියැලීම නිසා එම අංශයේ බොහෝ වෙනස්කම් දක්නට ලැබේ. මේ හේතුවෙන් කෘෂිකර්ම විද්‍යාඥයෝ ඒ පිළිබඳව නිරන්තරයෙන් ම අවධානයෙන් සිටිමින් අධ්‍යයන කටයුතුවල නිරත වෙති. ඉහත සඳහන් සියල්ලෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඔවුහු කාබනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කළ හ. කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය, භාවිතය, අලෙවිය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ඒ සම්බන්ධ ව සිදුකර ඇති පර්යේෂණයන් පිළිබඳව ද සොයා බැලීම එහි සාර්ථකත්වයට හේතු වේ.

අන්තර් ජාතික සහල් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් ලෝකයේ සහල් නිෂ්පාදනය වර්තමානය වන විට අඩු වී යාමට බලපා ඇති කරුණු හා සහල් නිෂ්පාදනය ඉහළ නංවාලීමට ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව දක්වා තිබේ. මෙම ආයතනය මගින් ලෝකයේ දරිද්‍රතාවය අඩුකිරීම හා බඩගින්නට පිළියම්, ආහාරවල ගුණාත්මක බව, සහල් නිෂ්පාදනය හා තිරසාරත්මක සංවර්ධනය මෙන්ම කාබනික පොහොර භාවිතයට ජනතාව යොමුකරලීම පිළිබඳව කරුණු අධ්‍යයනය කොට ඇත.

එමෙන් ම Rasal, (1999) විසින් බංග්ලාදේශයේ ආර්ථික විශ්ලේෂණයක් සිදුකොට ඇත. මෙහි දී විශේෂයෙන් ම දරිද්‍රතාවය හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු අතර පවතින සම්බන්ධතාවය පිළිබඳව දක්වා තිබේ. කෘෂිකාර්මික භූමි පරිභෝජනය හා නිෂ්පාදනය වැඩිකිරීම හා කාබනික පොහොර භාවිතයේ වැදගත්කම පිළිබඳව එහි වැඩිදුරටත් දැක් වේ.

කෘෂිකර්මාන්තය හා ග්‍රාමීය කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ව සිදුකරන පර්යේෂණය Dunhan (1999) තුළින් ග්‍රාමීය ආර්ථිකය ගොඩනැගීමේ දී කෘෂිකර්මාන්තය කොතෙක් දුරට ඉවහල් වන්නේදැයි යන්න ගෝලීය මට්ටමෙන් අධ්‍යයනය කොට තිබේ. එමෙන් ම, ග්‍රාමීය ආර්ථිකය නඟාසිටුවීමට, කෘෂිකර්මාන්තය දායක කරගන්නේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව හා ගොවිපොළ ආශ්‍රිත ව සිදුකරන නිෂ්පාදනයන්ගේ අවකාශීය ව්‍යාප්තිය විග්‍රහ කොට තිබේ. තවදුරටත් කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් කෘෂි නිෂ්පාදනයන් ඉහළ නංවාගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව කරුණු සඳහන් කොට ඇත.

හිට්චාමු (2009) විසින් කාබනික පොහොර භාවිතයේ ඇති විභවතාවයන් හා ගැටලු යන පර්යේෂණ ග්‍රන්ථය තුළින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ක්‍රම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කොට ඇත. එහි දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ බහුලව භාවිතා කරන ක්‍රමය ලෙස සොයාගෙන ඇත්තේ ගොඩ ක්‍රමයයි. එයට හේතුව, අනෙක් ක්‍රම මෙන් නොව ගොඩ ක්‍රමය පහසුවෙන් සකසා ගැනීමට මෙන් ම මිශ්‍රණය පෙරළා කළවම් කිරීමට ඇති හැකියාව නිසා ය යන්න දක්වා ඇත. එසේ ම, රසායනික පොහොර භාවිතයේ සෞඛ්‍යමය ගැටලු පිළිබඳවත් අවධානය යොමු කොට ඇති අතර කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් හා භාවිතා කරන්නන්

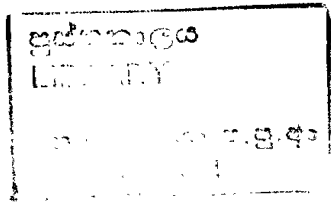
කවුරුන් ද යන්න පිළිබඳව දැඩි අවධානයක් යොමු වී නොමැති බැව් වැඩිදුරටත් පෙන්වාදිය හැකි ය.

එසේ ම Fertilizer Recommendation for Horticultural Crop (2007) යන ග්‍රන්ථයෙන් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සඳහන් කරන ආකාරයට එක් එක් බෝගයන් සඳහා වෙන් වෙන් ව යෙදිය යුතු කාබනික පොහොර ප්‍රමාණය කොපමණක් ද යන්න පිළිබඳව කරුණු පෙන්වා දී තිබේ.

එමෙන් ම, ආචාර්ය රෝහණ පී, මහලියනආරච්චි විසින් කෘෂිකාර්මික මූලධර්ම (1997) ග්‍රන්ථයේ කාබනික පොහොර හා රසායනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳව කරුණු දක්වා ඇත. එහි දී ඔහු දක්වන්නේ කාබනික පොහොර වී වගාවේ දී යොදාගන්නේ නම් හෙක්ටයාර් 0.4කට 1000kg අවශ්‍ය බවයි. එසේ ම, කෘෂි අලෙවිකරණයේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය, භාවිතය මෙන් ම අලෙවි කිරීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු පිළිබඳව දක්වා තිබේ.

අජිත් දේවප්‍රිය, (2003) “කෘෂිකර්මාන්තයේ දී එළවළු වගාවෙන් වැඩි අස්වැන්නක්” යන මෑයෙන් කාබනික පොහොර භාවිතයෙහි ඇති වැදගත්කම පිළිබඳව විශ්ලේෂණයක් සිදුකර තිබේ. එසේ ම, ක්‍රමවත් අයුරින් කාබනික පොහොර භාවිතයට යොමුවීමෙන් පසෙහි වාතාශ්‍රය දියුණු වීමට ඉවහල් වන බැව් පෙන්වා දී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පහතරට කලාපය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් කාබනික පොහොර භාවිතයට නිර්දේශ කෙරේ. එසේ ම එස්. සුභසිංහ මහතා විසින් සිදුකළ පර්යේෂණයක් ලෙස කෘෂි අංශයේ විකාශනය, පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීම හා ‘අපි වවමු-රට නහමු’ වැඩ සටහන තුළින් ක්‍රියාත්මක වැඩපිළිවෙල යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික වගාවේ ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමට හා වගාවන්ගේ ප්‍රමාණයන් වෙනස්වීමට බලපෑ කරුණු මෙන් ම කාබනික පොහොර භාවිතය හා නිෂ්පාදනයට ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මාන්තයේ දායකත්වය පිළිබඳව කරුණු දක්වයි. තව ද, “ලංකාදීප ගොවිබිම” විශේෂ අතිරේකයේ මහේෂ් කිරිකීරත්න මහතා “ වස විසෙන් තොර බෝග වගා කරන අපුරු ගොවිපළ” යන මෑයෙන් ස්වාභාවික ගොවිතැන හඳුන්වාදෙමින් කාබනික පොහොර භාවිතා කොට සිදුකරන වගාව තුළින් පරිසරයට හානියක් නොවන ලෙස ගොවිතැන් කරන ආකාරය පැහැදිලි කොට තිබේ.

මේ ආකාරයට ඉහතින් දක්වන ලද ව්‍යාපෘති, විමර්ශන, සඟරා, කෘති ආදිය මගින් මෙම අධ්‍යයනයෙන් අදහස් කරන කරුණු පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කොට නොමැත. මේ නිසා එකී අධ්‍යයන තුළින් සැහීමකට පත්විය නො හැක. විශේෂයෙන් ම, සෑම සාහිත්‍ය විමසුමකින් ම කරුණු කිහිපයකට පමණක් සීමා වී ඇති අතර පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදු වී නොමැති බැව් පැහැදිලි වෙයි.

කෙවැනි පරිච්ඡේදය
කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර අලෙවිකරන්නන්

3.1 හැඳින්වීම

කුරුණෑගල, අනුරාධපුරය, රත්නපුර, මාතර, බදුල්ල හා ගම්පහ යන දිස්ත්‍රික්කවලින් තෝරාගත් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කරන්නන්ගේ පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව, වයස් ව්‍යුහය, කුටුම්භවාසීන්ගේ රැකියාවන්, අධ්‍යාපන මට්ටම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කිරීම සඳහා ගතවන කාලය, ආරම්භයේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කළ ප්‍රමාණය, නිෂ්පාදන ක්‍රම, පොහොර සඳහා යන නිෂ්පාදන වියදම අලෙවි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීම සිදුකොට ඇති ආකාරය, කාබනික පොහොර පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා දායකත්වය ලබාදීමත්, රජයේ හෝ වෙනත් ආයතනයක් යටතේ යම් ආකාරයක අධීක්ෂණයක් සිදු වී තිබේ ද යන්න පිළිබඳවත්, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී රසායනික පොහොර භාවිතය, ශ්‍රමය ලබාගැනීමේ දී ඇතිවන ගැටලු හා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය යන කරුණු පිළිබඳව ද මෙම පරිච්ඡේදය මගින් විස්තර කෙරේ.

3.2 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් අයත් වයස් කාණ්ඩ

වගු අංක 3.1: වයස් අනුව නියැදි ව්‍යාප්තිය

වයස් මට්ටම්	සංඛ්‍යාව (N=48)	වයස් මට්ටමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
25 - 35	06	13
36 - 45	17	35
46 - 55	13	27
56 - 65	10	21
66 ට වැඩි	02	04
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියට අයත් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයන් පිළිබඳව විමසීමේ දී ඔවුන්ගෙන් ඉහළම ප්‍රතිශතයක් අයත් වන්නේ අවුරුදු 36 - 45 වයස් කාණ්ඩයටයි. එම ප්‍රමාණය කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් 48 දෙනෙකුගෙන් 17 දෙනෙක් (35%) ලෙස වාර්තා වේ. එසේ ම, මුළු නියැදියෙන් 13 දෙනෙකුම වයස අවුරුදු 46 - 55 අතර පසු වේ. අවුරුදු 56 - 65 අතර වයස් කාණ්ඩයට 10ක් (21%) ද, 65 ට වැඩි වයස් කාණ්ඩයට නිෂ්පාදකයින් 02 දෙනෙකු ද (4%) අයත් වේ. මේ අනුව විමසීමේ දී, මැදි වයසේ පසුවන්නන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වා ඇති බැව් පෙනේ. එසේ වුව ද, වයස අවුරුදු

56ට වැඩි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් ප්‍රමාණය ලෙස වාර්තා වන්නේ මුළු නියැදියෙන් 12 දෙනෙකු පමණි. මෙයට හේතුව ලෙස ඔවුන් දක්වන්නේ මැදි වයසේ අය මෙන් වැඩිහිටි අයට කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම අපහසු වන නිසා ඔවුන් ඒ පිළිබඳව වැඩි සැලකිල්ලක් නො දක්වන බවයි.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් පිළිබඳව විමසීමේ දී, තවත් වැදගත් කරුණක් වූයේ ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටමයි. විශේෂයෙන් ම, ඔවුන් විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොමු වීම පමණක් නොව එය පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි ද ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනය බලපා තිබේ. පහත වගු අංක 3.2 මගින් ඒ පිළිබඳ විස්තර දැක් වේ.

වගු අංක 3.2: අධ්‍යාපන මට්ටම

අධ්‍යාපන මට්ටම	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
ප්‍රාථමික (1 -5)	06	11
ද්විතියික (6-11)	09	19
අ.පො.ස. (සා.පෙළ) සමත්	19	41
අ.පො.ස. (උ.පෙළ) සමත්	11	23
උපාධි හෝ ඉහළට සමත්	02	04
පාසල් නො ගිය	01	02
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

ඉහත දත්තයන් පිළිබඳව විමසීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ අධ්‍යයනයට භාජනය කළ සියලුම දිස්ත්‍රික්කවල කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 70% මූලික අධ්‍යාපනය ලබා ඇති බවයි. පාසල් නොගිය එක් අයෙකු හැර අනෙක් සියලු දෙනාම අධ්‍යාපනයක් ලබා තිබේ. මෙහි දී, අ.පො.ස සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය සමත් ප්‍රමාණය 41%ක් වේ. අ.පො.ස උසස් පෙළ සමත් සහ උපාධිධාරීන් 27% කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය රැකියාවක් ලෙස තෝරාගෙන ඇති අතර උගත් සුළු පිරිසක් හෝ මේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට පිවිස සිටීම කැපී පෙනෙන්නකි.

3.3 පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව

මෙම නිෂ්පාදකයින්ගේ පවුලේ සංඛ්‍යාව ද කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කෙරෙහි බලපෑමක් සිදුකොට ඇත. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් 48න් සියලුම දෙනාම විවාහක අය වූහ. පහත වගු අංක 3.3 මගින් ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව පෙන්වුම් කෙරේ. කිසියම් පවුලක සාමාජිකත්වය ඉහළ අගයක් ගැනීම පවුලේ ශ්‍රමය වැයවන කාර්යයන් සඳහා උපකාරී වේ.

වගු අංක 3.3: පවුලේ සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව

පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව	නිෂ්පාදකයින් ගණන (N=48)	ප්‍රතිශතය
2 අඩු	09	19
2 - 3	11	23
4 - 5	21	44
5 - 6	03	06
6 - 7	02	04
8 වැඩි	02	04
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත , 2012

මෙහි ඉහළම ප්‍රමාණයක් වාර්තා වන්නේ පවුලේ සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව 4-5 සිටින පවුල් ය. එම ප්‍රමාණය 44%ක් වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ නිෂ්පාදකයින්ගේ පවුලේ සාමාජිකයින් ගණන හතක් හෝ ඊට වැඩි පවුල් සංඛ්‍යාව 8%ක ප්‍රමාණයක් වේ.

3.4 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටි කාලය

නියැදියේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් කොපමණ කාලයක සිට මෙම පොහොර නිෂ්පාදන කාර්යයේ නියැලෙන්නේ ද යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරේ. කාබනික පොහොර තම ජීවන වෘත්තීය වශයෙන් සිදුකරන පිරිසක් මෙන් ම අතිරේක ආදායම් මාර්ගයක් ලෙස සිදුකරන නිෂ්පාදකයින් පිරිසක් හඳුනාගත හැකි ය. නියැදිය සඳහා තෝරා ගත් නිෂ්පාදකයින් කොපමණ කාලයක සිට මෙම කාර්යයේ නිරතව සිටී ද යන්න වගු අංක 3.4 මගින් දැක් වේ.

වගු අංක 3.4: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරන කාලසීමාව

කාලය අවුරුදු	සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
1 ට අඩු	11	23
01- 05	18	38
05 -10	13	27
10 -15	04	08
15 ට වැඩි	02	04
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොමු වූ නිෂ්පාදකයෝ 38%ක් අවුරුදු 1-5 අතර කාලයක් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටිති. එසේ ම, මෙම අධ්‍යයනයට තෝරාගත් නියැදියෙන්, නිෂ්පාදකයින් 27% ක් අවුරුදු 5ත් 10ක් අතර කාලයක් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන කර්මාන්තයේ නිරත වී ඇත. කෙසේ වුව ද, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන සඳහා යොමු වී ඇති අයගෙන් 61%ක් ම වසර 5 හෝ ඊට අඩු කාලයක් එම කර්මාන්තයේ යෙදුණු අය වේ. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට පැමිණ වසර 6-10ත් අතර කාලයක් ගත වූ නිෂ්පාදකයින් ඇත්තේ 13කි. එය මුළු නියැදියෙන් 27%ක ප්‍රතිශතයකි. මේ අනුව, විමසීමේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් වසර 10ක පමණ දිගු කාලයක් ක්ෂේත්‍රයේ සිටීම ඉතා හොඳ ප්‍රවණතාවයකි.

3.5 නිෂ්පාදකයින් ආරම්භයේ දී නිපද වූ පොහොර ප්‍රමාණය

මෙම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී හඳුනාගත් තවත් කරුණක් වන්නේ එක් එක් නිෂ්පාදකයින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ආරම්භ කළ කාලයේ දී කොපමණ පොහොර ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කළේ ද යන්නයි. එහි දී ඔවුන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ විවිධ ප්‍රමාණයන්වලින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකළ බවයි. ඔවුන්ගේ අදහස් අනුව කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ආරම්භ කළ වකවානුවේ දී ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන මට්ටම පිළිබඳ පහත 3.5 වගුවේ දත්ත අනුව කරුණු දැක් වේ.

වගු අංක 3.5 : ආරම්භයේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය

මසකට නිපදවන ප්‍රමාණය (කිලෝග්‍රෑම්)	සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
10 - 20	09	18%
21 - 50	07	15%
51 - 100	13	29%
101 - 150	03	06%
151 - 200	05	10%
201 - 500	04	08%
501 - 1000	03	06%
1001 - 2500	02	04%
2501 - 5000	01	02%
25000 - 50000	01	02%
එකතුව	48	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

මෙම දත්තයන්ට අනුව, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සුළු පරිමාණයෙන් ආරම්භ වුවක් බැව් සඳහන් කළ යුතු ය. සාමාන්‍යයෙන් කාබනික පොහොර මාසික ව කිලෝග්‍රෑම් 10-20ක ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කළ නිෂ්පාදකයින් ප්‍රමාණය 18%කි. එසේ ම, ඉහළම සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාවක් සිටින්නේ කිලෝග්‍රෑම් 50 - 100ක් අතර නිෂ්පාදන මට්ටමේ වන අතර එම ප්‍රමාණය 29% ප්‍රතිශතයකි. මේ නිසාම, මූලාරම්භයේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය මාසිකව අඩු මට්ටමක පැවතී ඇත. එනම්, කිලෝග්‍රෑම් 100කට අඩු නිෂ්පාදකයින් 29ක් වාර්තා වන අතර එය මුළු නිෂ්පාදකයන්ගෙන් 62%ක් වේ. මේ අනුව, නිෂ්පාදකයින්ගෙන් වැඩි පිරිසක් පොහොර නිෂ්පාදනය ආරම්භ කොට ඇත්තේ සුළු වශයෙනි.

3.6 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රම

එක් එක් නිෂ්පාදකයා විවිධ ආකාරයෙන් කාබනික පොහොර නිපදවීමේ කාර්යයේ නියැළී සිටියි. විශේෂයෙන් ම, පොහොර සඳහා යොදන අමුද්‍රව්‍ය අනුව එම නිෂ්පාදන ක්‍රමයේ වෙනස්කම් පවතී.

වගු අංක 3.6: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ක්‍රම

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ක්‍රම	සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
වල ක්‍රමය	07	15%
ගොඩ ක්‍රමය	38	79%
බැරල් ක්‍රමය	07	2%
කොටු රාමු ක්‍රමය	05	2%
වෙනත් ක්‍රම	03	2%
එකතුව	48	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලැබූ ක්‍රම කිහිපයක් පිළිබඳව 3.6 වගුවෙන් දැක් වේ. බොහොමයක් නිෂ්පාදකයින් අතරේ ජනප්‍රිය නිෂ්පාදන ක්‍රමය වන්නේ ගොඩ ක්‍රමයයි. පිදුරු හෝ දිරාපත් වන ශාක කොටස් හෝ වෙනත් අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කොට ගොඩ ක්‍රමය මඟින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ප්‍රමාණය මුළු නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 79%ක් වැනි ඉහළ ප්‍රතිශතයක් ගනු ලබයි. ගොඩ ක්‍රමය නිෂ්පාදකයින් විසින් භාවිතා කරනු ලබන්නේ එය පෙරළීම පහසු නිසාත්, පොහොර සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ පහසුවත් නිසා ය. එනම්, වතුර ඉසීම, රසායනික පොහොර කලවම් කිරීම සහ දිරා නොයන අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීමේ පහසුව නිසා ය.

3.7 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ යාන්ත්‍රික භාවිතය

වර්තමාන ලෝකයේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය පමණක් නොව සෑම අංශයක් ම යාන්ත්‍රිකරණයට පත්වීම සිදු වී තිබේ. මෙහි දී, ඕනෑම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළ මෙන් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා ද යන්ත්‍ර සුත්‍ර භාවිතය දැකිය හැකි ය. සුළු පරිමාණ නිෂ්පාදකයන්ට වඩා විශාල පරිමාණයේ නිෂ්පාදකයින් මෙම යාන්ත්‍රික අංශයට

නැඹුරුවීම බහුලව දැකගත හැකි ය. එයට හේතුව ඔවුන් විසින් වෙළෙඳපොළට අවශ්‍ය නිෂ්පාදන සැපයීමේ දී ඒ සඳහා අවශ්‍ය කාර්යක්ෂමතාවය ලබා ගන්නේ මෙම යාන්ත්‍රික ක්‍රියාකාරිත්වය මඟිනි. අධ්‍යයන නියැදියේ නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 33% ප්‍රතිශතයක් යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතා කරයි. එසේ වුව ද, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් 67%ක් යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතා නො කර තම ශ්‍රමය හෝ පවුලේ ශ්‍රමය භාවිතයෙන් පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරයි.

3.8 කාබනික පොහොර සඳහා වැය වන නිෂ්පාදන වියදම

මුල් කාලයේ කාබනික පොහොර නිපදවන ගොවිහු තම ගෙවත්ත තුළින් පොහොර නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගත්හ. එසේ වුව ද, පසු කාලීන ව එය කළ නො හැකි වූ අතර නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය ඉහළ යාමත් සමඟ අවශ්‍ය පොහොර අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ද ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. මේ නිසා, වර්තමානයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ඔවුන්ට වැයවන වියදම පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කරන ලදී. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා වැයවන වියදම් පිළිබඳව පහත වගු අංක 3.7 තුළින් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 3.7: මසකට කාබනික පොහොර සඳහා වැය වන මුදල

වියදම් ප්‍රමාණය (රුපියල්)	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
මුදල් වැය නොවේ	08	18
1,000 – 2,500	14	29
2,500 – 5,000	04	08
5,000 – 10,000	07	15
10,000 – 25,000	05	10
25,000 – 50,000	04	08
50,000 – 75,000	01	02
75,000 – 100,000	01	02
100,000 – 125,000	01	02
125,000 – 150,000	01	02
150,000 – 175,000	01	02
175,000 – 200,000	01	02
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

මෙහි දී, මසකට කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා වැය කරනු ලබන මුදල රුපියල් 1000 සිට රුපියල් 200,000 දක්වා වාර්තා විය. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 18%ක් අමුද්‍රව්‍ය සඳහා කිසිම මුදලක් වැය නො කරයි. විශේෂයෙන්

තමන් විසින් ම ගෙවත්ත තුළ දී අමුද්‍රව්‍ය සපයාගැනීම හා කිසිදු රසායනික භාවිතයකින් තොරව නිෂ්පාදනයෙහි යෙදීම මෙයට හේතුව ලෙස ඔවුහු ප්‍රකාශ කළහ. නිෂ්පාදකයින් තම නිෂ්පාදන සඳහා වැය කරන මුදල රුපියල් 1000-2500ක් වන අතර මෙය කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 29%ක ප්‍රතිශතයකි. නිෂ්පාදකයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් අයත් වන්නේ ද මෙම කාණ්ඩයටයි.

එසේ ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ඉහළම මුදල් වැය කිරීමක් වාර්තා වන්නේ රුපියල් 175,000-200,000 දක්වා ය. එවැනි එක් නිෂ්පාදකයෙකු පවසන්නේ විශාල පරිමාණයේ නිෂ්පාදනයක් සිදුකිරීමට නම් ඒ සඳහා මුදල් වැය කිරීම සිදුකළ යුතු බවයි. මෙහි රුපියල් 100,000කට වඩා මුදල් වැය කරනු ලැබූ නිෂ්පාදකයින් 4දෙනෙකු පමණක් වාර්තා වේ. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා එම නිෂ්පාදකයින් වැඩි පිරිසක් විශාල මුදලක් වැයකිරීමට අකමැති අතර නිෂ්පාදනය කරන ප්‍රමාණයට අවශ්‍ය වෙළෙඳපොළක් නොමැතිවීම එයට ප්‍රධාන හේතුවක් බව ඔවුහු ප්‍රකාශ කළහ. මෙයට අමතර ව, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ වියදම් දැරීමට සිදුවන කරුණු කිහිපයක් වන අතර ඒ සම්බන්ධව ක්‍රියාකරන නිෂ්පාදකයින් පිළිබඳව පහත දැක් වේ.

ශ්‍රමිකයන් සඳහා වන වැටුප් ගෙවීම්, ආරක්ෂක උපකරණ ආදිය මිල දී ගැනීම සඳහා විශාල මුදලක් වැය කිරීමට නිෂ්පාදකයින්ට සිදු වේ. ශ්‍රමිකයෙකු සඳහා දෛනික සාමාන්‍ය වියදම රුපියල් 800ක් වන අතර බොහෝ නිෂ්පාදකයන් ළඟ ශ්‍රමිකයෝ දෙදෙනෙක්ට වඩා සේවයේ යෙදී සිටිති. ප්‍රවාහනය සඳහා මුදල් වැයකරන නිෂ්පාදකයින් 68ක් සිටින අතර ඔවුන්ට නිෂ්පාදනයන් වෙළෙඳපොළට ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ට්‍රැක්ටර් හෝ ලොරියක් මිල දී ගැනීමට නොහැකි වී ඇත. ඒ සඳහා කුලී ගෙවීම මත ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබාගැනීමට සිදු වේ. ඇසුරුම් භාවිතය ද නිසා නිෂ්පාදකයින්ට මුදල් වැය කිරීමට සිදු වේ. එවැනි නිෂ්පාදකයින් 41%ක් ඔවුන් විසින් පොහොර ඇසුරුම් ලෙස පොලිතින් මලු යොදා ගැනීම දක්නට ලැබේ. ඒවායේ නම් හා ප්‍රමාණය මුද්‍රණය කිරීම වැනි කටයුතු නිසා තවත් අමතර වියදමක් දැරීමට සිදු වී ඇත. විදුලිය භාවිතා කරමින් යන්ත්‍ර ක්‍රියාකරවීම, ජලය ලබාගැනීමට මෝටර් ක්‍රියාත්මක කිරීම වැනි කටයුතු සඳහා ද මෙම නිෂ්පාදකයින්ට අමතර වියදම් දැරීමට සිදු වේ .

වගු අංක 3.8: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන වියදම රුපියල්/ මෙට්‍රික් ටොන්

පහත සඳහන් නිෂ්පාදන වියදම සකස් කොට ඇත්තේ ගම්පහ, මාතර, බදුල්ල, කුරුණෑගල, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයන් හි අමුද්‍රව්‍ය මිල දී ගෙන පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ගේ සාමාන්‍ය වියදම ගණනය කිරීමෙනි. මේ සඳහා පොහොර නිෂ්පාදකයින් 33 දෙනෙකුගේ නිෂ්පාදන වියදමේ සාමාන්‍ය අගය ගණනය කොට ඇත.

1.	ගොම සඳහා වියදම 01 Mt.	- රු.12,000.00	
	ප්‍රවාහන වියදම	- රු.4,000.00	
	එකතුව		- රු.16,000.00
2.	කොහුව සඳහා වියදම 01 Mt.	- රු.5,000.00	
	ප්‍රවාහන වියදම	- රු.3,000.00	
	එකතුව		- රු.8,000.00
3.	පිදුරු හෝ කොළඹ 01Mt.	- රු.1,000.00	
	ප්‍රවාහන වියදම	- රු.2,000.00	
	එකතුව		- රු.3,000.00
	යෙදවුම් වියදම		- රු.27,000.00
	නිෂ්පාදන ශ්‍රමය (පවුලේ ශ්‍රමය සහිත)		- රු.10,000.00
4.	3 Mt. ක් නිෂ්පාදන වියදම		- රු.37,000.00
	1Kg.නිෂ්පාදන වියදම (රු. 37,000/3000 kg)		- රු.12.30
5.	තොග විකුණුම් මිල (රු. 25 x 3000 Kg)		- රු.75,000.00
	ලාභය=විකුණුම් මිල-නිෂ්පාදන වියදම		
	= රු. 75,000.00 - රු. 37,000.00		- රු.38,000.00

ඉහත සඳහන් ලාභය ඔහු විසින් ලබන්නේ රුපියල් 25.00 පොහොර 1kg එකක් විකිණීමට හැකි වුවහොත් පමණි. බොහෝ අවස්ථාවල දී ප්‍රාදේශීය සභා සහ පළාත් සභා ආශ්‍රිත සන අපද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන පොහොර 1kg රුපියල් 10.00 සිල්ලර මිලට ලබාගත හැකි බැවින් නියම ප්‍රමිතියට අනුව නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කාබනික පොහොර වෙළෙඳුන් තම පොහොර සාධාරණ මිලකට විකුණා ගැනීමට නොහැකි තත්ත්වයට පත්ව ඇත.

3.9 රාජ්‍ය මැදිහත්වීම

විශේෂයෙන් ම, රජයේ පොහොර සහනාධාර ප්‍රතිපත්තියත් සමඟ රසායනික පොහොර සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් නිර්මාණය වීමත්, ඒවා මිල දී ගැනීමේ පහසුවත් නිසා කාබනික පොහොර කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුවක් දක්නට නොලැබුණි. කෙසේ වුවත්, වර්තමානය වනවිට රසායනික පොහොර භාවිතය නිසා ඇති වී ඇති සෞඛ්‍යමය හා පාරිසරික ගැටලුවලට පිළියමක් වශයෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ගොවීන්ගේ නැඹුරුවීම මෑත වසර කිහිපය තුළ

දැකගත හැකි විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් කාබනික පොහොර භාවිතය මෙන් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන් ඉහළ නංවාලීමට විවිධ මට්ටමේ රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබෙමින් පවතී. විශේෂයෙන් ම, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මුලිකත්වයෙන් වස විසෙන් තොර ආහාර නිපදවීමට කාබනික පොහොර භාවිතය වැඩි කිරීමේ වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක වේ.

මෙම අධ්‍යයනය සිදුකළ ප්‍රදේශයන් හි ජීවත්වන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් සඳහා ද විවිධ මට්ටමේ රාජ්‍ය අනුග්‍රහයන් ලැබී තිබේ. මෙලෙස කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම යටතේ හිමි වූ අනුග්‍රහය පිළිබඳව පහත වගු අංක 3.9 තුළින් දැක් වේ.

වගු අංක 3.9: රජයේ මැදිහත්වීමේ ස්වරූපය

රාජ්‍ය අනුග්‍රහය	සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය (%)
ලැබී ඇත	34	71%
නැත	14	29%
එකතුව	48	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

මෙහි දී, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 71%කට රජයේ අනුග්‍රහය ලැබී ඇති අතර නිෂ්පාදකයින් 29%ක් සඳහා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබී නොමැත. මේ නිසා, අධ්‍යයනයේ සමස්ත කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් වැඩි පිරිසකට රජයේ මැදිහත්වීම යටතේ විවිධ වරප්‍රසාද හා සහනාධාර හිමි වී ඇති අතර ඒවා පිළිබඳව පහත වගු අංක 3.10 තුළින් පෙන්වා දී ඇත.

වගු අංක 3.10: රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබූ ආකාරය

රාජ්‍ය අනුග්‍රහයේ ස්වරූපය	නිෂ්පාදකයින් ගණන (N=48)	ප්‍රතිශතය (%)
උපකරණ ලබාදීම	38	81
පුහුණුවක් ලබාදීම	42	89
පහසු පොළී යටතේ ණය මුදල් ලබාදීම	06	24
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය අලෙවියේ දී අතරමැදියෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම	21	29
මූල්‍යමය ආධාර ලබාදීම	16	22
එකතුව		100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

*(N=48 ට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය පැවතිය ද නියැදිය පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා N = 48 භාවිතා කර ඇත. එක් පුද්ගලයෙක් පිළිතුරු එකකට වඩා ලබා දී ඇත. එකතුව 100 ට වැඩි වේ.)

රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ නිෂ්පාදකයින් 38 දෙනෙකු සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ ලබාදීම සිදු වී තිබේ. එහි දී උදැල්ල, පස් පෙරලීමේ මුල්ලු, රේක්කය, විසිකැත්ත ඇතුළු උපකරණ සියලුම නිෂ්පාදකයින්ට ලබාදීම සිදු වී ඇත. එසේ ම, ප්‍රාදේශීය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයන් කේන්ද්‍ර කොටගෙන පුහුණු වැඩමුළු පවත්වා තිබේ. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ එක් එක් විෂය යටතේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන් පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් කිරීම සිදු වූ බැව් අධ්‍යයනයේ දී දැන ගැනීමට ලැබුණි. එමෙන් ම, රාජ්‍ය බැංකු මඟින් ණය ලබාගත් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් ප්‍රමාණය වන්නේ 6 දෙනෙකි. ඔවුන් විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණයන් වගු අංක 3.11 මඟින් පෙන්නුම් කෙරේ.

වගු අංක 3.11: ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය

ලබාගත් ණය මුදල (රුපියල්)	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව
1500.00	2
10,000.00	2
20,000.00	1
94,000.00	1

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

බැංකු මඟින් ණය ලබාගත් නිෂ්පාදකයින් 6දෙනාගෙන් දෙදෙනෙක් ම රුපියල් 10,000 බැගින් ණය ලබාගෙන ඇත. එසේ වුව ද, රුපියල් 20,000 ගණනේ එක් අයෙක් ද, රුපියල් 94,000 ගණනේ එක් අයෙක් ද බැගින් හා රුපියල් 1,500 බැගින් දෙදෙනෙක් වශයෙන් ණය ලබාගැනීම් පිළිබඳව වාර්තා වේ. ණය ලබා නොගත් නිෂ්පාදකයින් ප්‍රකාශ කළේ ඔවුන්ට ණය අවශ්‍ය වුව ද කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ණය ලබා ගැනීම බැංකුව මඟින් අනුමත නොකරන බවයි.

3.10 අධීක්ෂණය යටතේ සිදු වූ නිෂ්පාදනයන්

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී කුමන ආකාරයේ හෝ ඇගයීමක් මෙම නිෂ්පාදක මහතුවන්ට ලැබී තිබේ ද යන්න පිළිබඳව සොයා බැලීම සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කෙරුණි. එහි දී රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය නොවන ආයතනයකින් හෝ දෙපාර්තමේන්තුවකින් මේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව යම් අධීක්ෂණයක් හෝ මඟපෙන්වීමක් ලබා තිබේ ද යන්න සොයා බැලීමේ දී ලද දත්තයන් පහත වගු අංක 3.12 ආශ්‍රයෙන් පෙන්නුම් කෙරේ.

වගු අංක 3.12 අධීක්ෂණයට ලක් වූ නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව

අධීක්ෂණය	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
ලබා තිබේ	31	65
නැත	17	35
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

මෙහි දී සමස්ත නියැදියෙන් 65% ප්‍රතිශතයක් කුමන හෝ ආයතනයකින් තම නිෂ්පාදනයන් පිළිබඳව අධීක්ෂණයට ලක් වී ඇත. එසේ වුව ද නිෂ්පාදකයින් 35% කිසිම ආයතනයකින් අධීක්ෂණයට ලක් වී නොමැත. මෙසේ අධීක්ෂණයට ලක් වූ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් අදහස් දැක් වූ ආකාරයට එම අධීක්ෂණ ආයතන පහතින් දැක් වේ.

වගු අංක 3.13: අධීක්ෂණය සිදු කළ ආයතන

අධීක්ෂණ ආයතනය/නිලධාරීන්	අධීක්ෂණයට ලක් වූ නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය	17	50
සත්ත්ව සංවර්ධන නිලධාරී	01	16
වයඹ පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	05	16
කෘෂිකර්ම උපදේශක	04	12
විද්‍යා මධ්‍යස්ථානය	01	4
මාකපුර කෘෂි පර්යේෂණ ආයතනය	01	4
මහවැලි අධිකාරිය	01	4
P.H.I. (මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක)	01	
එකතුව	31	100

*අධීක්ෂණයට ලක් වූ නිෂ්පාදකයන් පමණක් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ අධීක්ෂණය යටතේ නිෂ්පාදකයින් 50%ක් තම නිෂ්පාදනයන් සිදු කොට තිබුණි. වයඹ පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ 16% දෙනෙකුත්, කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් යටතේ නිෂ්පාදකයින් 12%ක් වශයෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන කටයුතු පිළිබඳව මූලික ව දැනුවත් කරමින් අධීක්ෂණයේ හි නියැලී සිටීමක් වාර්තා වේ. මේ අනුව බැලීමේ දී, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය ආයතනික මට්ටමේ මෙන් ම පුහුණු නිලධාරීන් යටතේ සිදුකර ඇති බැව් ක්ෂේත්‍රය තුළින් දැකගත හැකි විය.

3.11 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී තමා විසින් සපයා ගත් උපකරණ

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදක මහතුන්ට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය මගින් විවිධ වරප්‍රසාද දිරි දීමනා ආදිය ලබාදුන්න ද ඒවා නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවේ. මේ නිසා ඔවුන්ට අවශ්‍ය යන්ත්‍ර සුත්‍ර මෙන් ම උපකරණ ආදිය මිල දී ගැනීමට සිදු වී තිබේ. සියලුම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් විසින් උපකරණ මිල දී ගැනීම් පිළිබඳව වාර්තා විය. සුළු පරිමාණ නිෂ්පාදනයේ සිට මහා පරිමාණ නිෂ්පාදකයා දක්වා වූ සියලුම දෙනා වෙළෙඳපොළෙන් තමන්ට අවශ්‍ය ආම්පන්න ආදිය මිල දී ගෙන ඇති අතර ඒවා පිළිබඳව පහත වගු අංක 3.14 තුළින් දැක් වේ.

වගු අංක 3.14: මිල දී ගත් උපකරණ

උපකරණ නාම ලේඛනය	උපකරණ මිල දී ගත් නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව
තණකොළ කපන යන්ත්‍ර	06
සල් අඩිය	12
පොල් ලෙලි කපන මැෂිම	03
පොහොර ලෑලි රාමුව	21
ඇඹරුම් යන්ත්‍ර	04
උදැල්ල*	96
මල් බාල්දි	41
උදලු මුල්ලුව*	96
අත් මුල්ලුව	59

*මෙම උපකරණ දෙක බැගින් මිල දී ගෙන ඇත.

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ නියැලී සිටින සියලුම ගොවීන් සතුව උදැල්ල හා උදලු මුල්ලුව යන උපකරණ දෙක බැගින් දක්නට ලැබුණි. එසේ ම, මල් බාල්දි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් 41ක් දෙනෙකු සතුව පැවතුණි. පස් පෙරළීම මෙන් ම කොළ පොහොර මිශ්‍ර කිරීම සඳහා අත් මුල්ලු හා උදලු මුල්ලු භාවිතය දක්නට ලැබුණි. මෙහි දී, බොහෝ නිෂ්පාදකයින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ලෙස හඳුනාගෙන ඉහත උපකරණ මිල දී ගැනීම සිදුකර ඇති බැව් ඔවුහු ප්‍රකාශ කළහ.

3.12 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී රසායනික පොහොර භාවිතය

මෙම අධ්‍යයනයේ වැදගත් වන මූලික කරුණක් වන්නේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී රසායනික පොහොර භාවිතා කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳව සොයා බැලීමයි. මේ අනුව, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී රසායනික පොහොර භාවිතය සිදු කරන බව හඳුනාගත හැකිවිය. එම ප්‍රමාණය 68%කි. එසේ වුව ද,

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 31%ක් රසායනික පොහොර භාවිතයෙන් තොරව කාබනික පොහොර ස්වභාවික අමුද්‍රව්‍ය පමණක් යොදාගෙන නිපදවනු ලබයි. කාබනික පොහොර නිපදවීමේ දී භාවිතා කරන්නේ කුමන රසායනිකයන් ද යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරුණි. එහි දී අනාවරණය වූයේ කාබනික පොහොර සමඟ රසායනික පොහොර මිශ්‍ර කිරීමෙන් ඉහළ ගුණාත්මක පෝෂණ තත්ත්වයෙන් යුතු පොහොර නිෂ්පාදනයක් සැකසිය හැකි බවයි. මේ අනුව ඔවුන් විසින් භාවිතා කරනු ලබන රසායනික පොහොර පහත වගු අංක 3.15 තුළින් පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 3.15: කාබනික පොහොර සමඟ රසායනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්

පොහොර වර්ගය	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N = 48)	ප්‍රතිශතය
පොස්ලේට්	21	64
යූරියා	07	21
මියුරේට් ඔෆ් පොටෑෂ්	03	09
ට්‍රයි සුපර් පොස්ලේට්	02	06
එකතුව	33	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

ඉහත දත්තයන්ට අනුව කාබනික පොහොර සමඟ ලොස්ලේට් පමණක් භාවිතා කරන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් ගණන 21කි. එම ප්‍රමාණය කාබනික පොහොර සමඟ රසායනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 64%ක් තරම් ඉහළ අගයකි. එසේ ම, යූරියා භාවිතා කරන නිෂ්පාදකයින් 07ක් වන අතර එය 21%ක අගයක් පෙන්වයි. මියුරේට් ඔෆ් පොටෑෂ් කාබනික පොහොර සමඟ භාවිතා කරන නිෂ්පාදකයින් 03ක් හා ට්‍රයි සුපර් පොස්ලේට් භාවිතා කරන්නන් දෙදෙනෙකු වාර්තා විය. එසේ ම, කාබනික පොහොර සමඟ යූරියා හා පොස්ලේට් දෙකම මිශ්‍ර ව යොදන ගොවීන් කිහිප දෙනෙකු ද වාර්තා විය. තව ද, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ ද අළු හුණු භාවිතා කරනු ලබන ගොවීන් දෙදෙනෙකු හඳුනාගත හැකිවිය. මෙසේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී රසායනික පොහොර භාවිතයට නිෂ්පාදකයින් යොමු වී ඇත්තේ, නිෂ්පාදනයේ උසස් බව හා ඉක්මන් කාබනික පොහොර සඳහා භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍ය දිරාපත්වන නිසා හා සුළු කාල පරිච්ඡේදයක දී නව නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය වැඩිකරගත හැකි නිසා ය.

3.13 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී ශ්‍රම දායකත්වය

යම්කිසි නිෂ්පාදනයක නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමාණය මෙන් ම නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මකභාවය, නිෂ්පාදනයේ අපේක්ෂිත ඉලක්කය තීරණය කිරීමේ දී බලපානු ලබන සාධකයන්ගෙන් එකක් ලෙස ශ්‍රමිකයා හඳුන්වා දිය හැකි ය. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී ශ්‍රමිකයාගේ දායකත්වය ඉතාම වැදගත් ය. විශේෂයෙන් ම, පොහොර සැකසීමේ දී අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමේ

සිට නිෂ්පාදනය අවසන් වනතුරුම ශ්‍රමිකයාගේ දායකත්වය වැදගත් වී තිබේ. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී අමුද්‍රව්‍ය ලබාදීම ඒවා කොටස් කිරීම හෝ කැබැලි කිරීම, කාබනික පොහොර සඳහා භූමිය සැකසීම, අමුද්‍රව්‍ය මිශ්‍ර කිරීම, පෙරළීම, නිෂ්පාදන ඇසිරීම, නැවත අමුද්‍රව්‍ය යෙදීම වැනි ක්‍රියාවලීන් රැසකට ශ්‍රමය අවශ්‍ය වේ. මේ නිසා බොහෝ නිෂ්පාදකයෝ පවුලේ ශ්‍රමයට අමතරව මුදල් ගෙවා ශ්‍රමය ලබාගැනීම සිදු කරති. මෙම අධ්‍යයනයේ දී කාබනික පොහොර නිපදවන නිෂ්පාදකයින්ට ශ්‍රමය සොයා ගත හැකි ද යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු පහත සඳහන් අයුරින් ලැබී ඇත.

වගු අංක 3.16: ශ්‍රමය සොයා ගත හැකි බව/නො හැකි බව

ශ්‍රමිකයින්	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
සොයාගත හැකියි	32	67
සොයාගත නො හැකියි	16	33
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

මෙහි දී, අධ්‍යයන නියැදියට අයත් කාබනික පොහොර නිපදවන්නන්ගෙන් 67%ක් ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ ශ්‍රමිකයින් සොයාගත හැකි බවයි. එසේ වුව ද, නිෂ්පාදකයින් 33%ක් ම ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ ශ්‍රමිකයින් සොයාගැනීමේ දුෂ්කරතාවයක් පවතින බවයි.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින් තම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට දායක කරගෙන ඇති ශ්‍රමිකයින් පිළිබඳව මෙහි දී අවධානය යොමු කොට ඇත. එසේ වුව ද, අධ්‍යයනය කරගෙන යාමේ දී ශ්‍රමිකයින් යොදාගෙන නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කරන නිෂ්පාදකයින් පවා ප්‍රකාශ කරන්නේ ශ්‍රමිකයින් සොයාගැනීමේ අපහසුවක් ඇති බවයි. විශේෂයෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී අමුද්‍රව්‍ය දිරාපත්වීම සිදුකිරීමේ දී ඇතිවන දුභද මෙන් ම අප්‍රසන්න බව නිසාත් බොහෝ අය මේ සඳහා සහාය දීම ප්‍රතික්ෂේප කරන බව පැහැදිලි ය. මෙහි දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ගේ ගොවිපොළ තුළ පවුලේ ශ්‍රමය නොමැතිව වැටුප් පදනම මත සේවය කරන ශ්‍රමිකයින් පිළිබඳව පහත 3.17 වගුව තුළින් දැක් වේ.

වගු අංක 3.17: නිෂ්පාදකයින්ගේ ගොවිපොළ තුළ කුලී ශ්‍රම දායකත්වය

ගොවිපොළ තුළ කුලී ශ්‍රමිකයින්ගේ දායකත්වය	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
කුලී ශ්‍රම දායකත්වය ඇත	21	44
කුලී ශ්‍රම දායකත්වය නැත	27	56
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියට අනුව කුලී ශ්‍රමිකයන් යොදාගෙන වැඩකටයුතු කරන ප්‍රමාණය 44% වේ. කුලී ශ්‍රමිකයින් නොමැතිව පවුලේ ශ්‍රමය පමණක් යොදාගෙන වැඩ කරන නිෂ්පාදකයින් 56%ක් වේ. නියැදියට අයත් වූ එක් ගොවිපොළක සිටින උපරිම සේවකයින් ප්‍රමාණය 10දෙනෙකි. එවැනි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථාන 2ක් මෙම අධ්‍යයන නියැදිය තුළ වාර්තා විය. එසේ ම, සේවකයින් 4ක් බැගින් සේවය කරන පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථාන 4ක් ද, සේවකයින් දෙදෙනෙක් බැගින් සේවය කරන මධ්‍යස්ථාන 8ක් ද, මෙම නියැදි තුළින් හඳුනාගත හැකි ය.

පවුලේ ශ්‍රමය පිළිබඳව විමසීමේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන මධ්‍යස්ථාන 48 තුළින් ම පවුලේ ශ්‍රමය මේ සඳහා භාවිතා කරන බව හඳුනා ගත හැකි ය. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය මහා පරිමාණයෙන් සිදු නො කරන නිසා පවුලේ ශ්‍රමය භාවිතා කිරීම දක්නට ලැබේ. පොහොර නිෂ්පාදනය පහසු කරගැනීම සඳහාත්, ලාභය උපරිම කර ගැනීමටත්, කාබනික පොහොරවලින් ලැබෙන ආදායම ශ්‍රමිකයින් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් නොවීමත්, ප්‍රමාණවත් ශ්‍රමිකයින් සොයාගැනීමට අපහසුවීමත් යන කරුණු පවුලේ ශ්‍රමය මේ සඳහා යොදා ගැනීමට හේතු වී තිබේ.

කුලී ශ්‍රමය ලබා ගන්නා සෑම මධ්‍යස්ථානයකම වැටුප් මත ශ්‍රමය තාවකාලිකව ලබාගැනීම සිදු වේ. මාසයකට දින 2ක් 3ක් ශ්‍රමය ලබා ගන්නා අතර තවත් පිරිසක් දෛනික රාජකාරිවල යෙදෙති. මෙලෙස කුලී ශ්‍රමය ලබා ගන්නා ආකාර දෙකක් පැවතීමට හේතුව ඇතැම් මධ්‍යස්ථානයන් හි සේවකයින් සඳහා අවශ්‍ය හිස් වැසුම් හෝ පාවහන් ප්‍රමාණවත් පරිදි නොමැති වීමයි. මේ නිසා, සේවකයින් සඳහා ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාවට යොදාගෙන ඇති ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව වගු අංක 3.18 මගින් විස්තර කෙරේ.

වගු අංක 3.18: ශ්‍රමිකයින්ගේ ආරක්ෂාවට ලබා දී ඇති උපකරණ

උපකරණය	ලබා දී ඇති නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව
අත්වැසුම්	19
පාවහන්	22
හිස්වැසුම්	18
මුහුණු ආවරණ	04

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

ශ්‍රමිකයින් සිටින කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථාන 21ක් වාර්තා වුව ද, අත් වැසුම් පහසුකම් ඇත්තේ ඉන් සේවකයින් 19කට පමණි. එසේ ම, පාවහන් ලබා දී ඇති සේවකයින් 22ක් ද, හිස්වැසුම් ලබා දී ඇති සේවකයින් 18ක් හා මුහුණු ආවරණ ලබා දී ඇති සේවකයින් 04ක ප්‍රමාණයක් දැකිය හැකි ය. මේ අනුව විමසීමේ දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී සනීපාරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් දක්වා ඇති සැලකිල්ල ප්‍රමාණවත් නොමැති බව පෙනේ.

3.14 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය

නියැදිය සඳහා තොරාගත් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් විසින් එකම අමුද්‍රව්‍යයන් කිහිපයක් භාවිතා කරමින් පොහොර නිෂ්පාදනයේ යෙදීම දැකිය හැකිවිය. එසේ ම, ඇතැම් නිෂ්පාදකයින් විසින් කාබනික පොහොර සඳහා විවිධ අමුද්‍රව්‍ය එක් කිරීම සිදුවූයේ ඉතා හොඳ තත්ත්වයෙන් යුතු පොහොරක් නිපදවීම අරමුණු කොට ගනිමිනි. මෙම නිෂ්පාදකයින් විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා භාවිතා කළ අමුද්‍රව්‍ය පහත වගුව 3.19 තුළින් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 3.19: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය

අමුද්‍රව්‍ය වර්ග	එක් වර්ගයක් පමණක් භාවිතා කිරීම	වර්ග දෙකක් භාවිතා කිරීම	වර්ග දෙකකට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක් භාවිතා කිරීම	භාවිතා කරන නිෂ්පාදකයින් මුළු ගණන
ගොම	18	06	12	36
පිදුරු	-	05	18	23
කෙසෙල් කඳන්	-	-	15	15
ග්ලිබ්සිරියා	01	02	08	21
තණකොළ	-	01	07	08
පොස්ලේට් කුඩු	02	-	-	02
කොළ වර්ග	-	06	10	16
කුකුල් පොහොර	14	-	03	17
දහසියා	01	01	-	02
සැල්විනියා	-	02	-	02
ජපන් ජබර	-	-	01	01
යුරියා	01	-	-	01
මතුපිට පස්	-	-	01	01
මුළුතැන්ගේ අපද්‍රව්‍ය	-	-	01	01
ඩොලමයිට්	01	-	-	01
කොහුබත්	-	01	-	01
එළු පොහොර	03	-	03	06

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

මෙහි දී කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා බහුලව භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ඉහත වගුවෙන් දැක් වේ. ඉහත දත්තයන්ට අනුව වැඩිම පිරිසක් අමුද්‍රව්‍ය ලෙස භාවිතා කරන්නේ ගොම වන අතර එම නිෂ්පාදකයින්ගේ ප්‍රතිශතය 37.5 වේ. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ගොවිහු 62.5% අමුද්‍රව්‍ය කිහිපයක් භාවිතා කරමින් පොහොර නිෂ්පාදනයට යොමු වී සිටිති.

3.15 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ගතවන කාලය

අමුද්‍රව්‍ය එක් රැස් කිරීමෙන් අනතුරුව ඒවා දිරාපත්වීමට භූමියේ හෝ කාබනික පොහොර රාමුව තුළ හෝ වැංකි තුළ හෝ වල තුළ ගබඩා කිරීම සිදුකළ යුතු වේ. එහි දී, සති කිහිපයක් ගත වූ පසුව ඒවා නැවත ජලය යොදමින් වාර කිහිපයක දී ම හොඳින් මිශ්‍ර කිරීම කළ යුතු ය.

එසේ කිරීමෙන් අමුද්‍රව්‍ය හොඳින් දිරාපත්වීම පමණක් නොව වාතාශ්‍රය ලැබී ක්ෂුද්‍ර ජීවී ක්‍රියාකාරීත්වය ද හොඳින් සිදු වේ (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, 2013). මේ නිෂ්පාදනයන් සඳහා අධ්‍යයන ප්‍රදේශයන් හි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ට ඒ සඳහා ගතවන කාලය පිළිබඳව ලබාදුන් තොරතුරු පහත වගු අංක 3.20 මගින් දැක් වේ .

වගු අංක 3.20: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ගතවන කාලය

නිෂ්පාදනයට ගතවන කාලය මාස	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශත
2	02	04
3	11	23
4	20	42
5	07	14
6	05	11
7	03	06
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

පොහොර නිෂ්පාදනයට ගතවන කාලය අනුව වැඩිම නිෂ්පාදකයින් ප්‍රමාණයකට තම නිෂ්පාදන සිදු කිරීමට මාස 04ක් පමණ ගතවන අතර එම ප්‍රමාණය 42%කි. එසේ ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට මාස තුනක් පමණක් වැයකරන නිෂ්පාදකයින් ගණන 23%කි. අඩුම කාලයකින් පොහොර නිෂ්පාදනය වාර්තා වන්නේ මාස 2කිනි. එම ප්‍රමාණය නිෂ්පාදකයින් 4%ක් වේ. මාස 7ක් පමණ නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකරන නිෂ්පාදකයින් නිදෙනෙකු සිටින බැව් වාර්තා විය. මේ අනුව, පෙනීයන්නේ සාමාන්‍යයෙන් කාබනික පොහොර හොඳින් දිරාපත් වීම සඳහා මාස 3-4 කාලයක් ගත වන බවයි. නිෂ්පාදකයන්ට ඒ සඳහා නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයට අනුව භූමිය වෙන්කර තැබිය යුතු වේ.

3.16 කාබනික පොහොර අලෙවිය

නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කාබනික පොහොර මාස කිහිපයක් ගත වූ පසුව අලෙවි කිරීම සිදු වේ. එසේ වුව ද රසායනික පොහොර මෙන් ඉතා පහසුවෙන් මේවා අලෙවි කිරීමට මෙන් ම ප්‍රවාහනයට පහසුකම් නොමැත. කෙසේ වුව ද, මෙම ප්‍රදේශයන් හි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් විසින් පොහොර නිෂ්පාදනයන් අලෙවි කරන ආකාර කිහිපයක් වාර්තා විය. නිෂ්පාදිත. පොහොර අලෙවි ක්‍රම භාවිතයන් වගු අංක 3.23 දැක් වේ. නිෂ්පාදනය වැඩිවෙත් ම භූමියේ ඉඩ කඩ ද වැඩි ප්‍රමාණයක්, වැඩි කාලයක් ඒ සඳහා වෙන් කළයුතු ය. නාගරික ප්‍රදේශවල එනම් ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ නිෂ්පාදකයන්ට මෙය විශාල බාධාවක් වී පවතී.

වගු අංක 3.21: නිෂ්පාදන අලෙවි ක්‍රම

අලෙවි ක්‍රම	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
නිෂ්පාදන ස්ථානයේ සිට ඉල්ලුම්කරුවන් වෙත ප්‍රවාහනය කිරීම	17	35
භාවිතා කරන්නන් පැමිණ රැගෙන යාම	21	44
සිල්ලර වෙළෙඳුන් පැමිණ රැගෙන යාම	10	21
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර ලබාගැනීමට පැමිණෙන ගොවීන්ට අවශ්‍ය පොහොර ප්‍රමාණය ඔවුන්ට අවශ්‍ය ස්ථානයට ප්‍රවාහනය කරදීම සිදු වේ. නියැදියේ නිෂ්පාදකයන් 35%ක් ම මෙම ක්‍රමයට පොහොර ලබාගනිති. පොහොර අලෙවි කරන නිෂ්පාදකයින්ගේ නිෂ්පාදන, මධ්‍යස්ථානයට පැමිණ පොහොර මිල දී ගන්නා කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් ප්‍රමාණය සාපේක්ෂව ඉහළ ය (44%). එසේ ම, සිල්ලර වෙළෙඳුන් අතුරින් පොහොර මිල දී ගන්නා සංඛ්‍යාව අඩු ය. මේ අනුව විමසීමේ දී පෙනී යන්නේ පොහොර භාවිතා කරන්නන් නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයට පැමිණ පොහොර මිල දී ගැනීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වන බවයි. භාවිතා කරන්නන් ඒ තුළින් පොහොර පිළිබඳව විශ්වාසදායකත්වය තහවුරු කර ගනිති.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමේ දී භාවිතාකරන්නන් ඒවා මිල දී ගැනීම නිරන්තරයෙන් ම සිදුකරන්නේ ද යන්න සොයා බලන ලදී. එහි දී, භාවිතා කරන්නන්ගෙන් කොටසක් මෙසේ අඛණ්ඩව පොහොර මිල දී ගන්නා අතර තවත් කොටස් එසේ මිල දී නොගන්නා බව අනාවරණය විය. එමෙන් ම, අඛණ්ඩව යනුවෙන් ඔවුන් සඳහන් කරන්නේ ස්ථිර වශයෙන් ම පොහොර අවශ්‍ය අවස්ථාවේ දී තමන්ගෙන් මිල දී ගැනීම සිදුකරන බවයි. අඛණ්ඩව කාබනික පොහොර මිල දී ගන්නා පාරිභෝගිකයන් සිටින බැව් නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 69% ප්‍රකාශ කරන ලදී. එමෙන් ම, භාවිතා කරන්නන් පොහොර මිල දී ගන්නා කාලය එකිනෙකට වෙනස් වේ. එනම්, ඇතැම් පිරිස් මාසයකට එක් අවස්ථාවක් පමණක් පොහොර මිල දී ගන්නා අතර තවත් කොටසක් මාස දෙකකට හෝ තුනකට වරක් පොහොර මිල දී ගනිති.

කාබනික පොහොර අලෙවි කිරීමේ දී ද නිෂ්පාදකයින්ට අලෙවි කළ ප්‍රමාණයට මුදල් ලබා ගැනීමට සිදුවන්නේ නිෂ්පාදන අලෙවියෙන් පසුව වේ. ඇතැම් පිරිස් සඳහා පොහොර අලෙවි කිරීමේ දී අත්පිට මුදලට සිදුකරන අතර තවත් කොටසකට අලෙවි කිරීමේ දී මාසයක් හෝ දෙකක් වැනි කාලයක දී මුදල් ගෙවීම සිදු කරයි. නියැදියේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් පොහොර අලෙවි කිරීමෙන් මුදල් ලබාගන්නා ආකාරය වගු අංක 3.22 දැක් වේ.

වගු අංක 3.22: පොහොර අලෙවි කොට මුදල් ලබාගන්නා ආකාරය

මුදල් ලබාගන්නා ආකාරය	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
මාස 01	21	44
මාස 02	05	10
මිල දී ගන්නා අවස්ථාවේ දී ම	16	34
වෙනත්	06	12
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නිෂ්පාදකයින් 44%ක් පවසන්නේ පොහොර අලෙවියෙන් මසකට පසුව මුදල් ලැබෙන බවයි. නිෂ්පාදකයින් 34%දෙනෙක් ප්‍රකාශ කරන්නේ පොහොර මිල දී ගන්නා අවස්ථාවේ දී ම මුදල් තමුන්ට ලැබෙන බවයි. මාස දෙකක් ඉක්මවා ගොස් මුදල් ලැබෙන බව ප්‍රකාශ කළ නිෂ්පාදකයින් 10%කි.

3.17 නිෂ්පාදන වර්ගීකරණය

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයෝ ඒවා අලෙවි කිරීමේ දී විවිධ උපක්‍රම භාවිතා කරති. ඒ අතරින්, වර්ග කිරීම එක් ක්‍රමයකි. පොහොර වර්ගීකරණය කිරීම හෝ නොකිරීම පිළිබඳ ව නිෂ්පාදකයින් දැක් වූ අදහස් පහත (වගු අංක 3.23) දැක් වේ.

වගු අංක 3.23 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන වර්ගීකරණය

වර්ගීකරණය කිරීම	වර්ග කරන නිෂ්පාදකයින් ගණන (N=48)	ප්‍රතිශත
ඉව්	19	39%
නැත	29	61%
එකතුව	48	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

ඉහත දත්තයන්ට අනුව කාබනික පොහොර වර්ග කොට අලෙවි කරන නිෂ්පාදකයින් 39% වේ. එසේ වුව ද, වර්ගීකරණය නොකර පොහොර අලෙවි කරන නිෂ්පාදකයින් 61% වේ. කාබනික පොහොර වර්ග කිරීම සිදු කරන්නේ එක් එක් පොහොරවල අඩංගු ඉහළම පොහොර ප්‍රතිශතය පදනම් කොටගෙන ය. එනම්, ගොම සමඟ ග්ලිසීසිරියා මිශ්‍ර කොට තිබුණ ද එහි අඩංගු ගොම ප්‍රමාණය වැඩි නිසා ඒවා ගොම පොහොර ලෙස වෙළෙඳපොළට නිකුත් කරයි. එමෙන් ම, සත්ත්ව පොහොර ලෙස එළ පොහොර, කුකුළු පොහොර ආදිය වෙළෙඳපොළට වර්ග කර අලෙවි කරයි. තව ද, කොළ පොහොර ලෙස ශාක කොටස් පමණක් යොදා නිපදවන කාබනික පොහොර වෙළෙඳපොළට නිකුත් කිරීම සිදු වේ. එසේ ම, පොහොර අලෙවි කිරීමේ දී අසුරනයන්ගේ අසුරා පොහොර අලෙවි කරන නිෂ්පාදකයින්

84%ක් දැකිය හැකි ය. මෙහි දී, වර්ගීකරණය කරනු ලබන බැව් ප්‍රකාශ කළ නිෂ්පාදකයෝ 10% ක් අසුරනයන්වල අසුරා පොහොර අලෙවි කිරීම සිදු නො කරන බැව් ප්‍රකාශ කළ හ. භාවිතාකරන්නන් විසින් රැගෙන එන බහාලුම්වලට පොහොර ලබාදීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුකෙරේ.

3.18 අලෙවි කරන ආයතන

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කොට ඒවා අලෙවි කිරීම සිදුවන්නේ ඒ සඳහා වැඩි වශයෙන් ඉල්ලුම් කරන ආයතන හා වෙළෙඳසැල් සඳහා ය. මෙහි දී, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ කාබනික පොහොර ගොවීන් වැඩි වශයෙන් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නේ ගොවි සංවිධානයන්ට අලෙවි කිරීම සඳහා ය. නිෂ්පාදකයාට පොහොර ගබඩා කර ගැනීමට හැකි ඉඩකඩ සීමිත වීම නිසාත්, ඇතැම් නිෂ්පාදකයින්ගේ විකල්ප ආදායම් මාර්ගයන් නිසාත්, සිල්ලර කඩ හා වෙළෙඳසැල් සඳහා පොහොර අලෙවි කිරීම සිදු වේ. මෙම අධ්‍යයනයට සහභාගි වූ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් සිය නිෂ්පාදන අලෙවි කරන ස්ථාන 3ක් හඳුනා ගැනුණි.

වගු අංක 3.24: නිෂ්පාදනයන් අලෙවි කරන ස්ථාන

නිෂ්පාදන අලෙවි කරන ආයතන	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N=48)	ප්‍රතිශතය
ගොවි සංවිධාන	19	39
සිල්ලර වෙළෙඳසැල්	13	27
තොග වෙළෙඳසැල්	09	19
වෙනත්	07	15
එකතුව	48	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 39%ක් ගොවි සංවිධානවලටත්, 27%ක් සිල්ලර වෙළෙඳසැල්වලටත්, 19%ක් තොග වෙළෙඳසැල්වලටත් ආදී වශයෙන් අලෙවි කරති. ඉතිරි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් තම සේවා ස්ථානයේ සිට අලෙවිකිරීම දැකිය හැකිය.

3.19 පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී පැන නඟින ගැටලු

කිසියම් ස්ථානයක නිෂ්පාදනයක් සිදුකරන විට ගැටලු ඇතිවීම නිරන්තරයෙන් සිදු වේ. එය කුමන ආකාරයේ නිෂ්පාදනයක් වුව ද එහි තත්ත්වය, තරඟකාරීත්වය, ශ්‍රම දායකත්වය, වෙළෙඳ ආකර්ෂණය, නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මකභාවය හා වෙළෙඳපොළ වෙනස්වීම යන කරුණු රැසක් නිසා විවිධ ගැටලු ඇතිවීම සිදු වේ. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී ද එය පොදු කරුණක් ලෙස සැලකිය හැකි වේ. අධ්‍යයනය කළ කුරුණෑගල, රත්නපුර, අනුරාධපුරය, මාතර, බදුල්ල හා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයන් හි තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම්

කොට්ඨාසයන් හි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ නියැලී සිටින නිෂ්පාදකයින්ට ද විවිධ ගැටලු පැවතී ඇති අතර ඒවා පහත වගුව තුළින් දැක් වේ.

වගු අංක 3.25: පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී පැන නගින ගැටලු

නිෂ්පාදනයේ ඇතිවන ගැටලුව	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ප්‍රමාණවත් ශ්‍රමිකයින් සොයාගත නො හැකිවීම	31	64
නිෂ්පාදනය සඳහා යන කාලය අධිකවීම	19	39
ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම	40	54
සතුන්ගෙන් හානි සිදුවීම	12	25
දැනුවත්බව අඩුවීම	08	16
වර්ෂාව මගින් බාධා සිදුවීම	22	45
අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමට විශාල මුදලක් වැයවීම	34	85
උපකරණ හිඟවීම	27	56.25
විධිමත් කාබනික පොහොර වෙළෙඳපොළක් නොමැතිවීම	48	100
ගබඩා පහසුකම් නොමැතිවීම	37	77.1
ප්‍රවාහනය සඳහා යන වියදම් අධිකවීම	42	87.5

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියේ නිෂ්පාදකයින් මුහුණදෙන දෙවන ගැටලුව වන්නේ අමුද්‍රව්‍යවල හිඟකමයි. මේ නිසා, නිෂ්පාදකයින් සියලුම දෙනාට වෙළෙඳපොළ පිළිබඳව ගැටලුව පැන නැඟී තිබේ. එසේ ම, ගබඩා පහසුකම්වල හිඟය. ප්‍රවාහන වියදම සඳහා අධික පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම, ඉඩකඩ ආශ්‍රිත ගැටලු ඇතිවීම මූලික වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ප්‍රශ්න ලෙස දැනගත හැකිවිය. බොහෝ නිෂ්පාදකයින් සඳහා නිශ්චිත දැනුමක් නොමැතිවීම ද ගැටලුවක් වී තිබේ. එයට හේතුව කාබනික පොහොර නිශ්චිත කාලයේ දී පෙරළීම, ජලය දැමීම, ගබඩාකිරීම, උෂ්ණත්වය පාලනය කිරීම සම්බන්ධව ඇති දැනුම ඉතාම අල්පවීමයි. ඇතැම් ප්‍රදේශයන් හි වළුරන්, ඌරන් වැනි සතුන්ගෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන්ට හානි සිදුව තිබේ. විශේෂයෙන් ම, අනුරාධපුරය, කුරුණෑගල, බදුල්ල යන දිස්ත්‍රික්කයන් හි නිෂ්පාදකයින්ගේ කාබනික පොහොර ගබඩාවන් විනාශ කිරීම, ආවරණ ඉවත්කිරීම වැනි ගැටලුවලට ඔවුහු මුහුණ දෙති. පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තාක්ෂණික දැනුමක් නොමැතිවීම ද මෙහි ඇති ගැටලුවකි. මේ නිසා, පරිසරයට හානියක් නොවන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් ආරක්ෂා කරගනිමින් ඔවුන්ට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීමට මෙන් ම ඔවුන්ගේ අනාගතය සුරක්ෂිත වන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දැඩි අවශ්‍යතාව පැන නැඟී ඇත.

3.20 කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීමට නිෂ්පාදකයින්ගේ යෝජනා

කාබනික පොහොර නිපදවන නිෂ්පාදක මහතුවන්ගේ අදහස වූයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රචලිත කිරීමට වගු අංක 3.26 න් සඳහන් යෝජනා පිළිබඳව දැඩි අවධානයක් යොමුකළ යුතු බවයි.

වගු අංක 3.26: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීමට යෝජනා

නිෂ්පාදනය වැඩි දියුණු කිරීමට යෝජනා	නිෂ්පාදකයින් සංඛ්‍යාව (N= 48)	ප්‍රතිශතය
තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාදීම	29	60.4
මූල්‍ය පහසුකම් ලබාදීම	22	45.8
භෞතික සම්පත් ලබාදීම	19	39.6
සාධාරණ මිලක් ලබාදීම	43	89.5
අලෙවි කිරීම සඳහා අතරමැදියෙකු සිටීම	13	27
කාබනික පොහොර භාවිතයේ වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම	21	43.7
වෙළෙඳපොළ පහසුකම් ලබාදීම	44	91.6
ප්‍රචාරණ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම	07	14.5
විවිධ දිරිගැන්වීම් සිදුකිරීම	08	16.6
අධීක්ෂණය සිදුකිරීම	29	60.4
පොහොර සහනාධාරය අවම කර කාබනික පොහොර නිර්දේශ කිරීම	18	37.5

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියේ නිෂ්පාදකයින් විසින් මූලික වශයෙන් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ දැනට මෙම කාර්යයේ නියැලී සිටින කාබනික පොහොර නිෂ්පාදක මහතන් දිරිමත් කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙළක් සකස් කළයුතු බවයි. එහි දී, ඔවුන්ට අවශ්‍ය භෞතික සම්පත් ලබාදීම කළයුතු ය. විශේෂයෙන් ම, කර්මාන්තය කරගෙන යාමේදී මූල්‍යමය ගැටලු පැන නැඟීම සිදු වේ. එම නිසා නිෂ්පාදකයින් සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් ලබාදීමට රාජ්‍ය බැංකු හා පෞද්ගලික බැංකුවලට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදීම රජය පාර්ශවයෙන් සිදුකළ යුතු ය. එමෙන් ම, වෙළෙඳපොළ තුළ කාබනික පොහොර අලෙවි කර ගැනීමේ ගැටලුව පවතී. එබැවින්, ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදනයන් සඳහා නිශ්චිත මිලක් ලබාදීම ද අත්‍යවශ්‍ය ය.

තව ද, කාබනික පොහොරවල ගුණාත්මක තත්ත්වය ආරක්ෂා කරමින් රසායනික පොහොර සමඟ කරට කර නිෂ්පාදනයක් ලෙස එළිදැක්වීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණික පුහුණුව හා දැනුවත් කිරීම කළයුතු ය. එසේ ම, ඇතැම් නිෂ්පාදන අමුද්‍රව්‍ය, යන්ත්‍ර මඟින් කැබැලි කිරීම කළයුතු වුවත්, ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් යන්ත්‍ර සූත්‍ර නොමැති වීම ගැටලුවකි. මේ නිසා, සහනදායී පදනම මත කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ට ණය ලබාදීම හෝ ගෙවීමේ පදනම මත හෝ යන්ත්‍ර ලබාදීමට කටයුතු කිරීම වැදගත් ය. එමෙන් ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ගෙන් තෝරාගත් කොටසක් හෝ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් හෝ සංවිධාන වශයෙන් පුහුණු කිරීමට වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම කළ හැකි දෙයකි. ඒ තුළින් රසායනික පොහොර සහනාධාරය ක්‍රමයෙන් ඉවත් කරමින් කාබනික පොහොර සඳහා ගොවීන් යොමු කරවීමේ අනාගත දැක්මක් පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ හැකි වේ.

රසායනික පොහොරවල ආනයනික මිල ඉහළ දමා කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීමට ජනයා පොළඹවන පරිසරයක් නිර්මාණය කළ යුතු ය. එහිදී කාබනික පොහොර සඳහා ස්ථාවර වෙළෙඳපොළක් ඇති කිරීම කළයුතු වේ. තවද ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක අධ්‍යාපන පද්ධතියට කාබනික පොහොර සංකල්පය ඇතුළත් කිරීමෙන් කාබනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳව පාසල් දරුවන් කේන්ද්‍ර කොටගෙන ප්‍රායෝගික වැඩ සටහන් මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීම කළහැකි ය. එමෙන් ම, කාබනික නිෂ්පාදනයන් හි ඇති වැදගත්කම පිළිබඳව ජනමාධ්‍ය, පුවත්පත්, ලිපි ලේඛන මඟින් මහජනතාව දැනුවත් කරමින් රටක් වශයෙන් දේශීය නිෂ්පාදන අගය කරන පිරිසක් නිර්මාණය කිරීමට ජනමාධ්‍ය නිවැරදිව හසුරවාලීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

සිව්වැනි පරිච්ඡේදය
කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ

4.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදය මඟින් කුරුණෑගල, අනුරාධපුර, රත්නපුර, මාතර, බදුල්ල සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්ක තුළ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් 180 දෙනෙකුගෙන් ලබාගත් දත්ත පරිශීලනය කිරීම තුළින් එම ගොවීන්ගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය, කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ආකාරය හා භාවිතා කරන ප්‍රමාණයන්, භාවිතයේ දී එම පිරිස් මුහුණදෙන ගැටලු සහ කාබනික පොහොර භාවිතය ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා ඔවුන් විසින් ඉදිරිපත් කරන යෝජනා පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ.

4.2 නියැදියේ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු

නියැදියේ දත්ත සලකා බැලීමේ දී වයස අවුරුදු 30 ඉක්ම වූ අය කාබනික පොහොර භාවිතයට වැඩි නැඹුරුවක් ඇති බව පෙනේ. කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ඔවුන් බොහෝදෙනා ගොවිතැන් කරන්නන් අලෙවිය සඳහා නොව තම පරිභෝජනය සඳහා ය.

වගු අංක 4.1: වයස් මට්ටම අනුව භාවිතා කරන්නන්

වයස් මට්ටම	භාවිතා කරන්නන් එකතුව (N=180)	ප්‍රතිශතය
අවු.30ට අඩු	07	04
අවු 30-40	21	12
අවු 40-50	49	27
අවු:50-60	50	28
අවු:60 වැඩි	53	29
එකතුව	180	100

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

4.3 පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව අනුව කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ නියැදි ව්‍යාප්තිය

සමස්ත නියැදිය සැලකූවිට 48%ක් නිවෙස්වල සාමාජික සංඛ්‍යාව 3-4 පමණ වෙයි. තව ද පවුලේ සාමාජිකත්වය 7ට වැඩි සමස්ත නියැදි ප්‍රතිශතය 5%ක් වන අතර වැඩිම ප්‍රතිශතය මාතර දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා වේ. භාවිතා කරන්නන්ගේ පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව වැඩිවුව ද, ගොවියා හැර වෙනත් කිසිවකු කාබනික පොහොර භාවිතා කරන අවස්ථාවේ දී උදව් කිරීමට පැමිණ නැත. ගොවියාගේ බිරිඳ සුළු වශයෙන් සහභාගී වන අතර පවුලේ සෙසු සාමාජික පිරිස මෙම කාර්යයට සහභාගී වී නොමැත. එයට හේතු සාකච්ඡාමය දත්තවල දී පැහැදිලි විය. එනම්,

1. පොහොර භාවිතා කළ පසු දුගඳ ඇති වීම
2. බරින් වැඩි නිසා උසුලාගෙන යෑමට අපහසුවීම
3. ක්ෂණික ප්‍රතිඵල නොමැති නිසා දු දරුවන් පොහොර භාවිතයට අකමැති වීම

මෙවැනි තත්ත්වයන් යටතේ පොහොර භාවිතය සඳහා පවුලේ ශ්‍රමය භාවිතය ඉතාම අවම තත්ත්වයක පැවතීම හේතුවෙන් කුලී කම්කරුවන් යෙදවීම නිසා නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළ යාමට එය හේතු වී තිබේ.

වගු අංක 4.2: පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව අනුව නියැදි ව්‍යාප්තිය

පවුලේ සංඛ්‍යාව	භාවිතාකරන්නන් සංඛ්‍යාව						
	කුරුණෑගල	රත්නපුරය	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	මේපහ	එකතුව %
1-2	03	02	02	01	03	03	14 08
3-4	16	11	13	15	15	16	86 48
5-6	10	15	14	11	10	10	70 39
7 වැඩි	01	02	01	03	02	01	10 05
එකතුව	30	30	30	30	30	30	180 100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

4.4 අධ්‍යාපන තත්ත්වය අනුව නියැදි ව්‍යාප්තිය

කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමට යොමු වී සිටි නියැදි සාමාජිකත්වයේ 42%ක පිරිසක් අපොස සා.පෙ සහ 32%ක් අපොස උ.පෙ දක්වා උගත් පිරිසකි. මේ අනුව මධ්‍යම මට්ටම දක්වා අධ්‍යාපනයක් ලද පිරිසක් කාබනික පොහොර භාවිතය සඳහා යොමු වී ඇති බව පැහැදිලි වෙයි. සමස්ත නියැදිය සැලකීමේ දී 3%ක ප්‍රතිශතයක් උපාධි සමතුන් සිටින අතර උගත් පිරිස කාබනික පොහොර භාවිතය සඳහා යොමු වී සිටිති.

වගු අංක 4.3: අධ්‍යාපන මට්ටම අනුව කාබනික පොහොර භාවිතාකරන්නන්

අධ්‍යාපන මට්ටම	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ප්‍රාථමික (1 - 5)	17	09%
ද්විතියික (6 - 11)	40	22%
අ.පො.ස.(සා.පෙළ) සමත්	72	42%
අ.පො.ස.(උ.පෙළ) සමත්	42	23%
උපාධි හෝ ඉහළට සමත්	06	03%
පාසල් නො ගිය	01	01%
එකතුව	180	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ දක්වා අධ්‍යාපනය ලැබූ පිරිස ප්‍රතිශතයක් ලෙස 31%ක් වන අතර එයට ජරාජම්භිත හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනය ලැබූ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් අයත් වේ. එසේ අ.පො.ස. සා පෙළ සමත් ගොවීන් 72ක් වන අතර නියැදියෙන් 42%ක් වේ. කිසිදු අධ්‍යාපනයක් නො ලැබූ එක් අයෙකු වාර්තා වන අතර අධ්‍යාපනය අතින් කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ ප්‍රමාණය ඉහළ මට්ටමක පවතින බැව් පෙන්වාදිය හැකි ය.

වගු අංක 4.4: භාවිතා කරන්නන්ගේ ප්‍රධාන රැකියාව

රැකියාව	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව								
	කුරුණෑගල	රත්නපුරය	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව		
රජයේ	02	01	01	01	02	05	12	7%	
පෞද්ගලික අංශයේ	01	07	0	01	0	0	09	5%	
ස්වයං-රැකියා	02	01	01	02	02	01	09	5%	
රැකියාව නැති අය	02	01	0	01	0	01	05	3%	
ගොවිතැන	23	20	28	25	26	23	145	80%	
එකතුව	30	30	30	30	30	30	180	100%	

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

අධ්‍යයනයට භාජනය කළ පොහොර භාවිතකරන්නන් 180 දෙනා පිළිබඳ විමසීමේ දී 80%ක් දෙනාගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගය ගොවිතැන විය. මෙය දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සැලකීමේ දී ද පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් වැඩි පිරිසකගේ ප්‍රධාන රැකියාව වූයේ ද ගොවිතැන යි. රාජ්‍ය හා පුද්ගලික අංශයේ රැකියාවල නියුතු වූවන් වාර්තා වූයේ 12%ක් වන අතර වගු අංක 4.4 මගින් විස්තර පැහැදිලි කෙරේ. කිසියම් පවුලක පවුලේ සාමාජිකත්වය ඉහළ අගයක් ගැනීම නිවසේ සිදුවන ශ්‍රමය වැයවන කාර්යය සඳහා රුකුලක් වේ. ඉන් කිසියම් සාමාජික සංඛ්‍යාවක් පොහොර නිෂ්පාදන කාර්යයට සහ භාවිතයට සහභාගි වේ නම් එය නිෂ්පාදන පිරිවැය යම් ප්‍රමාණයකින් අඩුකර ගැනීමට හේතු වේ. දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් නියැදියේ පවුලේ සාමාජිකත්වය කොතරම් ද යන්න වගු අංක 4.2 මගින් පෙන්වා දී තිබේ.

4.5 කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්

අධ්‍යයනය සඳහා තෝරාගත් කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් 180 දෙනා විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳව ලබා ඇති පුහුණුව පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලදී. මෙහි දී, අධ්‍යයන දිස්ත්‍රික්ක 06 තුළින් කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් 180න් 160ක් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සම්බන්ධව පුහුණුව හෝ අවබෝධයක් හෝ මඟ පෙන්වීමක් හෝ ලබාගෙන ඇති බව වගු අංක 4.5 තහවුරු වේ.

වගු අංක 4.5: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ පුහුණුව ලැබූ භාවිතා කරන්නන්

දිස්ත්‍රික්කය	භාවිතාකරන්නන් සංඛ්‍යාව			
	පුහුණුව ලබාගත් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	පුහුණුව ලබා නොගත් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
කුරුණෑගල	28	17	02	10
රත්නපුර	29	18	01	05
අනුරාධපුරය	28	17	02	10
මාතර	26	16	05	25
බදුල්ල	24	15	05	25
ගම්පහ	25	15	05	25
එකතුව	160	100	20	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියේ පුහුණුව නො ලැබූ භාවිතා කරන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය 11%කි. පුහුණුව ලබා ඇති කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ ඉහළම ප්‍රතිශතය වාර්තා වන්නේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් (18%) වන අතර එම පිරිසෙන් බහුතරය කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ ව පුහුණුවක් ලබාගෙන ඇත. එමෙන් ම, කුරුණෑගල හා අනුරාධපුරයෙන් 17% ක් වාර්තා වේ. මාතරින් 16%, ගම්පහ 15% ක් හා බදුල්ලෙන් 15%ක් වශයෙන් පුහුණුව ලබා තිබේ. මෙහි දී, සමස්තයක් වශයෙන් ගත්විට භාවිතා කරන්නන් 160ක් හෙවත් 89%ක් යම්කිසි පුහුණුවක් ලබාගෙන ඇති අතර භාවිතා කරන්නන් 20ක් හෙවත් 11% ක් කිසිම පුහුණුවකට සම්බන්ධ වී නොමැති බැව් පෙනීයයි.

2012 වසරේ පැවැති රජය විසින් සිදුකළ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය කේන්ද්‍ර කොටගෙන සිදු වූ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ නව පිබිදීමක් සමඟින් විවිධ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් හඳුනාගත හැකි ය. එහි දී, දිවනැඟුම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, “අපි වටමු රට නහමු”, “ගොවි දිරිය”, ගෘහ ආර්ථික ඒකක දස ලක්ෂයේ ව්‍යාපෘතිය ඔස්සේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය විශාල වෙනස්වීමකට බඳුන්වෙමින් පවතී. මෙම වැඩසටහන් යටතේ මෙරට ක්‍රියාත්මකව පවතින කෘෂිකාර්මික පුහුණු මධ්‍යස්ථාන, ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන, කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් යටතේ මෙරට ජනතාවට විවිධ පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම දැකිය හැකි ය. තව ද, මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන ජනයාට එවැනි පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා දායකවීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ ලැබී ඇති ආකාරය පහත වගුවේ ඇති දත්ත තුළින් නිරූපණය වේ.

4.6 “අපි වවමු – රට නඟමු” ව්‍යාපෘතිය යටතේ ලබාදුන් පුහුණුව

“අපි වවමු – රට නඟමු” වැඩසටහන යටතේ කෘෂිකර්ම නිලධාරීන්, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්, මාකදුර කෘෂිකර්ම පුහුණු මධ්‍යස්ථානය, ගැමි දිරිය වැඩසටහන ආදිය යටතේ කාබනික පොහොර නිපදවන්නන්ට මෙන් ම කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් සඳහා සියලුම දෙනාට පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කොට තිබුණි.

වගු අංක 4.6 : “අපි වවමු – රට නඟමු” යටතේ පුහුණුව ලබාගත් භාවිතා කරන්නන්

ආයතනය/ නිලධාරියා	භාවිතාකරන්නන් සංඛ්‍යාව							
	කුරුණෑගල	රත්නපුරය	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව	
වාර්තා නොවේ	0	0	2	1	0	1	4	2%
මාකදුර	2	0	1	0	0	4	7	4%
කෘෂිකර්ම හා ගැමිදිරිය	0	18	7	0	0	9	34	19%
කෘෂිකර්ම හා මාකදුර	0	0	1	0	0	1	2	1%
කෘෂි උපදේශක	22	8	14	25	24	9	102	58%
කෘෂි උපදේශක ගැමි දිරිය	1	0	0	0	0	0	1	1%
කෘෂි උපදේශක මාකදුර	0	1	1	0	0	2	4	2%
කෘෂි උපදේශක කෘෂිකර්ම	4	3	4	4	6	2	23	12%
කෘෂි උපදේශක කෘෂිකර්ම හා මාකදුර පුහුණු මධ්‍යස්ථානය	0	0	0	0	0	0	0	0
එකතුව	29	30	30	30	30	28	177	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

“අපි වවමු – රට නඟමු” ව්‍යාපෘතිය යටතේ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් වැඩිම ප්‍රමාණයක් පුහුණුව ලබා ඇත්තේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් යටතේ ය. එම ප්‍රමාණය 102ක් වන අතර සමස්ත නියැදියෙන් 58% වේ. එසේ ම, ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයන් හි සේවයේ නිරතවන කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් යටතේ පුහුණුව ලැබූ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් 19%ක් වේ. එමෙන් ම, මාකදුර කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය යටතේ පුහුණුව ලැබූ සංඛ්‍යාව 7ක් වන අතර එය

මුළු නියැදියෙන් 4%ක් තරම් අඩු ප්‍රමාණයකි. මේ අනුව “අපි වචනු - රට නහමු” ව්‍යාපෘතිය යටතේ පොහොර භාවිතා කරන්නන් සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මකව පැවැති අතර ඒවා සඳහා ඔවුන්ගේ දායකත්වය ද ලැබී ඇති බව පෙනීයයි.

කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීම සඳහා දිරි දෙනු ලබන “අපි වචනු - රට නහමු” ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක පුහුණු වැඩසටහනට සම්බන්ධ වීමෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය මෙන් ම භාවිතය පිළිබඳව අවශ්‍ය ශිල්පීය දැනුම හා අවබෝධය ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබී තිබේ. මේ වැඩසටහන තුළින් ලැබූ පුහුණුව පිළිබඳව විමසීමේ දී එයින් ලබාගත් දැනුම හා අවබෝධය භාවිතා කරන්නන් ට ග්‍රහණය වූ ආකාරය ඔවුන්ගේ අදහස් තුළින් ම හඳුනාගත හැකිවිය. එමගින් අනාගතයේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඇතිවිය හැකි අඩුපාඩු මඟ හරවා ගනිමින් වඩාත් සාර්ථක වැඩසටහනක් සකස් කිරීමට හැකියාව ලැබේ.

4.7 සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය කාබනික පොහොර ලෙස භාවිතය

නියැදියේ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 34%ක් සත්ත්ව පාලනයේ යෙදෙනු හඳුනාගත හැකිවිය. අධ්‍යයන නියැදියේ සත්ත්ව පාලනයෙහි යෙදෙන භාවිතා කරන්නන් පිළිබඳව වගු අංක 4.7 තුළින් දක්වා ඇත.

වගු අංක 4.7: සත්ත්ව පාලනයෙහි යෙදෙන කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්

සත්ත්ව පාලනය සිදු කරන්නේ ද	භාවිතාකරන්නන් සංඛ්‍යාව							
	කුරුණෑගල	රත්නපුරය	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව	ප්‍රතිශතය
ඔව්	12	07	12	08	07	12	58	32 %
නැත	18	13	18	22	23	18	122	68 %
එකතුව	30	30	30	30	30	30	180	100 %

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

ඉහත දත්තයන් අනුව, සත්ත්ව පාලනය බහුලව සිදුකරන්නේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ය. ඒ තෝරාගත් නියැදියෙන් 12 දෙනෙකු වශයෙනි. එසේ ම, රත්නපුරයෙන් 07ක් ද, අනුරාධපුරයෙන් 12ක් ද, මාතර 08ක් ද, බදුල්ලෙන් 07ක් හා ගම්පහින් 12ක් වශයෙනි. මෙහි දී, ඔවුන්ගේ අදහස වූයේ නිවසේ වගා කටයුතුවලට මෙන් ම අනෙකුත් වගාවන්ට අවශ්‍ය පොහොර ලබාගැනීමේ අරමුණින් මෙසේ සතුන් ඇති කරන බවයි. එමෙන් ම, ගෘහ ආර්ථික ඒකකය තුළ අමතර ආදායම් මාර්ගයක් ලෙසින් මෙය සිදුකරන බව ද සඳහන් කළ අවස්ථා තිබුණි. සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය හා සතුන්ගෙන් ඉතිරි වූ ආහාර, ශාක කොටස් බෝගයන්ට යෙදීමෙන් වඩාත් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබෙන බැව් ඔවුහු ප්‍රකාශ කළ හ.

4.8 තම භාවිතය සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය

තෝරාගත් නියැදියේ භාවිතා කරන්නන් විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම දක්නට ලැබුණි. විශේෂයෙන් ම, නිවස තුළ මෙන් ම වගාවේ තුළ ද පොහොර නිෂ්පාදනයන් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ඒ පිළිබඳව තොරතුරු පහත අංක 4.8 දැක් වේ.

වගු අංක 4.8: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකර භාවිතා කරන්නන්

නිෂ්පාදනය සිදු කරන්නේ ද	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව						
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව/ ප්‍රතිශතය
ඔව්	29	30	28	26	28	29	170 94%
නැත	01	0	02	04	02	01	10 6%
එකතුව	30	30	30	30	30	30	180 100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

නියැදියේ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 94%ක් හෙවත් 170ක් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරමින් ම භාවිතා කරන්නෝ ය. නිවාස, ගෙවතු මෙන් ම වගාවේදී මෙසේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන අතර අධ්‍යයනයට අයත් දිස්ත්‍රික්ක 06 තුළ ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම ඉහළම මට්ටමක පවත්නා බැව් පෙනේ. එසේ වුව ද, අධ්‍යයනයේ මුළු නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයෙන් 06%ක් තරම් අඩු ප්‍රමාණයක් කාබනික පොහොර මිලට ගෙන භාවිතා කරති.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ නියැලෙන භාවිතා කරන්නන් අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සොයාගනු ලබන්නේ ද ගෙවත්ත තුළින් හා ඒ අවට පරිසරයෙනි. මෙසේ ගෙවත්ත තුළින් ලබාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය පිළිබඳව වගු අංක 4.9 දැක් වේ.

වගු අංක 4.9: කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට ගෙවත්තෙන් ලබාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය

අමුද්‍රව්‍ය	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව						
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව
සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය	23	23	28	23	18	24	139
වියළි කොළ	27	27	29	26	22	26	157
තණකොළ	23	28	24	23	25	28	151
පොල් ලෙලි	02	01	07	01	0	0	12
මුළුතැන්ගේ අපද්‍රව්‍ය	13	04	12	11	08	09	57
වෙනත්	21	21	20	27	26	27	142
වාර්තා නොවේ	0	0	02	0	02	0	0

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

වගු අංක 4.10 කාබනික පොහොර නිපදවන්නා වූ භාවිතා කරන්නන්ට එකී ගෙවත්ත තුළින් ම අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමට හැකියාව ඇති බැව් පෙනේ. ගෙවත්තේ දිනපතා එකතුවන ශාක පත්‍ර ආදිය කාබනික පොහොර ලෙස භාවිතා කිරීම සිදුකෙරේ. එමෙන් ම, සත්ත්ව පාලනයේ දී සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය (ගොම, එළ පොහොර, කුකුළු පොහොර) පොහොර ලෙස

බහුලව ම භාවිතා කිරීම සිදු වේ. එසේ ම, සතුන්ට ආහාර සැපයීමේ දී ඉතිරිවන ශාක කොටස් ආදිය කොළ පොහොර ලෙස භාවිතා කිරීමට හුරුපුරුදු වී සිටිති. නිවසේ භාවිතා කරන ආහාරවලින් ඉතිරිවන එළවළු පලතුරු ආදියෙන් ඉවත් කරන කොටස් මෙන් ම දර දහනයෙන් පසු ඉවත්වන අළු, තේ පෙරීමෙන් පසු ඉවත් කරන තේ කුඩු ආදිය මෙසේ ගෙවත්ත තුළ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර භාවිතා කිරීම හඳුනාගත හැකි ය. පොල්ලෙලි ද, පොහොර නිෂ්පාදනයට යොදාගැනීම සිදු වේ. පොල්ලෙලි කුඩා කැබැලිවලට කපා දමා ඒවා පෙහීමට සැලැස්වීමෙන් පොහොර ලෙස භාවිතා කිරීම සිදු වේ.

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවිහු (157) 87% කොළ අතු ඇතුළු ශාක කොටස් පොහොර ලෙස තම වගාවේ සඳහා භාවිතා කරති. තම වගාවන් සඳහා කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් කුමන බෝග සඳහා පොහොර භාවිතා කරන්නේ ද යන්න විමසීමේ දී හඳුනාගත් වගාවන් පහත වගු අංක 4.10 දැක් වේ.

වගු අංක 4.10: කාබනික පොහොර භාවිතා කරන බෝග

පොහොර භාවිතා කරන වගාවන්	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව						
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව
එළවළු	18	13	28	20	5	17	101
පලතුරු	4	3	2	2	1	1	13
අල බෝග	0	0	0	0	1	0	1
සුළු අපනයන බෝග	1	1	0	2	0	1	5
තේ වගාව	0	12	0	2	4	0	18
බුලත් වගාව	8	3	5	1	0	3	20
වී වගාව	1	1	21	1	1	2	27
පොල් වගාව	3	0	2	0	0	1	6
කහ/ ඉගුරු	0	0	0	0	0	1	1
බඩ ඉරිඟු වගාව	0	0	2	0	1	0	1

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවිහු 56% ක් ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන් එළවළු වගාව සඳහා භාවිතා කරති. එයට ග්ලිඩ්සිරියා බහුලව යොදාගනු ලැබේ. ගෙවත්ත තුළ දිනපතා ම එකතුවන කොළ රොඩු එකතුවකට ඒවා දිරාපත්වීමට තබා වගාවන් සඳහා යෙදීම තුළින් පොහොර සඳහා වැයවන මුදල් ඉතිරි කරගැනීමට හුරුපුරුදු වී සිටීම කැපී පෙනෙන්නකි. පලතුරු 9% තේ 10% බුලත් 11% හා වී ගොවිතැන 15% යනා දී වශයෙන් කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීම සිදු කරයි. වී වගාවේ දී බහුලව කැන්ද කොළ, ග්ලිඩ්සිරියා, කැකුණ පත්‍ර ආදියත්, පිදුරුත් භාවිතා කෙරේ. විශේෂයෙන් ම, ගොයම් මැඩවීමෙන් පසුව පිදුරු කුඹුරුවල ගොඩ ගසා තැබීමෙන් කුඹුරේම දිරාපත්වීමට ඉඩ හැර පොහොර ලෙස භාවිතා කිරීමට ඔවුහු හුරු පුරුදු වී සිටිති.

ගොවීන් සමඟ සාකච්ඡාවේ දී පැහැදිලිවන ආකාරයට කාබනික පොහොරවලින් ඉක්මන් ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමට නො හැකි නිසා සෘජු ප්‍රතිඵල ලබාදෙන රසායනික පොහොර භාවිතා කිරීමට ඔවුහු යොමු වී සිටිති. ශාකවල ඇති රෝග වාහකයින් නිසා තම බෝග වගාවන්ට ද එවැන්නක් ඇතිවේ යැයි බියෙන් මෙම ශාක කොටස් පොහොරක් ලෙස යෙදීමට ඔවුන් අකමැති ය.

4.9 කාබනික පොහොර භාවිතයේදී පැන නඟින ගැටලු

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවීන්ට තම වගාවන් සඳහා පොහොර යෙදවීමේ දී විවිධ ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදු වේ. කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී ගැටලු ඇතිවන්නේ යැයි ප්‍රකාශ කළ භාවිතා කරන්නන් පිළිබඳව තොරතුරු පහත වගු අංක 4.11 තුළින් දැක් වේ.

වගු අංක 4.11: පොහොර භාවිතයේ දී ගැටලු පැන නැඟීම

කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී ගැටලු ඇතිවන්නේ ද?	භාවිතාකරන්නන් සංඛ්‍යාව						
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව/ ප්‍රතිශත
ඔව්	03	03	08	06	2	02	24 37%
නැත	30	28	28	27	26	20	156 63%
එකතුව	33	31	36	33	28	22	180 100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 156 දෙනෙක් තමන්ට කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී විවිධ ගැටලු ඇතිවන බැව් ප්‍රකාශ කළ හ. එම ප්‍රමාණය මුළු භාවිතා කරන්නන් ගණනින් 86%ක ප්‍රමාණයක් වේ. එසේ වුව ද, කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමෙන් ඔවුන්ට කිසිම ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් ඇති නොවන බැව් 24ක් ප්‍රකාශ කළ අතර එම ප්‍රමාණය කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 13%ක් වේ. එමෙන් ම, කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී ගැටලු ඇතිවූයේ යැයි ප්‍රකාශ කළ භාවිතා කරන්නන්හට පැන නැඟුණු ගැටලු පිළිබඳව පහත වගු අංක 4.12 දැක් වේ.

කාබනික පොහොර තම ගෙවත්තේ නිෂ්පාදනය කර භාවිතා කරන ගොවීන්ගෙන් 80%ක් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ පොහොර නිසි ප්‍රමිතියකින් සකස් කරන්නේ නැති නිසා එම පොහොර වගාවට යෙදීම තුළින් වගාවට රෝග බෝවීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇති බවයි. විශේෂයෙන් බුලත් වගාකරන ගොවීන් කාබනික පොහොර භාවිතා නො කරයි. බදුල්ල රත්නපුරය දිස්ත්‍රික්කයන් හි එළවළු ගොවීන්ගේ අදහස වන්නේ නිසියාකාර සකස් නොවූ පොහොර හේතුවෙන් ඉල්මැස්සා වැනි කෘමීන් වගාව තුළ පැතිරෙන බවයි. කාබනික පොහොර භාවිතාකර දින කිහිපයකට පසු එම පොහොරවල වල්පැළ සහ නොයෙකුත් ශාක පැළවීමට පටන් ගෙන තිබුණි. යාන්ත්‍රික ගොවීන්ගෙන් 51%ක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී සිටිති. ගොවීන්

මුහුණදෙන තවත් ගැටලුවක් වන්නේ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන පොහොර අවශ්‍ය කාලයට භාවිතා කිරීම සඳහා ගබඩා කිරීමේ පහසුව නොමැතිකමයි. අනුරාධපුර ප්‍රදේශයේ සමන්ත ගොවි මහතා ප්‍රකාශ කළේ මාස තුනක වැනි කාලයක දී ඔහු නිපදවන ලද මේට්‍රික් ටොන් 2 පමණ ප්‍රමාණය පොහොර භාවිතා කරන කාලය එළඹෙන තුරු ගබඩාකර තබාගැනීමට නොහැකි බවයි.

එයට හේතු ලෙස ප්‍රකාශ කළේ එලිමහන් ස්ථානයක ගබඩා කළ විට මීයන් උරන් වැනි සතුන්ගෙන් හානි සිදුවීමත්, වර්ෂාව පවතින විට පොහොර විනාශ වී යෑම මෙන් ම ගුණාත්මකභාවයට තර්ජනයක් බවයි.

වගු අංක 4.12: කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී පැන නඟින ගැටලු

ගැටලුව	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව							
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව	ප්‍රතිශතය
නිෂ්පාදනය කරන ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නොවීම	10	15	08	08	06	25	72	41
අධික කාලයක් හා ශ්‍රමයක් වැයවීම	08	07	06	12	06	23	62	34
රෝග වැළඳීමේ ප්‍රවණතාවය වැඩිවීම	25	22	28	23	26	20	144	80
ප්‍රතිඵල ප්‍රමාදවීම	06	03	12	06	12	18	57	31
ගබඩා කිරීමට අපහසුවීම	18	16	12	08	16	26	96	53
ප්‍රවාහනයේ දී ගැටලු ඇතිවීම	05	03	02	04	06	18	38	21
ප්‍රමාණවත් තරම් උපකරණ නොමැතිවීම	03	02	03	06	05	12	31	17
තාක්ෂණික අවබෝධය නොමැතිවීම	19	28	26	27	26	30	156	86
එලදාව අඩුවීම	03	02	04	03	04	06	22	12
වල් පැළෑටි පැළවීම	17	16	12	07	15	25	92	51

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය පෙර භාවිතාකරන්නන්ට ඇති වූ ප්‍රධාන ගැටලුව වූයේ අමුද්‍රව්‍ය හිඟකම (86%)යි. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී බොහෝ අමුද්‍රව්‍ය දිරාපත්වීම ක්ෂුද්‍ර ජීවී ක්‍රියාකාරීත්වය අනුව සිදුවන්නකි. එමෙන් ම, පණුවන්, දිලීර වර්ග හා ක්ෂුද්‍ර ජීවී

ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ මට්ටමක පවතී නම් පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය වේගවත් වේ. එසේ වුව ද, කාබනික පොහොර සඳහා අවශ්‍ය උෂ්ණත්වය මෙන් ම තෙතමනය සැපයීමේ නිවැරදි ක්‍රමවේදයක් පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන් අනුගමනය කිරීම දැකිය නො හැකි ය. මේ හේතුව නිසා ඇතැම් දිලීර රෝග වාහකයන් මගින් කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී වගා කරන බෝගයන්ට හානි කිරීම සිදු වේ. මේ නිසා, එම රෝග වැළැක්වීමට වියදම් දැරීමට සිදුවීමත්, බෝගයන් හි වර්ධනය බාලවීමටත් හේතු වී ඇති බව ගොවිහු ප්‍රකාශ කරති. තව ද, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීමට අවම වශයෙන් සති 06ක කාලයක් වැය වේ. එසේ වුව ද, වෙළෙඳපොළ තුළ ඇති රසායනික පොහොර ඉක්මනින් ලබාගත හැකි අතර ඒවා වගා බිමට යෙදීම පහසුවීම නිසා කාබනික පොහොර භාවිතයට ගොවීන් අකමැති ය. මෙම අධ්‍යයනයේ දී හඳුනාගත හැකි ගැටලුවක් වූයේ කාබනික පොහොර හෙක්ටයාර් කිහිපයකට එකවර යෙදීමට තරම් වෙළෙඳසැල්වලින් පොහොර මිල දී ගැනීමට අපහසු බැව් ප්‍රකාශ කිරීමයි. එසේ ම, කාබනික පොහොරවලින් අධික දුහදක් හැමීම නිසා ඒවා භාවිතා කිරීම අප්‍රසන්න බවත්, ගබඩා කිරීමේ අපහසුව, ප්‍රවාහන පහසුකම් නොමැතිවීම මෙන් ම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන් පිළිබඳව නිශ්චිත දැනුමක් හා අවබෝධයක් නොමැතිවීම වැනි ගැටලු ද හඳුනාගත හැකි ය.

4.10 කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම

තම වගාවන්ට අවශ්‍ය කාබනික පොහොර ප්‍රමාණය මිල දී ගැනීමට හෝ නිෂ්පාදනය කරගැනීමට වර්තමානය වනවිට බොහෝ වගාකරුවන්ට සිදු වේ. ඇතැම් විට, කාබනික පොහොර පමණක් භාවිතයට යොමු වූ භාවිතා කරන්නන් තමන්ට අවශ්‍ය කාබනික පොහොර වෙළෙඳපොළින් හෝ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයක් වෙත ගොස් මිල දී ගනු ලබයි. එසේ ම, රසායනික පොහොර මෙන් මිල අධික නොවීම හේතුවෙන් ගෙන කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම සිදුකරන අතර අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම පිළිබඳව ද අවධානයක් යොමු විය. එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයන් හි කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම පිළිබඳව වාර්තා වූ ආකාරය පහත වගු අංක 4.13 තුළින් දැක් වේ.

වගු අංක 4.13: කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම

කාබනික පොහොර මිල දී ගන්නේ ද?	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව							
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව/ ප්‍රතිශත	
ඔව්	4	3	6	4	10	5	32	18%
නැත	26	27	24	26	20	25	148	82%
එකතුව	30	30	30	30	30	30	180	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

ඉහත දත්තයන්ට අනුව විමසීමේ දී, සමස්ත අධ්‍යයනයට තෝරාගත් භාවිතා කරන්නන් 180න් 32ක් කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම සිදුකරති. එම ප්‍රමාණය සමස්ත කාබනික පොහොර භාවිතාකරන්නන්ගෙන් 18%ක් කරමි සුළු ප්‍රමාණයකි. එසේ වුව ද, කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීම සිදු නො කරන ප්‍රමාණය 148කි. එය අධ්‍යයනයට අයත් මුළු භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 82%ක ප්‍රමාණයකි.

4.11 කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීමේ දී පැන නඟින ගැටලු

කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීමේ දී පැන නඟින ගැටලු පිළිබඳව අවධානය යොමුකිරීමේ දී හඳුනාගත හැකිවූයේ අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට පොහොර මිල දී ගැනීමට නොමැති බවයි. එනම්, හෙක්ටයාර් කිහිපයකට එකවර යෙදීම සඳහා විශාල කාබනික පොහොර ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වුවත් එවැන්නක් ලබාගැනීමට අපහසුකම් පවතී. කෙසේ වුව ද, කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීමේ දී කිලෝ ග්‍රෑම් 50 පැකට්ටුවල අඩුවක් දක්නට ලැබේ. රසායනික පොහොර මෙන් කුඩා ඉඩක ගබඩාකිරීමට ද නො හැකි බැවින් වෙළෙඳසැල්වල ඇත්තේ සුළු ප්‍රමාණයකි. එමෙන් ම, රසායනික පොහොර මෙන් වෙන් වෙන් ව කාබනික පොහොර වර්ග වෙළෙඳපොළ තුළ දක්නට නොමැත. එවැනි නිෂ්පාදන තවමත් වෙළෙඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීමේ අඩුවක් ඇති බැවින් පාරිභෝගිකයාට ද එයට මුහුණදීමට සිදු වී ඇත. උදා: පැළ සිටවන කාලයේ දී පොහොර, මන්ඩි පොහොර, එළවළු පොහොර වර්ගීකරණයක් දක්නට නො ලැබේ.

එසේ ම, යුරියා, පොස්ලේට් වැනි මිශ්‍රණයන් වශයෙන් වෙළෙඳපොළ තුළ කාබනික පොහොර වර්ගීකරණයක් දක්නට නොමැතිවීම ද ගැටලුවකි. මේ නිසා, අවශ්‍ය ගුණාත්මක කාබනික පොහොර වෙළෙඳපොළ තුළ සොයාගැනීමට නොමැතිවීම ද, කාබනික පොහොර මිල දී ගැනීමේ දී භාවිතා කරන්නන් මුහුණදෙන ගැටලු ලෙස පෙන්වාදිය හැකි ය. කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී ක්ෂේත්‍රයට යොදන ආකාරය පිළිබඳවත් ගැටලු ඇතිවීම දැකිය හැකි ය. වී, එළවළු, කුරුඳු, ගම්මිරිස් වැනි බෝග අනුව අක්කරයකට යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය ගොවිහු නො දනිති.

4.12 කාබනික පොහොර භාවිතය සහ රසායනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතය

වගු අංක 4.14: කාබනික පොහොර සහ රසායනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතය

කාබනික පොහොර සහ රසායනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතා කරන්නේ ද?	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව						එකතුව/ ප්‍රතිශත	
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ		
ඔව්	26	27	26	27	30	27	163	90%
නැත	4	3	4	3	00	3	17	10%
එකතුව	30	30	30	30	30	30	180	100%

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කුරුණෑගල, රත්නපුර, අනුරාධපුරය, මාතර, බදුල්ල හා ගම්පහ යන දිස්ත්‍රික්කයන් හි රසායනික පොහොර භාවිතය ඉතා ඉහළම මට්ටමක පැවතුණි. බදුල්ලෙන් මෙම අධ්‍යයනයට යොදාගත් සියලුම කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් කාබනික හා රසායනික පොහොර භාවිතය එකට සිදුකර ඇත. එසේ ම, කුරුණෑගල 26ක් ද, රත්නපුරයෙන් 27ක් ද, අනුරාධපුරයෙන් 26ක් ද, මාතරින් 27ක් ද, ගම්පහෙන් 27ක් ද වශයෙන් රසායනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. සමස්ත අධ්‍යයනයට යොදාගත් කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 90%ක් රසායනික පොහොර සහ කාබනික පොහොර මිශ්‍ර ව භාවිතා කොට ඇත. මේ අනුව, කාබනික පොහොර පමණක් භාවිතා කරන්නන් ප්‍රමාණය 10%ක් තරම් සුළු ප්‍රමාණයක් බව පැහැදිලි වේ.

4.13 කාබනික පොහොර භාවිතය ප්‍රචලිත කිරීමට භාවිතාකරන්නන්ගේ යෝජනා

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ඔවුන් මුහුණ පෑ ගැටලු පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමුකිරීම සිදුවිය. මෙහි දී, පොහොර භාවිතා කරන්නන් සියලු දෙනාම මෙන් කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වීම හඳුනාගත හැකිවිය. මේ නිසා, ඔවුහු කාබනික පොහොර භාවිතය ගොවීන් අතර වඩාත් ප්‍රචලිත කරලීමේ අදහසින් යෝජනා ඉදිරිපත් කළ හ. මේ අනුව, අධ්‍යයනයට අයත් සියලුම භාවිතා කරන්නන් කාබනික පොහොර භාවිතය ඉහළ නංවාලීමට ඉදිරිපත් කළ යෝජනාවන් පහත 4.15 වගුවෙන් දැක් වේ.

වගු අංක 4.15: කාබනික පොහොර භාවිතය ඉහළ නැංවීමට ඉදිරිපත් කළ යෝජනා

යෝජනාව	භාවිතා කරන්නන් සංඛ්‍යාව						
	කුරුණෑගල	රත්නපුර	අනුරාධපුරය	මාතර	බදුල්ල	ගම්පහ	එකතුව
දැනුවත් කිරීම	27	26	14	14	14	13	108
පුහුණුව ලබා දීම	11	7	7	9	9	7	50
කාබනික පොහොර භාවිතයට අවශ්‍ය ශිල්පීය දැනුම ලබාදීම	1	6	7	6	7	7	34
ආදර්ශ කාබනික වගාවන් භාවිතය තුළින් ගොවීන්ව දිරිමත් කිරීම	8	8	5	3	5	0	29
සහනාධාර ලෙස ලබාදෙන රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය අඩුකිරීමට කටයුතු කිරීම	2	0	2	1	2	2	9
කාබනික පොහොර භාවිතයේ වැදගත්කම අවබෝධ කරදීම	8	3	4	0	14	8	37
පොහොර සහනාධාරය සමඟ කාබනික පොහොර ලබාදීම	2	2	2	2	4	6	18
සත්ත්ව පාලනය දියුණු කිරීමට කටයුතු කිරීම	0	0	0	0	2	1	3
වගාවන්ට කාබනික පොහොර දැමීම අනිවාර්ය යැයි නිර්දේශ කිරීම	0	0	1	0	0	0	1

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ට පොහොර භාවිතය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් දැනුමක් නො පවතී. මේ නිසා, අධ්‍යයනයට අයත් භාවිතා කරන්නන්ගෙන් (60%) 108කගේ යෝජනාව වූයේ කාබනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳව විධිමත් ව දැනුම ලබාදීම සිදුකළ යුතු බවයි. ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල්වල එක් එක් බෝගයන් සඳහා යෙදිය යුතු කාබනික පොහොර ප්‍රමාණය පිළිබඳව දක්වා තිබේ. එමෙන් ම, කාබනික පොහොරවල පැවතිය යුතු සංගුණකය අනුව යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය පෙන්වා දී ඇත.

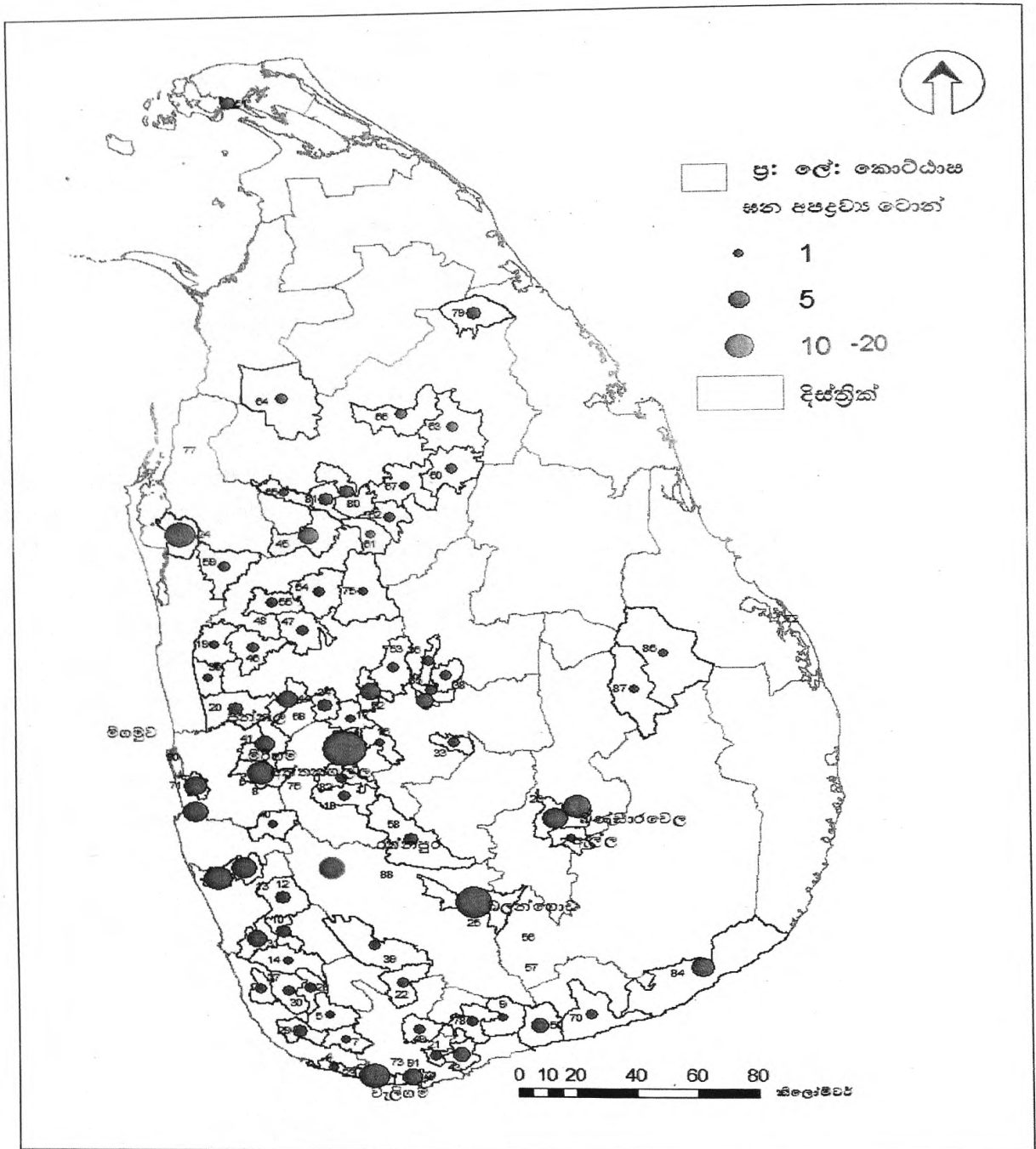
පස්වැනි පරිච්ඡේදය

ප්‍රාදේශීය සභා හා නගර සභා ආශ්‍රිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

5.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදයෙන් මූලික වශයෙන් අදහස් කරන්නේ සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් රාජ්‍ය මැදිහත්වීම යටතේ සිදුවන හා සිදුවෙමින් පවතින කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන් පිළිබඳව පසු විපරම් කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනයට තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කයන් හි තෝරාගත් ස්ථාන කිහිපයක සිදුකරනු ලබන මහා පරිමාණ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයන් හි නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමක් සිදුකෙරේ.

අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථාන ගණනාවක් ශ්‍රී ලංකාව පුරා විසිර පවත්නා අතර (සිතියම් අංක 5.1) ඉන් කිහිපයක් පමණක් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනුණි. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ බලංගොඩ මහ නගර සභාව මඟින් ක්‍රියාත්මක සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩසටහන, මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ වැලිගම නගර සභාව මඟින් සිදුකරන සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩසටහන, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ මීගමුව මහ නගර සභාව සිදුකරන සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩසටහන හා බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව මඟින් සිදුකරන සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩසටහන ඒ අතර වෙයි. එසේ ම, එම සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩසටහන පිළිබඳව ඒවායේ ක්‍රියා පටිපාටිය, ක්‍රියාත්මක කාලය, අමුද්‍රව්‍ය සපයාගන්නා ආකාරය, නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය වියදම හා ආදායම් මෙන් ම ඒ ඒ වැඩසටහන යටතේ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයෙහි දක්නට ඇති ගැටලු හා ඒ සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරේ.

සිතියම අංක 2: ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක හා යෝජිත ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථාන සිතියම

5.2 මිගමුව නගර සභාවේ සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

මිගමුව මහනගර සභා බල ප්‍රදේශය වර්ග කිලෝ මීටර් 30.8ක් පමණ වන අතර ජනගහනය 1,533,551ක් වේ. 2007 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ කර ඇති මෙම ව්‍යාපෘතිය කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා නාගරික කැළිකසල හා වෙළෙඳසැල්වලින් ඉවතලන අපද්‍රව්‍යයන්, නිවාසවලින් ඉවතලන අපද්‍රව්‍යයන්, ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍ය ලෙස යොදා ගනු ලබයි. අමුද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේදී බෙල් ක්‍රමය අනුගමනය කිරීම සිදු කෙරේ. එනම්, කැළිකසල එකතු කිරීමට යන දිනයන් හි දී සිනුවක් නාද කරමින් යන අතර නිවාසවලින් අපද්‍රව්‍ය රැගෙන ඒම සිදුකරනු ලබයි. නිවාසවලින් අපද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමේ දී කුණු වෙන්කර ලබාගැනීම සඳහා නිලධාරීන් විසින් නිවාස වෙත ගොස් දැනුවත් කිරීම සිදුකරනු ලබයි. මෙහි දී නිවාස 8500ක් හා වෙළෙඳසැල් 300කින් පමණ ඉවතලන අපද්‍රව්‍යයන්, නගරයේ එළවළු හා මාළු වෙළෙඳසැල්වල ඉවතලන අපද්‍රව්‍ය ඇතුළුව නාගරික කැළිකසල විශාල ප්‍රමාණයක් දිනකට නගර සභාවට අයත් ට්‍රැක්ටර් මඟින් කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරන භූමිය වෙත රැගෙන එනු ලබයි. දිනකට ලැබෙන කසල ප්‍රමාණය ටොන් 110ක් පමණ වන අතර එය දිරන හා නො දිරන ලෙස කොටස් දෙකකින් යුක්ත ය. මෙහි දී, දිරන කසල යොදාගෙන කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරන අතර නො දිරන අපද්‍රව්‍ය වන පොලිතින්, යකඩ, ප්ලාස්ටික්, විදුරු, බෝතල්, කැළිකසල එකතු කරන්නන් විසින් එකතු කොට ඒවා අලෙවිකර මුදලක් ලබාගන්නා බව දැන ගන්නට ලැබුණි.

ඊට අමතර ව, නිවාසවලින් කුණු වෙන් කිරීම තුළින් ආදායමක් ලැබෙන නිසා පත්තර, විදුරු ආදිය විකුණා සේවයෙහි නිරතවන කම්කරුවන් විසින් උදාසන ආහාරයට අවශ්‍ය වියදම පියවා ගන්නා බැව් වාර්තා විය. දිනකට සිව් වතාවක් පමණ නගර සභාවට අයත් ප්‍රදේශවලින් කුණු රැස්කිරීමේ දී කම්කරුවන් විසින් මෙම නො දිරන හා විකිණීමට හැකි ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් දිනකට එක් කම්කරුවෙකු රුපියල් 500ක පමණ ආදායමක් ලබාගන්නා බැව් වාර්තා විය. මෙහි දී, කැළිකසල එකතු කරන්නන් විසින් පොලිතින් කිලෝග්‍රෑම් එකක් සඳහා රුපියල් 30ක් පමණ ලබාගන්නා බැව් හඳුනාගත හැකිවිය. තව ද, කැළිකසල වෙන් කරනු ලබන ස්ථානයේ සේවකයින් 5 දෙනෙක් පමණ සිටින අතර ඔවුහු පවා යම් ප්‍රමාණයක් යකඩ, විදුරු, බෝතල් ආදිය වෙන්කර විකුණා මුදලක් ලබාගනිති. ඊට අමතර ව, තැඹිලි කෝමිබ, වැවර කෝමිබ ආදිය එම ස්ථානයේ ම වියළා කම්කරුවන් විසින් දර සඳහා ගෙනයාම සිදුකරන බැව් දැන ගැනීමට ලැබුණි.

මේ අනුව, කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන භූමියෙහි දිරාපත්වන ද්‍රව්‍ය වෙන් කිරීමෙන් අනතුරුව කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදුකරනු ලබයි. මෙහි දී ගොඩ ක්‍රමය භාවිතා කිරීම සිදුකරනු ලබන අතර එය විධිමත් ව ආරම්භ වූයේ 2008 වර්ෂයේ ය. වර්තමානය වනවිට සෑම මසකම කිලෝග්‍රෑම් 3500 - 4000ක් පමණ කොම්පෝස්ට් ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන බැව් දැනගත හැකිවිය. මෙහි දී, යන්ත්‍ර සුත්‍ර යොදාගන්නා අතර බොල්කැට් මඟින් ගයිල් ක්‍රමයට කොම්පෝස්ට් ගොඩ ගැසීමත්, වොපර් එක මඟින් කැබලිවලට සැකසීමත්, සීලර් යන්ත්‍රය මඟින් පැකට් සැකසීමත් සිදුකරනු ලබයි. මේ අනුව, යන්ත්‍ර සඳහා රුපියල් 350,000ක් පමණ වැය වී ඇති අතර එය සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් ලබාදීම

සිදුකොට තිබේ. එමෙන් ම, මෙම පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය සඳහා රාජ්‍ය ණය ලබාගැනීම් වාර්තා නොවේ. මෙම නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා පර්වස් 90ක පමණ භූමියක් පවතින අතර සේවකයෝ 08දෙනෙක් හා එක් වැඩ පරීක්ෂක මහත්මයෙක් මෙහි සේවයේ හි නියුක්තව සිටිති. මෙම සේවකයින් සඳහා වැලිගම නගර සභාවේ කොමිපෝස්ට් නිෂ්පාදනය පිළිබඳව දින 07ක පුහුණුවක් හා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයෙන් භාරණ නගර සභාවේ දී දිනක පුහුණුවක් ලබාදීම සිදු කොට තිබුණි. එසේ ම, සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධීක්ෂණය යටතේ නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු වේ.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී දිරාපත්වීම සඳහා කිසිම රසායනික ද්‍රව්‍යයක් භාවිතා නො කරන අතර වතුර යෙදීම හා නිසි පරිදි කොමිපෝස්ට් ගොඩවල් පෙරලීමක් සිදුකෙරේ. එමෙන් ම, ශ්‍රමිකයින් පහසුවෙන් සොයාගැනීමට හැකි අතර ඔවුන් සඳහා අවශ්‍ය ආරක්ෂිත උපකරණ ලබාදීම දැකිය හැකි ය. එහි දී, අත්වැසුම්, මුහුණ ආවරණ, හිස්වැසුම් හා පාවහන් ලබාදීම සිදුකොට තිබුණි. මෙහි සේවකයෙකු සඳහා දෛනිකව රුපියල් 412ක් පමණ ලබාදීම සිදුකරන අතර සතියේ ඉරු දින හැර ඉතිරි දින 06 සේවයේ නිරතවීම දක්නට ලැබේ. එසේ ම, සෙනසුරාදා දිනය මෙම කොමිපෝස්ට් නිෂ්පාදනයේ පැකට් සැකසීම සඳහා වෙන්කොට ඇත. කොමිපෝස්ට් නිෂ්පාදනයේ දී දෛනිකව රුපියල් 750ක ප්‍රමාණයක් ප්‍රවාහනය සඳහා වැය වේ. කොමිපෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා සම්පූර්ණයෙන් ම මාස දෙකක් තුනක් අතර කාලයක් ගත වේ.

පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී මුහුණදෙන ගැටලු පිළිබඳව විමසීමේ දී මිනිසුන් කොපමණ දැනුවත් කිරීම සිදුකළ ද කුණු වෙන්කොට ලබාදීම නිසියාකාරව සිදුනොවන බව අනාවරණය විය. එසේ ම, අපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව හා පළාත් පාලන ආයතනයන්ගෙන් ලබාදෙන පුහුණුව ද අඩු මට්ටමක පවතී. එමෙන් ම, පාසල් මට්ටමෙන් ද මේ පිළිබඳව දක්වා ඇති දැනුවත් කිරීම පහළ මට්ටමක පවතී. මෙම මධ්‍යස්ථානය මගින් නාගරික මල අපද්‍රව්‍ය යොදාගෙන කොමිපෝස්ට් නිෂ්පාදනය සිදුකරනු ලබයි. මෙම පොහොර අවශ්‍ය අයට ඉල්ලුම මත පමණක් සැපයීම සිදුකරන අතර කාබනික පොහොර සමඟ මිශ්‍ර කිරීම සිදු නො කරන නිෂ්පාදනයන් ද පවතින බැව් මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. කොමිපෝස්ට් පොහොර අලෙවියෙන් ලබන ආදායම නගර සභාවේ පොදු ගිණුමක තැන්පත් කරනු ලබයි. එසේ ලබාගත් නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය හා අලෙවි වූ පොහොර හා ආදායම පිළිබඳව පහත වගුවෙන් දැක් වේ.

වගු සටහන් 5.1: නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය, අලෙවි වූ ප්‍රමාණය හා ආදායම

වර්ෂය	නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය (kg)	අලෙවි වූ ප්‍රමාණය (kg)	අලෙවි ආදායම (රුපියල්)
2011	46125	45045	540540.00
2012 (ජූනි මස)	3490	2910	43650.00

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

කාබනික පොහොර අලෙවිය පිළිබඳව තවදුරටත් විමසීමේ දී නගර සභාව මගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිතව පවත්වාගෙන යනු ලබන අලෙවි සැල් 2ක් මගින් පොහොර අලෙවි කිරීම සිදු වේ. පොහොර අලෙවි කිරීමේ දී වර්ග කිරීමක් දක්නට නොමැති අතර පැකට් කොට පොහොර අලෙවි කිරීම සිදුකෙරේ. එහි දී කිලෝග්‍රෑම් 5ක පැකට් එකක් රුපියල් 75කට අලෙවි කිරීම සිදු වේ. මේ නිෂ්පාදන සඳහා කිසිදු වෙළෙඳ නාමයක් භාවිතා නො කරයි. තව ද, පොහොර මිල දී ගනු ලබන පාරිභෝගිකයින්ගෙන් මේ වන තෙක් කිසිදු පැමිණිල්ලක් ද ලැබී නොමැත. එසේ ම, පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයේ වගා කරනු ලබන නිවිති, තක්කාලි ඇතුළු එළවළු සඳහා මෙම පොහොර භාවිතා කිරීම ද සිදු වේ.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩි දියුණු කරගැනීම සඳහා මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක මහතාගේ අදහස් කිහිපයක් ද මෙහි සඳහන් කළ හැකි ය. කැලිකසල වෙන්කර ලබාදීමට සම්බන්ධව ජනතාව නිවාස මට්ටමෙන් දැනුවත් කිරීම සිදුකළ යුතු ය. එමෙන් ම, කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා නවීන පන්තියේ තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් ඉක්මනින් නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකිරීම කළයුතු බැව් ප්‍රකාශ කරනු ලැබීණි. මෙම මධ්‍යස්ථානයේ පොහොර නිෂ්පාදනයේ ඇති වූ ගැටලු කිහිපයක් ද වාර්තා විය. එමෙන් ම, උපකරණයන්ගේ හිඟයක් පවතින බැව් ද වාර්තා විය. කැලි කසල පෙරලීම මෙන් ම කැබැලි කිරීමට අවශ්‍ය යන්ත්‍ර මෙහි නොමැතිවීම ගැටලුවකි. එසේ ම, කොම්පෝස්ට් සඳහා කැලිකසල එකතු කිරීමට නගර සභාවේ පවතින ට්‍රැක්ටර් ප්‍රමාණවත් නොවන අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රවාහන පද්ධතිය දියුණු කිරීම කළ යුතු වේ.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය දිරිගැන්වීම සඳහා වැඩකරන සේවකයින්ට විශේෂ දීමනාවක් ලබාදීම කළයුතු බවත්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක මහතා ප්‍රකාශ කළේ ය. එසේ ම, දියුණු තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම හා උපකරණ ලබාදීම මේ සඳහා කළයුතු වූවකි. මීගමුව නගර සභා බලප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය ඇගයීමක් වශයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක පිළිසරු ජාතික සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ විශේෂ ජනාධිපති සම්මානය ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අතිගරු ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ මැතිතුමා විසින් 2008 වසරේ මාර්තු මස 24 දින මීගමුව නගරාධිපතිතුමන් වෙත පිරිනමන ලද බැව් දැනගත හැකිවිය.

දිනපතා හා සතිපතා කළයුතු වැඩසටහන් සැලැස්මකට අනුව සිදුකරන අයුරු මෙම නගර සභාවේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය තුළින් දැකගත හැකිවිය. මෙහි දී, මීගමුව සමස්ත ව්‍යාපෘති බල ප්‍රදේශය තුළ එක් රැස්වන සන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයන් හි පොදු සංයුතිය ගත්විට එය විවිධ ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් සමන්විත ය. කැලිකසල සමඟ ගෙන එනු ලබන ටයර් අලංකාර ලෙස සකසා එළවළු හා මල් වගාකර ඇති ආකාරය පොහොර අලෙවි මධ්‍යස්ථානයන් හි දැකිය හැකි ය. එසේ ම, මීගමුව නගර සභාව මගින් එකතු කරනු ලබන කැලිකසලවලින් 60%ක් ම දිරාපත්වන කැලිකසල ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ.

සමස්ත ව්‍යාපෘතිය සඳහා මෙතෙක් ආයෝජනය කොට ඇති මුදල රුපියල් මිලියන 25ක් බැව් වාර්තා වේ. තව ද, කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටින කම්කරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය

තත්ත්වය පිළිබඳව විශේෂ සැලකිල්ලක් දක්වන බැව් වාර්තා විය. එහි දී, මසකට සබන් කැට 2ක් හා ලෙඩ රෝග සඳහා බෙහෙත් ලබාදීම නොමිලේ සිදුකරයි. මෙම සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය සාර්ථකව සිදුකරමින් පවතින වැඩසටහනක් වන අතර එය තවත් සාර්ථකත්වය කරා රැගෙන යාමට සඳහා යෝජනා කිහිපයක් ද ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

- i. පාසල් මට්ටමෙන් සිසුන් දැනුවත් කරමින් නිවාසවලින් ඉවත ලන කැළිකසල වෙන්කිරීම
- ii. කාබනික පොහොරවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම
- iii. නාගරික කැළි කසල යොදාගෙන කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන මධ්‍යස්ථානවලට නවීන තාක්ෂණික උපකරණ ලබාදෙමින් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබාදීම

ආදී කරුණු පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් මීගමුව නගර සභාවේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වඩාත් ඵලදායීව හා ගුණාත්මක තත්ත්වයක් තුළින් සාර්ථකව දියුණු කිරීමට හැකියාව පවතී.

5.3 වැලිගම නගර සභාවේ සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටා ඇති වැලිගම නගර සභාව සතු මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණය වර්ග කිලෝමීටර් 6.65ක් වන අතර ජනගහනය 23488ක් පමණ වේ. මෙයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම් ගණන 13කි. මෙහි එළවළු වෙළෙඳපොළ, මාළු වෙළෙඳසැල් හා නිවෙස්වල අපද්‍රව්‍ය, වෙළෙඳසැල්වලින් ඉවත් කරන අපද්‍රව්‍ය හා හෝටල්වලින් ඉවත් කරන අපද්‍රව්‍ය ආදී නාගරික කැළි කසල භාවිතා කරමින් 2006 වර්ෂයේ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. මෙම සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාකාරීව ආරම්භ වූයේ 2006 වසරේ ජුනි මාසයේ ය. මේ පිළිබඳව නගර සභාවේ සභාපති මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක මහතාගෙන් හා සංවර්ධන සහකාර යන නිලධාරීන්ගෙන් තොරතුරු විමසීම සිදු කෙරුණි. ඒ අනුව, නගරයෙන් ඉවත් කරන කැළිකසල ප්‍රශ්නය විශාල ගැටලුවක් වූ අතර නාගරික කැළි කසල විශාල සම්පතක් ලෙස සලකා එය නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීම නගර සභාවේ වගකීමක් සේ සලකා තිබේ. ආරම්භයේ දී කසල ටොන් 12ක් පමණ දිනකට ලැබුණු බැව් නගර සභාවේ සභාපතිවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙම වැලිගම නගර සභාවේ කැළි කසල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය පියවර කිහිපයක් යටතේ සිදුකර තිබේ.

පළමු පියවර

මෙය ආරම්භ කරන ලද්දේ ගොවි ජනතාව මුල් කොටගෙන ඔවුන්ට ප්‍රතිලාභ ලබාදීම සඳහා ය. එසේ වුව ද, නගර සභාව මගින් ම ආරම්භ කිරීම නිසාම එය සාර්ථක මෙන් ම පහසු ක්‍රමයක් ද විය.

දෙවන පියවර

කසල කළමනාකරණය කිරීමෙන් වඩාත් යහපත් වූ නගරයක් නිර්මාණය කිරීම නගර සභාව සතු වගකීමකි. එබැවින් කැළිකසල සම්පත්වලින් ම ව්‍යාපෘතිය ඇරඹීමට මූලිකවම තීරණය විය. නගර සභාව සතුව තිබූ ට්‍රැක්ටර් 06ක්, කම්කරුවන් 05ක්, භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 04ක්,

අයවැයෙන් මේ සඳහා වෙන් වූ මුදල රුපියල් ලක්ෂ 100ක් ආදී සම්පත් යොදාගෙන සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර ඇත.

තුන්වන පියවර

- i. කසළ එක්රැස් කිරීම.
- ii. කසළ වෙන් කිරීම.
- iii. කසළ ගොනු කිරීම.
- iv. පෙරළීම.
- v. කැබැලි කිරීම.
- vi. පැකට් කිරීම

හතරවන පියවර

2008 වසරේ දී සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් ලැබූ ආදායම වගු අංක 5.2 මගින් පෙන්වාදිය හැකි ය.

වගු සටහන් 5.2: 2008 වසරේ දී සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් ලැබූ ආදායම

ආදායම් ලබාගත් ක්‍රමය	ආදායම (රුපියල්)
පොහොර විකිණීම	1,555,146.00
පොලිතීන් විකිණීම	224,416.00
ජලාස්ථික් විකිණීම	
යකඩ විකිණීම	
වීදුරු විකිණීම	
කාඩ්බෝඩ් විකිණීම	
2008 වර්ෂයේ මුළු ආදායම	1,779,563.00

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

පස්වන පියවර

පොහොර සඳහා පවතින ඉල්ලුම හා සැපයුම සොයා බැලීම මේ මගින් සිදුවිය. මෙහි දී, කාබනික පොහොර සඳහා පවතින ඉල්ලුම ඉහළ ගිය අතර ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස සැපයුම මුල් කාලයේ දී ලබාදීමට නො හැකි බව ද දැනගන්නට ලැබුණි.

හයවන පියවර

කොම්පෝස්ට් පොහොර සඳහා පවතින අධි ඉල්ලුම හේතුකොටගෙන වැලිගම නගර සභාව විසින් පොහොර සැපයුම වැඩි කිරීමට පියවර ගෙන තිබුණි. මේ සඳහා අසල්වැසි පළාත් පාලන ආයතනවලින් කැළි කසළ ලබාගැනීම සිදුකෙරේ.

2006 ජුනි මාසයේ විධිමත් ව ආරම්භ කරන ලද කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය තුළින් මසකට කිලෝග්‍රෑම් 3000ක් පමණ නිපදවා ඇත. වර්තමානය වනවිට මසකට නිපදවනු ලබන පොහොර ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 10000ක් පමණ වන බව ද දැනගත හැකිවිය. වැලිගම නගර සභාව විසින් කරනු ලබන පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ගොඩ ක්‍රමය භාවිතා කෙරේ. 2006-

2009 දක්වා කුණු ගොඩවල් පෙරලීම අතින් සිදු වූ අතර 2012 සිට බොබ්කැට් යන්ත්‍රය මගින් කුණු ගොඩවල් පෙරලීම සිදු කොට ඇත. පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතා කරනු ලබන බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය. එහි දී, හලන මැෂින් 1ක් ද, සීලර් මැෂින් 1ක් ද, වොපර් 1ක් හා බොබ්කැට් යන්ත්‍ර 1ක් ද වශයෙන් දැකගත හැකි විය. මේ සඳහා යන වියදම දකුණු පළාත් සභා පාලන ආයතන මගින් දරන ලද බැව් සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. එසේ ම, රජයේ සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ආධාර ද මේ සඳහා ලැබුණි. එමෙන් ම, පුහුණු වැඩසටහන් දේශීය ව මෙන් ම විදේශීයව ද ලැබී තිබුණි.

පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා අක්කර 2ක පමණ භූමි ප්‍රමාණයක් යොදාගෙන ඇති අතර සේවයේ නිරතවන නිලධාරීන් සඳහා ද දේශීය හා විදේශීය පුහුණුව ලබා දී ඇත. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදුකරන ස්ථානය මෙතෙක් කිසිදු ආයතනයකින් අධීක්ෂණයක් සිදු නො කරන අතර කැළිකසළ දිරාපත්වීමට වෙනත් රසායනික ද්‍රව්‍යයක් භාවිතා කිරීම ද නො කරයි. ඒ සඳහා ජලය පමණක් භාවිතා කරන අතර ජලය හිඟ කාලයන් හි දී කැළිකසළ ගොඩවලින් ගලාගෙන යනු ලබන දියර යෙදීම සිදු කෙරේ. සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට කාර්ය මණ්ඩලයක් වැලිගම නගර සභාව පත් කොට ඇති අතර ඒ පිළිබඳව තොරතුරු පහත දැක් වේ.

වගු සටහන් 5.3: සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධ කාර්ය මණ්ඩලය

තනතුරු	සංඛ්‍යාව
මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක	01
කාර්මික නිලධාරී	02
වැඩ පරීක්ෂක	02
රියදුරු	08
කම්කරු/ස්ථීර හා කාවකාලික	26
තාක්ෂණ නිලධාරී	01
සංවර්ධන නිලධාරී	02
පරිසර නිලධාරී	01
වෙනත් (අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ස්ථානයේ)	01

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා ශ්‍රමිකයින් සොයාගැනීම ආරම්භයේ දී අපහසු වී ඇති අතර වර්තමානය වනවිට එවැනි ගැටලුවක් නො පවතී. දැනට කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ශ්‍රමිකයින් 27ක් පමණ යොදවා තිබේ. ඔවුන් සඳහා අවශ්‍ය ආරක්ෂිත උපකරණ ලෙස අත්වැසුම්, පාවහන්, මුහුණු ආවරණ නොමිලේ ලබා දී ඇත. එසේ වුව ද, ඔවුන් එම ආම්පන්න භාවිතය කෙරෙහි ඇත්තේ ඉතා අඩු උනන්දුවක් බව මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. ඊට අමතරව, මෙහි වැඩ කරන සේවකයින්ට නිවසට අවශ්‍ය කරන පෝෂණ මල්ලක් මාස 03කට වරක් ලබාදීම ද සිදුකෙරේ. තව ද, මාතර රෝහලේ වෛද්‍ය පරීක්ෂණ සඳහා ද මෙම සේවකයින් යොමු කරන අතර රෝගී තත්ත්වයක දී නොමිලේ ම ප්‍රතිකාර ලබාදීම ද සිදු වේ. දිනකට ශ්‍රමිකයෙකුට ගෙවන වැටුප රුපියල් 550ක් වන අතර ඔවුන් ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා නගර සභාව සතු ට්‍රැක්ටර් භාවිතා කෙරේ.

මෙහි දී, යොදාගන්නා ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍ය නාගරික කැලීකසල වන අතර එළවළු වෙළෙඳසැල්වලින්, මාළු අලෙවිසැල්වලින් හා නිවෙස්වලින් ඉවතලන අපද්‍රව්‍ය යොදාගනී. ඊට අමතර ව, නාගරික වෙළෙඳසැල්වලින් ඉවත් කරන අපද්‍රව්‍ය මේ සඳහා භාවිතා කෙරේ. එසේ ම, වෙළෙඳපොළ අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ දී අලෙවිසැල්වලින් ඉවතලන පොලිතින් ආදිය වෙනම ට්‍රැක්ටරයක් මගින් එකතු කිරීම සිදුකෙරේ. එම පොලිතින් අලෙවි කිරීමෙන් ආදායමක් ද ලබාගත හැකි ය. මෙහි දී, ට්‍රැක්ටර් මගින් ගෙන එනු ලබන කැලීකසල බොබ්කැට්(Bobcat caterpillar) යන්ත්‍රය මගින් පෙරළීම සිදු කෙරේ. පසු ව, මාස 2ක් පමණ ගොඩ ක්‍රමය යටතේ ගොඩ ගසා තැබීමෙන් පසු පොහොර ලෙස භාවිතයට ගැනෙයි. මුල් කාලයේ දී කැලීකසල මගින් දුගඳ ඇති වුවත්, වර්තමානයේ එවැනි ගැටලුවක් නො පවතී.

2006 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද වැලිගම සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘති සඳහා ආරම්භයේ සිට ලෝක බැංකුවේ ආචාර්ය සුමිත් පිලපිටිය මහතා සහයෝගය ලබා දී තිබේ. 2008 වසරේ “පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය” යටතේ පොහොර නිෂ්පාදනය විධිමත් කිරීමට උපදෙස් ලබාදීම සිදුවිය. එම උපදෙස් අනුව, වැලිගම නගර සභාව මගින් කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය කරන භූමිය තුළ එළු පාලනය, කුකුළු පාලනය, කිරිගව පාලනය වශයෙන් සත්ත්ව පාලන කටයුතු හා ඊට අමතරව ජීව වායු නිෂ්පාදනය ද සත්ත්ව පාලනයේ අතුරු නිෂ්පාදනයන් ලෙස සිදුකරයි. තව ද, සාර්ථක ව එළවළු හා පලතුරු වගාව සිදුකරයි. මේ අතර පැළ කවානක්, පොහොර අලෙවි සැලක් හා ගොවිපොළේ නිපදවන ලබන එළවළු හා පලතුරු අලෙවි කිරීමට අලෙවි සැලක් ද පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර ඉතා අලංකාර හා සාර්ථක ගොවිපළක් ද පවත්වාගෙන යමින් තිබේ. වැලිගම නගර සභාව මගින් සිදුකරනු ලබන කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය ඉතාමත් සාර්ථක ව්‍යාපෘතියක් බැව් වැඩිදුරටත් හඳුනාගත හැකි ය.

වැලිගම නගර සභාව මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය තුළින් ලබා ඇති ආදායම පිළිබඳව පහත වගු තුළින් අවධාරණය කෙරේ.

වගු සටහන් 5.4: 2009 වසරේ දී මාසික ව පොහොර විකිණීමෙන් ලද ආදායම

මාසය	ආදායම (2009) රුපියල්	ආදායම (2010) රුපියල්	ආදායම (2011) රුපියල්
ජනවාරි	400101.30	324837.40	1057683.62
පෙබරවාරි	741940.50	39129.00	615241.50
මාර්තු	390218.60	270171.30	589376.05
අප්‍රියෙල්	476187.50	563093.85	934145.30
මැයි	317646.00	375265.59	883425.60
ජූනි	461520.00	661956.25	813702.35
ජූලි	363438.90	649868.42	118188.80
අගෝස්තු	580766.30	769777.64	1358605.68
සැප්තැම්බර්	431824.30	757867.26	3192909.35
ඔක්තෝබර්	435508.67	862748.26	1649526.20
නොවැම්බර්	801379.80	1050884.66	1124923.40
දෙසැම්බර්	612870.82	798007.82	1577706.50
එකතුව			14,935,434.35

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

වගු සටහන් 5.5: 2009 වසරේ පොහොරවලට අමතරව ලද ආදායම

ආදායම් ලබාගත් ක්‍රමය	ආදායම (රුපියල්)
දිරාපත් නොවන ද්‍රව්‍ය (පොලිතින්, ප්ලාස්ටික්, කාඩ්බෝර්ඩ්, වීදුරු)	172,246.40
පලතුරු පැළ බීජ එළවළු විකිණීම	4,408,401.29
කාබනික පොහොර	1,432,755.29
2008 වර්ෂයේ මුළු ආදායම	6,013,402.69

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2012

2011 වසරේ දී අලෙවි සැලෙන් ලැබූ ආදායම රුපියල් 10,041,859.93ක් ලෙස වාර්තා විය. මෙහි නිෂ්පාදනය කරන කාබනික පොහොර අලෙවි කරන්නේ දෙයාකාරයකිනි. එනම්, නිපදවන ස්ථානයේ සිට පොහොර අලෙවි කිරීම හා පොහොර භාවිතා කරන්නන් පැමිණ පොහොර මිල දී, ගැනීම මගින් පොහොර අලෙවි කිරීම සිදු වේ. මෙහි දී, කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් නිෂ්පාදන ස්ථානයට පැමිණ පොහොර මිල දී ගැනීම බහුලව සිදුවන බැව් වාර්තා විය. මෙහි පවත්නා පැළ තවානෙන් පැළ, බීජ, එළවළු ආදිය මිල දී ගැනීමට පැමිණෙන පාරිභෝගිකයන් විසින් කාබනික පොහොර ද මිල දී ගැනීම සිදුකරනු ලබයි. රජය මගින් ආරම්භ කරන ලද දිවිනැඟුම වැඩසටහන තුළ ගෙවතු වගාව ආරම්භ වීමත් සමඟ කාබනික පොහොර සඳහා පවතින ඉල්ලුම ඉහළ ගිය බව මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. එහි දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පොහොර මිල දී ගන්නා අතර ඒවා ගොවීන්ට ලබාදීමට කටයුතු කරන බව දැනගන්නට ලැබුණි. පොහොර මිල දී ගනු ලබන්නන්ගෙන් මිල දී ගනු ලබන අවස්ථාවේ දී ම මුදල් ලබාගන්නා බවත්, අබණ්ඩ ව ම පොහොර මිල දී ගැනීම සිදුකරන අතර ඔවුහු මසකට වරක් පොහොර මිල දී ගන්නා බව ද ප්‍රකාශ කළ හ.

පොහොර අලෙවියේ දී වර්ග කිරීමකින් තොරව කොම්පෝස්ට් පොහොර ලෙස අලෙවි කරන අතර ඒවා කිලෝ 5කට, 10කට හා 25කට ලෙස පැකට් කර අලෙවි කිරීම සිදුකරයි. කිලෝ 5ක පැකට් 1ක මිල රුපියල් 45ක් පමණ වන අතර කිලෝ 1ක් රුපියල් 9ක් තරම් වන බව ද මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරයා පැවසීය. එමෙන් ම, පොහොර අලෙවියේ දී, වෙළෙඳ නාමයක් භාවිතා නො කරයි. ගොවි සංවිධානවලට හා පාරිභෝගිකයන්ට පොහොර අලෙවි කරන අතර මුල් කාලීන ව මිල දී ගන්නන් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ පොහොරවලින් දුගඳක් හමන බවයි. එසේ වුව ද, පොහොර නිෂ්පාදනය කර නියමිත කාලයට කලින් පොහොර භාවිතයට යොමුවීමෙන් එලෙස දුගඳක් ඇතිවන බැව් සොයාගන්නා ලදී. එසේ ම, පොහොර අලෙවියේ දී මැදිහත්කරුවෙකු ලෙස කිසිවෙකු නොමැති අතර පොහොර නිෂ්පාදනය කරන ගොවිපොළේ පලතුරු, එළවළු ඇතුළු දෑ සඳහා ද කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීම සිදු වේ.

මෙසේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය සිදුකරනු ලබන වැලිගම නගර සභාවේ නිලධාරීන් මෙම නිෂ්පාදන කර්මාන්තය ඉතාම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව ඔවුන් විසින් ඉදිරිපත් කළ අදහස් පහත දක්වා ඇත.

- i. නිවාස මට්ටමෙන් කසළ වෙන් කර ලබාගැනීම
- ii. පාසල් මට්ටමෙන් සිසුන් දැනුවත් කිරීම
- iii. අලෙවිය සඳහා වෙළෙඳපොළ පහසුකම් ඇති කිරීම
- iv. කොරටු වගා කරන්නන්ගේ වගාබිම්ට අවශ්‍ය පොහොර ප්‍රවාහනය කිරීමට ප්‍රවාහන ජාලයක් නිර්මාණය කිරීම

වැලිගම නගර සභාව මගින් නිපදවනු ලබන පොහොර සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් පවතින අතර අලෙවිය සඳහා ද ගැටලුවක් නොමැති ය. ඔවුන්ට පවතින වෙනත් ගැටලු පහතින් සඳහන් කර ඇත.

- i. කසළ අවසන් බැහැරලීමට ස්ථානයක් නොමැතිවීම
- ii. කසළවලින් වෙන් කරන කාඩ්බෝඩ්, පොලිතින් හා ජලාස්ථික් තබාගැනීම සඳහා ස්ථානයක් නොමැතිවීම
- iii. පොහොරවල තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීමට රසායනාගාර පහසුකම් නොමැතිවීම
- iv. කොරටු හා මල් වවන්නන් කාබනික පොහොර සඳහා ඉල්ලීම් කළ ද සැපයීමට ප්‍රමාණවත් ප්‍රවාහන පහසුකම් නොමැතිවීම

මෙම ගැටලු සඳහා විසඳුම් ලබාදීම සිදුකරන්නේ නම් නිෂ්පාදන කටයුතු සාර්ථකව කළ හැකි බව ද සභාපතිතුමා ප්‍රකාශ කළේ ය.

5.4 කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ අදහස්

මෙහි දී, තම වගාවන් සඳහා යෙදීමට කාබනික පොහොර මිල දී ගන්නා මෙන් ම තමන් නිපදවා භාවිතා කරන්නන් කිහිප දෙනෙකුගේ අදහස් ද පෙන්වා දිය හැකි ය. ඔවුන්ට කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී ඇතිවන්නා වූ පහසුව මෙන් ම අපහසුතාවය පිළිබඳව ඔවුනොවුන්ගේ අදහස් විමසීමේදී හඳුනාගත හැකි විය.

ඒ.ඒ . ගුණසිංහ, කුලියාපිටිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය

“අපිට වගා කරන්න කාබනික පොහොර තියෙනවනම් හොඳයි. ඒත් අපිට අක්කර 5-6ක් විතර වගා කරන්න තරම් පොහොර කොහෙන් ද ගන්නේ මහත්තයෝ. දැන් කඩේ තියෙන කාබනික පොහොර අනෙක් රසායනික පොහොරවලට වඩා මිල වැඩියිනේ. අපිට කාබනික පොහොරවල මිල අඩු කරලා පොහොර සහනාධාරය වෙනුවට කාබනික පොහොර දෙන්න පුළුවන්නම් හොඳයි. මහත්තයෝ ඉස්සර අපේ සියලා කුඹුරුවලට දැන් වගේ යූරියා මඩ පොහොර දැමීමේ නෑ. නියරේ තියෙන වල් ටිකයි, ගස්වල කොළ අතු ටිකයි දාලා හොඳට කුඹුරු වැඩ කලා. දැන් වගේ රසායනික පොහොරවල් දැමීමේ නෑ. අපි කියන්නේ අපිට කාබනික පොහොර දෙන්න. එතකොට කොහොම හරි වගාකරගන්න පුළුවන්....”

එච්.එම්. සෙනෙවිරත්න, හක්මණ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය

“අපිට ඉතින් රසායනික පොහොර නිකම් ලැබෙන නිසා වගා කරනවා. කාබනික පොහොර දුන්නොත් ඒවාගෙන් වැඩ කරනවා. අපිත් කැමැතියි රජරට වගේ වකුගඩු නරක් කරගන්නේ නැතිව ඉන්න. අපිට දරුමල්ලෝ ඉන්නවා. ඒක නිසා අපිට කාබනික පොහොර සහනාදායී ව දෙනවානම් අද වුනත් රසායනික පොහොර අයිත් ම කරලා දාන්න පුළුවන්. අපි රජයට කියන්නෙත් සහනාධාරයක් විදියටවත් කාබනික පොහොර ලබාදෙන්න පුළුවන්නම් හොඳයි කියලා.”

අයි.ජී. හේරත් බණ්ඩා, හොරොම්බාව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය

“දැන් බලන්න මහත්තයෝ ඔය රසායනික පොහොර භාවිතය නිසා සිදුවෙලා තියෙන විනාශය. වකුගඩු දියවෙලා. හදවත් රෝග ලු. පිළිකා ඇතිවෙලා ලු. එහෙනම් ඇයි ඒවා නවත්වලා කාබනික පොහොර දෙන්න බැරි. එතකොට ඔය කිසි ප්‍රශ්නයක් නෑනේ. මහත්තයෝ අපි අවුරුද්දේ කන්නවල වගා කරන්න පොහොර ටික ගන්නේ කණකර උකස් තියලා. එක්කො ගෙවල්වල ඔප්පු විකුණලා. එකෙන් වෙන්වෙන්නේ අපේ දරුවොත් කුඹුරු වැඩක් කරන්නේ නැතුව ඉන්න එකයි. මහත්තයාලට පුළුවන් නම් අපට කාබනික පොහොර කුඹුරුවලට දාන්න ලබාදෙන්න. එතකොට අපිට කාටවත් ණය වෙන්න ඔනේ නෑ. අපිට නිදහසේ ලෙඩක් දුකක් වත් නැතිව ජීවත් වෙන්න පුළුවන්. අනික මහත්තයෝ පොහොර සහනාධාරය ගන්න ගියාම රුපියල් 3500 රුපියල් 4000-5000ක් විතර වියදම් කරන්න වෙලා තියෙන්නේ. ඒක ඉතින් මහත්තුරු අතර සිද්ද වෙන වැඩ හින්දා තමයි. ඒවාට කැගහලා එපා වෙලා ඉන්නේ. අපි වගා කරන්න අඩුම මිලට කාබනික පොහොර ලබාදෙන්න පුළුවන්නම් හොඳයි.”

ඒ. ජී. අයි. කරුණාතිලක, තලාව ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශය

“වගා කරන්න කියලා දෙන රසායනික පොහොර සහනාධාරය අපිට ලැබෙන කොට රුපියල් 2000-3000ක් විතර වියදම් කරන්න වෙලා. ඒක ඉතින් ගබඩා කරන්න කියලා සල්ලි ගන්නවා. ට්‍රැක්ටර් වලින් ගේන්න කියලා සල්ලි ගන්නවා. කම්කරුවන් පටවන්න හිටියොත් ඔවුන්ට කියලා ගන්නවා. තව ගෙනල්ලා බාන්න ගන්නවා. අන්තිමේ දී අපි ඒවා කරේ කියාගෙන ගේන්න බැරි නිසා ලොරියක ත්‍රීවිල් එකක දාගෙන හයර් එක දිලා තමයි සහනාධාරය ගන්න වෙලා තියෙන්නේ. මම නම් කියන්නේ කාබනික පොහොර වැඩියෙන් නිෂ්පාදනය කරලා බෙදා හරින්න කියලයි. එතකොට කළු කඩ කාරයොන්ට අතරමඟදී සුරාකන්න බෑ. අනික පොහොරවලට යන වියදම අඩු කරගෙන ඒවා අපේ ගොවිත්ගේ ප්‍රශ්න විසඳන්න ලබාදෙන්න පුළුවන්.”

හයවැනි පරිච්ඡේදය
නිගමන හා යෝජනා

6.1 හැඳින්වීම

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර අලෙවිකරන්නන් මෙන් ම භාවිතාකරන්නන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කෙරුණි. එක් එක් පරිච්ඡේදය යටතේ විස්තර කළ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිත ව සිදුකළ නිගමනයන් හා යෝජනා පහත ඉදිරිපත් කිරීම සිදුකෙරේ.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කොට අලෙවි කරන්නන් පිළිබඳ සොයා ගැනීම්

කාබනික පොහොර අලෙවි කිරීම සඳහා නිෂ්පාදනය කරන්නන්ගෙන් 75%ක් ම වයස අවුරුදු 55 ට අඩු අය වේ. මෙසේ අලෙවිය සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන්ගෙන් 68%ක් ම අපොස සාමාන්‍ය පෙළ දක්වා හෝ උසස් අධ්‍යාපනය ලැබුවත් වන අතර එක් අයෙක් කෘෂිකර්ම ඩිප්ලෝමාධාරියෙකි. නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 85%ක් පමණ අමුද්‍රව්‍ය හිඟකම නිසා තම නිෂ්පාදන කරගෙන යෑමේ අපහසුතාවයට පත් වී ඇති අතර වැඩි දෙනෙක් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ ගොම පොහොර සහ කුකුල් පොහොර, කොහුබත් ආදියේ හිඟකමක් පවතින බවත්, ඒවායේ මිල අධික බවත් ය. නියැදියේ නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 92%ක් ම තම නිෂ්පාදන ආරම්භ කර ඇත්තේ වසර 10කට වඩා අඩු කාලයකදී ය. එනම්, 2003 වසරෙන් පසුව ඔවුන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට යොමු වී ඇති බවයි.

- කාබනික පොහොර අලෙවිය සඳහා නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින් කාබනික පොහොර 1kg ක් නිපදවීමට රුපියල් 12-30ක් වැනි නිෂ්පාදන පිරිවැයක් දරන බව සඳහන් කෙරේ. එසේ වුව ද, නගර සභා හා ප්‍රාදේශීය සභා සනා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් නිපදවනු ලබන කාබනික පොහොර 1kg ක් අලෙවි කරන්නේ රුපියල් 8-10 වැනි මුදලකට ය. මේ නිසාම, සුළු පරිමාණ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින්ට තම නිෂ්පාදන නියමිත මිලකට අලෙවි කර ගැනීමට හැකියාවක් නොමැතිවීම ගැටලුවකි.
- අලෙවිය සඳහා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදකයින්ගෙන් කිසිදු අයෙකු SLS සහතිකය ලබාගෙන නො තිබීම නිසා අලෙවි කිරීමේ දී පවතින කාබනික පොහොරවල ප්‍රමිතිය පිළිබඳව ගැටලු සහගත තත්ත්වයකට පත්ව තිබේ.
- නිෂ්පාදකයෝ තම කාබනික පොහොර එළවළු, සුළු අපනයන බෝග සහ වී වගාව සඳහා වෙන් වශයෙන් භාවිතයට නිෂ්පාදනය නො කරති. ඔවුන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන්නේ සියලුම වගාවන් සඳහා එකම පොහොර වර්ගයක් ලෙසට ය.

- නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 27%ක් ම තම කාබනික පොහොරවල අඩංගු ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව පොහොර විකිණීමට අසුරන ලද කවරයේ සඳහන් කර නොමැත. කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයෙකු එසේ සඳහන් කර නොකිබිම පොහොර අලෙවි කිරීමේ දී ඇතිවන ගැටලුවක් වී තිබේ.
- පොහොර නිෂ්පාදනය කරනු ලබන නිෂ්පාදකයින් සඳහා කිසිම බැංකුවකින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ණය මුදලක් ලබාගැනීමට නො හැකි වී තිබේ.

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් පිළිබඳ සොයාගැනීම්

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය පිළිබඳව පුහුණුව ලැබූ ගොවිහු අතරෙන් 98%ක් ම නිෂ්පාදනය කරන අවස්ථාවේ දී හෝ භාවිතා කරන අවස්ථාවේ දී රසායනික පොහොර සමඟ මිශ්‍ර කොට මෙම පොහොර වර්ග දෙකම වගාව සඳහා භාවිතා කිරීම සිදුකරති. කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 80% (152) ක් ම වයස අවුරුදු 40 ඉක්ම වූ අය වේ. මෙය දිස්ත්‍රික් මට්ටමෙන් සැලකූ කළ මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ භාවිතා කරන්නන් 83% (25)ක් ද, ගම්පහ 90% (27)ක් ද, රත්නපුර 90% (27)ක් ද, අනුරාධපුරය 86% (26)ක් ද, බදුල්ල 76% (25)ක් හා කුරුණෑගල 80% (24)ක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකිවිය. නියැදිය තුළ ම තරුණ වයසේ පසුවන කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන්ගේ ප්‍රමාණය 16%ක් පමණ අඩු ප්‍රමාණයක් වේ. නියැදියෙහි කාබනික පොහොර භාවිතයේ නිරතවන්නන්ගෙන් 99%ක් ම අවම වශයෙන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබූ අය ලෙස පෙන්වාදිය හැකි ය. අධ්‍යාපනය ලැබූ අයගෙන් 68%ක් අ පො ස සාමාන්‍ය පෙළ දක්වා හෝ අධ්‍යාපනය ලද උගත් පිරිසක් වේ. කාබනික පොහොර භාවිතා කරනු ලබන්නන්ගෙන් 80%ක් ම කෘෂිකාර්මික අංශයේ රැකියාවන් හි නිරත වී සිටිති. ඉතිරි 20% ක් වූ කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් 7%ක් රජයේ රැකියාවන් හි නිරතව සිටිති. පෞද්ගලික අංශයේ නිරත වන්නන් 5%ක් ද, ස්වයං-රැකියාවන් හි නිරත වන්නන් 5%ක් ද වාර්තා වේ.

මෙම අධ්‍යයනයේ මුළු භාවිතා කරන්නන්ගෙන් 94%ක් ම කාබනික පොහොර තමන් විසින් නිෂ්පාදනය කරගනිමින් ඔවුන්ගේම වගාවන් සඳහා භාවිතා කරති. එමෙන් ම, එළවළු වගා කරන ගොවීන්ගෙන් 64%ක් ම කාබනික පොහොර සුළු ප්‍රමාණයක් හෝ තම වගාවන්ට යෙදීම සිදුකරයි. කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවීන්ගෙන් 88%ක් ම දැනට වසර 10කට පමණ පෙර සිට කාබනික පොහොර භාවිතයට යොමු වී ඇත. තව ද, අනෙකුත් කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවි මහතන් ගොවිතැන් කටයුතු වල නියැළී සිටි කාලයේ සිට කාබනික පොහොර භාවිතය සිදුකරන බැව් පෙන්වාදිය හැකි ය.

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන ගොවිහු අතරින් කිසිදු ගොවියෙක් තමන්ගේ වගාවන්ට යෙදිය යුතු කාබනික පොහොර ප්‍රමාණය එනම් උදා: රාබු, කැරට්, බෝංචි, ගම්මිරිස් වැනි වගාවන්ට කොපමණ ප්‍රමාණයක් යෙදිය යුතු ද යන්න නො දැනිති. එමෙන් ම, කොපමණ කාලයකට වරක් වගාවන් සඳහා පොහොර යෙදිය යුතු ද යන්න පිළිබඳව ඔවුන්ට අවබෝධයක් නො පවතී.

නගර සහා හෝ ප්‍රාදේශීය සහා ආශ්‍රිත ව සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් නිෂ්පාදිත කාබනික පොහොර භාවිතා කිරීමට ගොවියෝ එතරම් කැමැත්තක් නො දක්වති. එයට හේතුව වූයේ එම අපද්‍රව්‍ය වලට ඇති අකමැත්ත සහ එම පොහොර තුළ ගල්කැට, වැලි සහ යකඩ කැබැලි අඩංගු වීමත්, පොලිතින් කැළි වැනි ද්‍රව්‍ය අඩංගු වීමත් නිසා ය.

කාබනික පොහොර සහ රසායනික පොහොර දෙවර්ගයම යෙදීමට පුරුදු වීමෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි බව අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු කරගත හැකි විය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර භාවිතා කරන්නන් පොහොර නිෂ්පාදනය පිළිබඳව දැනුම ලබාගෙන ඇත්තේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරු මගින් පවත්වන ලද පුහුණු වැඩසටහන් තුළින් (58%) වන අතර ඉතිරි අය දැනුම ලබාගෙන ඇත්තේ එම දිස්ත්‍රික්කයන් හි පිහිටි කෘෂිකර්ම හා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයන්ගෙනි.

කාබනික පොහොර භාවිතා කර නිෂ්පාදනයේ නිරතවන ගොවීන්ගෙන් ගම්පහ, කුරුණෑගල, මාතර, වැනි දිස්ත්‍රික්කයන් තුළ ගොවීන් 34 දෙනෙකුම ප්‍රකාශ කරන්නේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට අමුද්‍රව්‍ය හිඟ බවයි. එහි දී, ගොම පොහොර ලබාගැනීමට ගවයින් නොමැති අතර කුකුල් පොහොර ද හිඟ බව ඔවුහු පවසති.

එමෙන් ම, ගොවීන්ගෙන් කිසිවෙකු කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර භාවිතා කිරීමේ දී කාබනික පොහොර සඳහා අමුද්‍රව්‍ය කොපමණ ප්‍රමාණයක් යෙදිය යුතු ද යන්න නො දනියි. නිදසුනක් වශයෙන් කාබනික පොහොර 10kg ක් සඳහා ගොම, කොහුබත්, කුකුළු පොහොර, කොළඅතු කොපමණ ප්‍රමාණයක් යෙදිය යුතු ද යන්න පිළිබඳ අවබෝධයක් නො පවතී.

ගොවීන්ට රසායනික පොහොර සහ කාබනික පොහොර දෙවර්ගයම කළවම් කර භාවිතයට ගැනීම පිළිබඳව උපදෙස් දී තිබුණ ද කාබනික පොහොර සහ රසායනික පොහොර අනුපාතය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා දී නොමැති අතර ඔවුන් පොහොර කළවම් කර භාවිතය පිළිබඳව ද දැනුවත් නොමැත.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කර භාවිතා කරන ගොවීහු අතුරෙන් 74%ක් ම ගොඩ ක්‍රමය භාවිතා කරති. මෙහි දී, අවශ්‍ය පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා පර්චස් 10-15ක් පමණ ඉඩම් ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය බැව් ගොවීහු ප්‍රකාශ කළ හ. එම ඉඩ ප්‍රමාණය මාස 3ක් පමණ කිසිදු කටයුත්තක් සඳහා භාවිතා කළ නො හැක. මේ නිසා, කුඩා ගොඩ ඉඩම් ඇති ගොවීහු මෙම කාබනික පොහොර ගෙවත්ත තුළ නිෂ්පාදනය කිරීමට අකමැත්තක් දක්වති.

6.2 යෝජනා

මෙම අධ්‍යයනයෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු ළඟා කරගැනීමට ඉවහල් වන්නා වූ යෝජනා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් හා භාවිතා කරන්නන් සඳහා වෙන වෙනම පෙන්වාදිය හැකි ය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කොට අලෙවිකරන්නන් සඳහා යෝජනා

කාබනික පොහොර අලෙවි කරන පෞද්ගලික නිෂ්පාදකයින්ට එම පොහොර සඳහා හොඳ මිලක් ලබා දීමට රජය මැදිහත් වී කටයුතු කළ යුතු ය. එසේ ම, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරනු ලබන නිෂ්පාදකයින්ගේ පොහොර ගොවිජන සේවා වෙළෙඳපොළ හෝ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තුළ තබා හෝ අලෙවි කර ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දීමෙන් දිරිගැන්වීමක් කළ යුතු ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ කිසිදු කාබනික පොහොරක් සඳහා SLS සහතිකයක් නිකුත් කොට නොමැත. මෙය ලබාදීම ඉතාම වැදගත් වේ. මෙහි දී, කාබනික පොහොර නියමිත ප්‍රමිතියෙන් හා ගුණාත්මක මට්ටමෙන් සිදුකරන නිෂ්පාදනයන් සඳහා මෙම තත්ත්ව සහතිකය ලබාදීම තුළින් ජනතාව කාබනික පොහොර භාවිතයට යොමුකර ගැනීමට හැකි වට පිටාවක් නිර්මාණය කරගත හැකි ය. 2012-2013 අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ග්‍රාම ආරක්ෂක නිලධාරීන් විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීම සිදුකොට ඇත. මේ ආකාරයටම ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශයන් මූලික කොටගෙන ග්‍රාම ආරක්ෂක නිලධාරීන් හා ගොවි ජනතාවගේ සහභාගීත්වයෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයන් ඇරඹීම තුළින් කාබනික පොහොර ප්‍රචලිත කිරීමට හැකියාව ලැබේ.

සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කාබනික පොහොරවල මිල ගණන් හා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරනු ලබන පෞද්ගලික නිෂ්පාදකයින්ගේ පොහොර මිල අතර වෙනස්කම් පැවැතීම ගැටලුවක් වී තිබේ. එවැනි ගැටලු නිරාකරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය ය. එනම්, ප්‍රාදේශීය සහ ආශ්‍රිත ව නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කාබනික පොහොරවල අඩංගු වන්නේ නාගරික කැළි කසල වේ. මේ සඳහා ඔවුන්ට අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීම වඩාත් පහසු වී ඇත. ඒ නිසා ඔවුන්ට තම නිෂ්පාදනයන් ඉතා අඩු මිලකට අලෙවි කිරීමට හැකියාව පවතී. එහි දී, කාබනික පොහොර 1kgක් රුපියල් 10-15ක් අතර මිලකට විකිණීමට හැකියාව පවතී. එසේ වුව ද, ගොම පොහොර, කොළ පොහොර, කුකුල් පොහොර, කොහුබත්, පිදුරු යොදා නිෂ්පාදනය කරනු ලබන පොහොර 1kgක් රුපියල් 10-15ක් වැනි මිලකට අලෙවි කිරීමට නො හැකි ය. මේ සඳහා ඔවුහු වැඩි මිලක් බලාපොරොත්තු වෙති. පෞද්ගලික අංශයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන්ට ප්‍රාදේශීය සහ මහින් සිදුකරන පොහොර බෙදාහැරීම් සමඟ තරඟ කිරීමට හැකියාවක් නොමැති වීම පෞද්ගලික අංශයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයන්ට මුහුණ පෑමට සිදු වී ඇති ප්‍රධාන ගැටලුවකි. නිසි අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කරමින් නිපදවන කාබනික පොහොරවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ ව සමාජය හොඳින් දැනුවත් කිරීම මේ සඳහා පිළියමකි.

වියළි කළාපයේ පිහිටා ඇති වැව් ආශ්‍රිත ව රොන්මඩ සහ ජලජ ශාක ව්‍යාප්ත වී පැවතීම දැකිය හැකි ය. මෙම ජලජ ශාක එකතුකර කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීම කළ හැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ජලාශ, වැව් ආශ්‍රිත ව වේගයෙන් වර්ධනය වන ශාක කොටස් මේ සඳහා භාවිතා කිරීමේ හැකියාව පවතී.

ප්‍රාදේශීය සහ ආශ්‍රිත ව නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ දී මතු වන ගැටලුවක් වන්නේ එම කැළි කසළ එකතු කිරීම සඳහා මෙන් ම කැළි කසළ වෙන් කිරීම සඳහා සහායකයින් සේවයට නො පැමිණීමයි. මේ නිසා, නගරවල ඇති කැළි කසළ එකතු කිරීමට නො හැකිව තැනින් තැන දින ගණන් දුහඳු හමමින් පවතී. මේ වැනි අවස්ථා නගර තුළ කැළි කසළ එකතු කිරීමේ වැඩසටහන් බිඳ වැටීමට හේතු වේ. මේ සඳහා යෙදිය හැකි ප්‍රතිකර්මය වන්නේ මෙම සේවකයින් සඳහා සේවා ස්ථිර පත්වීම් ලබාදීම සහ ඔවුන් විසින් එකතු කරනු ලබන යකඩ, ටින්, මෙටල් වැනි ද්‍රව්‍ය විකුණා ලබාගන්නා මුදල් ඔවුන්ට අවශ්‍ය විටක ලබාගත හැකි ආකාරයට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලක් පිහිටුවා එමගින් ලබාගැනීමට හැකි ක්‍රමවේදයක් සැකසීමයි. මෙය දැනට බලංගොඩ හා මීගමුව යන නගර සභාවන් තුළ සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වේ.

සියලුම කාබනික පොහොර නිෂ්පාදකයින් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ ලියාපදිංචි කිරීමට අවශ්‍ය වැඩ කටයුතු සකස් කළ යුතු ය. එසේ ම, වර්තමානයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන් අන්තර්ජාලය හා සම්බන්ධ වී ඇති නිසා ප්‍රචාරක දැන්වීම් හා පුවත්පත් මගින් ප්‍රචාරයේ යෙදීම සිදුකළ හැකි ය.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කරන්නන්ට එළවළු බෝග සඳහා පොහොර, සුළු අපනයන බෝග සඳහා පොහොර ආදී ලෙස විවිධ බෝග වර්ග සඳහා වෙන් වෙන් ව යෙදිය හැකි ලෙස කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදීම කළ යුතු ය.

කාබනික පොහොර භාවිතා කරන්නන් සඳහා යෝජනා

සහනාධාර ක්‍රමයක් ලෙස කාබනික පොහොර ගොවීන්ට ලබාදීම කළ හැකි ය. රජය මගින් රසායනික පොහොර සහනාධාරය මගින් ලබාදෙන 25%ක රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය වෙනුවට කාබනික පොහොර ලබාදීමට 2012 වසරේ සිට තීරණය කොට තිබුණි.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇති: (Fertilizer Recommendation for Horticultural Crop, 2007) ග්‍රන්ථය සිංහලයට පරිවර්තනය කොට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වලට ලබාදීම හා මාකෙට්‍ර කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ ආයතනයේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන පුහුණු මධ්‍යස්ථානය තුළින් පුහුණුව ලබාදීම වැදගත් වේ. මෙහි දී, එක් එක් බෝග නිෂ්පාදන සඳහා කාබනික පොහොර සඳහා අඩංගු විය යුතු අමුද්‍රව්‍යයන් ප්‍රමාණය වෙන් වෙන් වශයෙන් හඳුන්වා දිය යුතු ය. මෙම පුහුණුව ලබා දී ගොවීන්ගේ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයන් පිළිබඳව පසු විපරම් කොට ඔවුන්ට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදීම වැදගත් වේ.

ගොවි සංවිධාන මගින් කාබනික ද්‍රව්‍ය සුලබව ඇති ප්‍රදේශයන් හඳුනාගෙන ඒවායෙහි කාබනික පොහොර ගම්මාන ඇති කිරීම වැදගත් ය.

සෑම නිෂ්පාදකයෙකුම මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ අමුද්‍රව්‍ය හිඟකමයි. ඔවුන්ගේ අදහස අනුව ප්‍රකාශ කෙරෙන්නේ ගොම හා කුකුල් පොහොර නොමැතිවීම පොහොරවල ගුණාත්මකභාවය අඩුවීමට හේතු වී ඇති බවයි. මේ නිසා, මෙයට පිළියමක් ලෙස වියළි කළාපය තුළ ඇති සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය වියළා ගඩොල් කැට හෝ පෙති ආකාරයට සකස් කොට පොහොර සහනාධාරය සමඟ ගොවීන්ට බෙදාදීමට හැකි වැඩපිළිවෙළක් ඇති කළ යුතු ය. මහා පරිමාණයෙන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් නිපදවන කාබනික පොහොර පිළිබඳව ගොවීන්ට මෙන් ම භාවිතා කරන්නන් අතර ඇති වැරදි මත දුරුකළ යුතු ය. එනම්, නාගරික සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළින් නිපදවනු ලබන කාබනික පොහොරවල විෂබීජ සහ සිලිකන්, ලෙඩ වැනි කොටස් නිසා ගොවියා භාවිතයට මැලිකමක් දක්වයි. මේ හේතුවෙන් මෙවැනි කොටස් එම කාබනික පොහොරවලට අඩංගු නොවන ආකාරයට අවශ්‍ය පිළියම් යෙදිය යුතු ය. අපද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමේ දී නිශ්චිත ප්‍රමිතීන්ට තේරීම කර ලබා ගැනීමට කටයුතු සංවිධානය කර ගැනීම වැදගත් ය. මේ සඳහා එක් පිළියමක් ලෙස ප්‍රමිතිකරණය මගින් එවැනි අහිතකර ද්‍රව්‍ය නොමැති බවට සහතිකයක් ලබා ගැනීමට ද කටයුතු කළ හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

කාබනික පොහොර භාවිතය, (2008), කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රකාශන, දෙපාර්තමේන්තු මුද්‍රණාලය, ගන්නෝරුව, පේරාදෙණිය, ශ්‍රී ලංකාව.

කීර්තිරත්න, එම්. (2002), වස විසේන් තොර බෝග වගාකරන අපූරු ගොවිපල. ලංකාදීප පුවත්පත, 2002 මාර්තු 02.

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය, (2013), <http://www.agrimin.gov.lk/web/index.php/si> (accessed on 2012. 03.14)

කෘෂි හා ආහාර තාක්ෂණය, තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, විද්‍යා හා තාක්ෂණ පීඨය, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය, මහරගම.

ගුණතිලක, කේ.එස්.ආර්. (2005), සත්ත්ව පාලනය හා කෘෂි බෝග වගාව, ශිල්ප උසස් අධ්‍යාපන ආයතනය, සිදුව, ශ්‍රී ලංකාව.

වන්ද්‍රපාල, එම්. ඒ. (1980), ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා ඉඩම්වල තේ වගාව ආශ්‍රිත ගැටලු, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, මාණ්ඩලික පත්‍රිකා, 10 වැනි කලාපය.

ජයකොඩි කේ සරත්, (2000), ශ්‍රී ලංකාව තිරසර සංවර්ධනය අභියෝග හා ප්‍රතිචාර, ප්‍රීන්ට් ඇන්ඩ් ප්‍රින්ට් ගැසික්ස් ප්‍රයිවට් ලිමිටඩ්, අංක 06, බෝධිරාජ මාවත, කොළඹ 10.

ජයකොඩි, එස්.කේ. (2000), තිරසර සංවර්ධන සංකල්ප න්‍යාය හා ව්‍යවහාරිකත්වය, භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

දහම්, ඒ.කේ. (1997), “ සර්වකාලීන කෘෂිකර්මය සඳහා කාබනික ගොවිතැන” ඇග්‍රිග්‍රෝ බයොස්. ඉන්දියාව.

දේවප්‍රිය, ඒ. (2003), කෘෂිකර්මාන්තයේ දී එළවළු වගාවෙන් වැඩි අස්වැන්නක්, ලංකාදීප පුවත්පත, 2003 මැයි 03.

ධනපාල, ඒ.එච්. (2008), පරිසරය මානව අවශ්‍යතා සහ සංවර්ධනය, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ, 30, ස්ටැන්ලි නිලකරන්ත මාවත, නුගේගොඩ.

මහලියනආරච්චි, ආර්.පී. (1997), කෘෂිකර්මික මූලධර්ම. එස් ගොඩගේ ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ.

විජේවර්ධන, එච්. (2011), රටේ කෘෂිකර්ම සංවර්ධනයට රසායනික පොහොර අවශ්‍ය දෙයක්. සිළුමිණ පුවත්පත, 2011 ජූනි 03.

වීරරත්න, සී.එස්. (1982), ශ්‍රී ලංකාවේ රසායනික හා කාබනික පොහොර භාවිතය, රුහුණු සරසවිය, මාතර, ශ්‍රී ලංකාව.

සුභසිංහ, එස්. (2003), ගෙවතු වගාව, එස් ගොඩගේ ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ.

සෝමසුන්දර දයානන්ද, (1997), කෘෂි ආර්ථික විද්‍යාව, ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, අංක 675, මරදාන පාර, කොළඹ 10.

හිටිහාමු. එස්., ඇපාසිංහ. එස්., දිසානායක.ඩී.එම්.ආර්.ඕ. (2009), කාබනික පොහොර භාවිතයේ ඇති විභවතාවන් හා ගැටලු, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, කොළඹ 07.

Agricultural statistics (1987), Department of Rural Credits, Central Bank of Sri Lanka.

Brent Rowell and Robert Hadad, Organic Manures and Fertilizers for Vegetable Crops <http://www.uky.edu/hort/node/424> (accessed on 2012.03.16)

Dunhan, D. (1999), Working paper, Agricultural growth and rural industry some reflections on the rural growth linkages debates.

Agriculture Department (2007), Fertilizer Recommendation for Horticultural Crop, Peradeniya, Sri Lanka.

Nikaneliya.S.B.S (1975), Study of Agricultural Extension Training and Communication in Colombo District, Agrarian Research and Training Institute.

Rasal, Golam, (1999). Ecosystem Services and Agricultural land use Practices a Case Study of the Bangladesh.

Statistical Pocket Book Plantation Sector, (2008). Ministry of Plantation Industries, 55/75, Vauxhall lane, Colombo 02, Sri Lanka.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය

එච්.එම්.ජේ.කේ. හේරත්

සෙක්ටර් කොබ්ලිකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
නැ.පො. 1522
කොළඹ.
ශ්‍රී ලංකාව

දුරකථන +94 11 2 6969 81
          +94 11 2 6964 37
ෆැක්ස් +94 11 2 6924 23
ඊ-මේල් library@harti.lk
වෙබ් www.harti.gov.lk

ISBN:978-955-612-215-2

මිල රු. 325/-

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

National Digitization Project

National Science Foundation

Institute : National Science Foundation

1. Place of Scanning : Sanje (Private) Ltd, Hokandara

2. Date Scanned : ..... 02 / 06 / 2017 .....

3. Name of Digitizing Company : Sanje (Private) Ltd, No 435/16, Kottawa Rd,
Hokandara North, Arangala, Hokandara

4. Scanning Officer

Name : ..... Angelo Melvin Luwis .....

Signature : ....

Certification of Scanning

I hereby certify that the scanning of this document was carried out under my supervision, according to the norms and standards of digital scanning accurately, also keeping with the originality of the original document to be accepted in a court of law.

Certifying Officer

Designation : ..... Information Officer .....

Name : ..... Renuka Sugathadasa .....

Signature : ..... R. P. Sugathadasa .....

Date : ..... 02 / 06 / 2017 .....

"This document/publication was digitized under National Digitization Project of the National Science Foundation, Sri Lanka"